

BÁRDOS LÁSZLÓ GIMNÁZIUM

Pedagógiai program

Tatabánya
2024

Tartalom

1. Bevezetés	3
1.1. Intézményleírás.....	3
2. Nevelési program	5
2.1. Bevezetés.....	5
2.2. Alapelvek, értékek, célok: Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai, közösségei.....	5
2.3. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje	18
2.4. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos célok és feladatok	21
2.5. A teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok, egészségfejlesztési program....	24
2.6. Környezeti nevelési program.....	28
2.7. A kapcsolattartás rendje: Az iskolai partnerszervezetek tevékenysége és kapcsolatrendszere	36
2.8. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje	37
2.9. A jogviszonylétesítés és a felvételi eljárás szabályai.....	38
2.10. Az érdemjegyek tanulmányi rendszerben történő rögzítésével kapcsolatos értesítési kötelezettség szakmailag indokolható határideje	41
3. Helyi tanterv	42
3.1. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai.....	42
3.2. Kerettanterv, tanórák, óraszámok, tananyag, választható tárgyak, csoportbontás	42
3.3. Tankönyvek, taneszközök: Az oktatásban alkalmazható taneszközök kiválasztásának elvei	43
3.4. Sajátos pedagógiai módszerek.....	43
3.5. Az emelt és középszintű érettségi vizsgákra felkészítés.....	43
3.6. A választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai.....	44
3.7. A középszintű érettségi vizsga témakörei.....	44
3.8. A tanuló tanulmányi munkájának ellenőrzése, értékelése	44
3.9. A tanuló jutalmazásával összefüggő elvek és gyakorlat	50
3.10. A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	51
3.11. Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek	51
3.12. Közösségi szolgálat	52
3.13. Az egyes képzési típusok óratervei.....	52
3.14. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei, a tankönyvek térítésmentes igénybevételének biztosítása.....	56
3.15. A Pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke tantárgyanként (1. sz. melléklet)	56
3.16. A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztő programja (3. sz. melléklet)	56
4. Záró rendelkezések	57
4.1. A Pedagógiai program hatályba lépése.....	57
4.2. A Pedagógiai program felülvizsgálata.....	57
5. Legitimációs záradék	57
6. Mellékletek	60

1. Bevezetés

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: Nkt), valamint az országban végbement gyökeres társadalmi változások következményeként – az iskolák szakmai szuverenitásának megtartása és megerősítése mellett – lehetővé vált a köznevelés demokratikus működése. A decentralizált irányítás az intézmények finanszírozásában és fenntartásában, a törvényességi felügyeletben, a szakmai-pedagógiai munkában, valamint az érdekérvényesítés terén markánsan elkülönülő megosztott felelősséget hozott létre.

Ennek részeként az iskolában a szakmai (nevelő-oktató-képző) munkát 2020. szeptember 1-jétől a nevelőtestület által elfogadott és a fenntartó döntésével jóváhagyott Pedagógiai program alapján végezzük. Az iskola legfontosabb – nevelő-oktató munkát megalapozó – dokumentumát a 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításaként bevezetett, a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet alapján 2020. április 30-ig felülvizsgáltuk és módosítottuk a helyi tantervvel együtt.

A nevelési-pedagógiai programot a jogszabályok alapul vételével dolgozta át a nevelőtestület, majd ezt követően – az intézményi tanáccsal, a szülői szervezettel, a diákönkormányzattal (a továbbiakban: DÖK), valamint a fenntartóval egyeztetve – elfogadta.

A Bárdos László Gimnázium – felülvizsgált – Pedagógiai programja reményeink szerint olyan szabályozó dokumentum, amely meghatározza az iskola teljes tevékenységi körét a nappali tagozatos nyolc évfolyamos, öt évfolyamos és négy évfolyamos gimnáziumra kiterjedően egyaránt.

A programot „öndefiníciónak”, a nevelőtestület önmeghatározásának is tekintjük, amely – hisszük – valós, torzulatlan formájában láttatja meg az iskola „arcát”, és bizalmat keltve hozzájárul az intézmény jó hírvének őrzéséhez és erősítéséhez.

1.1. Intézményleírás

1.1.1. Alapadatok:

<u>Az iskola hivatalos elnevezése:</u>	Bárdos László Gimnázium
<u>Az iskola fenntartója:</u>	Tatabányai Tankerületi Központ (2017. január 1-től)
<u>Az iskola működtetője:</u>	Tatabányai Tankerületi Központ
<u>Az iskola alapítása:</u>	76/1975. (VI. 18.) sz. tanácsi határozat alapján
<u>Az iskola alapító szerve:</u>	Emberi Erőforrások Minisztériuma

Az iskola átadásának időpontja: 1987. szeptember 1.

Az intézmény szakmai alapdokumentuma a K1837 nyilvántartási szám alapján hatályos.

1.1.1. Az iskola rövid jellemzése

A Tatabánya város lakóinak anyagi hozzájárulásával épült, 16 osztály befogadására alkalmas új gimnáziumot 1987. szeptember 1-jén népesítették be használni.

A testnevelés tagozatos és általános tantervű osztályokkal induló iskola 1988-ban vette fel Bárdos László nevét. A város lakói által névadónknak javasolt tanár és helytörténész széles látókörű, sokoldalú, európai műveltségű személyiség volt, aki 1947-től haláláig Tatabányán élt és dolgozott.

A mindenki által szeretett és elismert, népszerű pedagógus hitvallásának és értékeinek ápolására vállalkozó iskola az 1989/90-ben végbement alapvető társadalmi változások hatására – az 1991/92-es tanévtől a 4 évfolyamos gimnáziumon belül – szélesítette profilját. A speciális idegen nyelvi, humán és reál irányultságú, az általános tantervű, valamint a testnevelési csoportok kialakításával a beiskolázás szempontjából fontos választási lehetőségeket biztosított az érdeklődő és jelentkező tanulók számára. Az addigi „klasszikusnak” számító

általános műveltség megszerzése mellett kiemelt hangsúlyt kapott az idegen nyelvek (angol, német, latin, francia, olasz, spanyol, orosz), az informatika-számítástechnika tanítása, valamint az egészséges életmódra nevelés és a környezetvédelmi szemléletmód formálása.

A gimnázium céljainak, feladatainak hatékonyabb megvalósítása, valamint a szülők érdeklődése és igénye miatt az 1993/94-es tanévtől szerkezetváltást hajtottunk végre, így a hagyományos gimnáziumi osztályok mellett 8 évfolyamos gimnáziumi nevelésre-oktatásra is vállalkoztunk.

A gazdaság – tulajdoni és szerkezeti – átalakítása következtében Tatabányán is tapasztalható volt a tetemes munkanélküliséggel kísért válság. A régi szakképesítések devalválódása és az érettségihez kötött általános műveltséget, az idegen nyelvi tudást, az informatikai-technikai ismereteket is igénylő új szakképzési irányok iránt megnyilvánuló fokozódó érdeklődés miatt az 1997/98-as tanévtől beindítottuk a menedzserasszisztensi és a számítástechnikai-szoftverüzemeltető képzési formákat, valamint a gimnáziumi felnőttoktatást.

Mindezek következtében a 16 tanulócsoporthoz befogadására tervezett és épült gimnázium a 2003/2004-es tanévtől már 20 osztályos gimnáziumként funkcionált.

A 16 nyolc évfolyamos és az emelt szintű idegen nyelvű képzést folytató négy évfolyamos gimnáziumi osztályokat, valamint a szakképző évfolyamokat – önerős – belső átalakítások révén tudtuk elhelyezni.

Az iskola fennállása óta a társadalmi változásoknak és az igényeknek megfelelően módosította a nevelés-oktatás céljait, feladatait, változtatta szerkezetét. Fenntartói engedéllyel, a Világnyelv-program lehetőségével élve a 2004/2005-ös tanévtől kezdve nyelvi előkészítő évfolyammal induló 5 osztályos emelt szintű idegen nyelvi képzést vezettük be. Tatabánya Megyei Jogú Város Képviselőtestület 19/2005. (I.27.), a 104/2005. (IV.28.) és a 105/2005. (IV.28.) számú határozatai alapján megszűnt iskolánkban a szakképzés, valamint 2008 júniusában a felnőttoktatás is. A közgyűlési határozat alapján a 2006/2007-es tanévtől az egyik 8 évfolyamos gimnáziumi osztály helyett egy 4 évfolyamos általános tantervű osztályt iskoláztunk be. A 2010/2011-es tanévtől pedig egy újabb 5 évfolyamos gimnáziumi osztályt indítottunk nyelvi előkészítővel, amely a 12. és 13. évfolyamokon az emelt szintű érettségire felkészítő természettudományos és gazdasági irányultságot kapott.

A 27275-4/2015/KOIR iktatószámú, 336. sorszámú döntéssel a képzésünk átszervezése történt a 2016/2017-es tanévtől: a nyelvi előkészítő, öt évfolyamos gimnáziumi képzési forma („b” jelű osztály) felmenő rendszerben történő megszüntetése, ezzel párhuzamosan felmenő rendszerben négy évfolyamos, általános tantervű gimnáziumi képzés („e” jelű osztály) bevezetése a megszűnő nyelvi előkészítő osztály helyett. A módosult képzési szerkezet a mindennapos idegen nyelvi oktatás jegyében erősítette képzési adottságunkat, eredményességünket.

A TK/111/2353-13/2018. iktatószámú engedély alapján a négy évfolyamos gimnáziumi osztályban a 2019/2020-as tanévtől felmenő rendszerben a 9-10. évfolyamon, a TK/111/2840-7/2019. iktatószámú engedéllyel a 2021/2022-es tanévtől a nyelvi előkészítő évfolyam utáni 9-10. évfolyamon felmenő rendszerben a magyar nyelv és irodalom, a matematika és történelem tantárgyak csoportbontásban oktathatók.

Az oktatási szerkezet módosulása mellett azonban változatlanok maradnak legfontosabb alapelveink, értékeink, a nevelőtestület hitvallása. Ezt igazolja, hogy a 2009/2010-es tanévtől a TÁMOP 3.1.4. pályázat alapján és segítségével – erősítve a gyermekközpontúság, valamint az újszerű és korszerű módszereket alkalmazó hatékonyabb, innovatívabb oktatás megvalósításának gondolatát – bevezettük a kompetenciaalapú oktatást. A hangsúlyt a szövegértési, a matematikai, valamint az idegen nyelvi kompetencia fejlesztésére helyezzük, miközben több saját innovációt is kidolgozunk és alkalmazunk a projektoktatás, a témahét, a tantárgytömbösítés és a tantárgyak integrált oktatása módszereket. A projektoktatás során a témaegységek feldolgozása, a feladat megoldása a tanulók érdeklődésére, a tanulók és

pedagógusok közös tevékenységére, együttműködésére épül a probléma megoldása és az összefüggések feltárása útján.

A Pedagógiai program az iskola felvázolt rövid története és a belátható jövő figyelembevételével készült. A változatos iskolaszervezet a helyi tantervek sokféleségét eredményezi, amelyek azonban megfelelnek a felülvizsgálat alapjául szolgáló jogi keret követelményeinek.

Az intézmény 2010-ben sikeresen vett részt a referenciainstanzmennyi előminősítésben, így 2011-től a TÁMOP-3.1.7. pályázat keretében megkezdte referencia intézményi működést segítő személyi – és tárgyi feltételek kialakítását. A referenciainstanzmennyi funkció mellett felsőoktatási gyakorlóhelyi szerepre is vállalkozhat a pályázatnak köszönhetően.

2. Nevelési program

2.1. Bevezetés

A magyar iskolarendszer lényegesen megváltozott az elmúlt évtizedek során. Ez a változás a nevelés-oktatás egész folyamatát érinti. Iskolánkban 1993-tól a 14 éves korosztályú tanulók mellett tízéves gyermekek beiskolázására is sor került. A nyolcosztályos gimnázium új követelményeket állított (és állít folyamatosan) az ott tanító pedagógusok, különösen pedig az osztályfőnökök elé. Ez önmagában is indokolta egy nagyobb ívű, hosszabb távra is érvényes nevelési program kidolgozását. Ugyanakkor a társadalomban folyamatosan végbemenő változások is megkövetelik a korábbi nevelési célok újragondolását s egy aktualizált nevelési terv megalkotását.

Az újszerű nevelési program figyelembe veszi az eltérő korosztályok együttlétét, és rugalmasan illeszkedik az egyéni igényekhez is, tudván azt, hogy a tanulók fiziológiai, szellemi, illetve lelki fejlődése különböző ütemű.

A nyolcosztályos gimnáziumi képzés nagyobb felelősséget hárított iskolánk nevelőtestületére, mint a korábbi „tisztá” négyéves forma, hiszen a pedagógusok a serdüléstől a felnőtté válásig vállalkoznak a tanulók teljes személyiségének fejlesztésére.

Az iskola felelősségét növeli, hogy az 1990-es években kiépülő új társadalmi berendezkedés más értékrendű világot hozott létre, amit az új nevelési programnak is figyelembe kell vennie. Fel kell vállalnunk, hogy a szociálisan hátrányos és a halmozottan hátrányos, továbbá a részképességi zavarokkal küzdő (SNI) tanulók esélyegyenlőségét biztosítsuk.

Az iskolai nevelés szempontjából lényegesnek tartjuk, hogy a gyermekek (tanulók) személyiségére ható külső tényezők egy haszonelvű, individualizált értékrenddel ne váljanak meghatározóvá, kizárólagossá a tradicionális nemzeti-európai értékrenddel szemben.

Fontos tehát, hogy az iskolában olyan értékrendszer (értékhierarchia) alapján folyjék a nevelés, amely a ma gyermekeit (diákjait) egy működőképes társadalom aktív részeseivé tudja formálni, és amely képes az emberiséget veszélyeztető globális problémák felismertetésére, a velük szembeni védekezésre, a már ma is meglévő és keletkező veszélyek sikeres kezelésére. Értékrendszerünk részének tekintjük és városunk sajátos értékeként tarjuk számon és ápoljuk a bányász hagyományokat is. Azért, hogy a nevelőtestület egyes tagjai ne eltérő (vagy legalább is ne lényegesen eltérő) módon ítéljenek meg bizonyos iskolai jelenségeket és pedagógiai szituációkat, s hogy ebből következően elkerülhetőek legyenek a konfliktushelyzetek, konszenzusra kellett jutni a nevelő-oktató munka alapelveiben, valamint legfőbb célkitűzéseiben, feladataiban.

2.2. Alapelvek, értékek, célok: Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai, közösségei

2.2.1. A nevelőtestület hitvallása, alapelvei, értékei

A helyi társadalmi igények figyelembevételével – jogszabályi keretek között – mi magunk alakítjuk iskolánkat úgy, hogy azt sajátunknak érezzük. Szakmai programunkat az általunk fontosnak tartott pedagógiai és morális értékeknek, nevelési céloknak alárendelten formáljuk.

Munkánk középpontjában a gyerekek nevelése áll.

Nevelő-oktató munkánk egyik legfőbb értékének humanizmusunkat valljuk, amely a tanulókkal személyiségük fejlődését leginkább elősegítő viszony kialakításában, a kölcsönös tiszteletben és megbecsülésben, a velük való együttműködésben nyilvánul meg.

Általános és egyik legfontosabb nevelőeszközünk saját szakmai, valamint morális hitelességünk. Ebből következően alapértéknek tekintjük munkánk szeretetét, az igényességet és a szakszerűséget.

Az alkotó, kreatív munka, a szakmai önismeret, az empátia és a tolerancia meglétének szükségességét valljuk. Nem fogadjuk el a türelmetlenséget, az agressziót, a tanulók nevelhetőségének, taníthatóságának kétségbevonását.

Hiszünk munkánk eredményességében. Optimisták vagyunk a tekintetben, hogy a megfelelő, a sikeres szelekciót eredményező felvételi után a hozzánk beiratkozó tanulók jól taníthatók, nevelhetők.

Minden diákunkat – szociális helyzetétől függetlenül – a személyiségjegyeinek ismeretében neveljük, ezért hiszünk abban, hogy a tanulni akarókat képességeiknek megfelelő szintre juttathatjuk el.

A pedagógiai irányítás, az ellenőrzés, a koordinálás szükségességének elismerése mellett tiszteletben tartjuk minden egyes pedagógus szakmai szuverenitását.

A fontos, az iskola életét meghatározó, az iskola presztízsét befolyásoló, a pedagógusokat és a tanulókat érintő kérdésekben konszenzus vagy többségi szavazat alapján hozunk döntéseket.

Együttműködő, alapvetően alkotó szellemi munkát végző értelmiségi közösségnek tartjuk magunkat.

Referenciaintézményként lehetővé tesszük, hogy munkánkat más középiskolák, általános iskolák is megismerhessék, az általunk kidolgozott jó gyakorlatok megismerésével, átvételével, növeljék szakmai munkájuk hatékonyságát. A visszajelzésekből tanulva lehetővé válik saját pedagógiai munkánk javítása is. Felsőoktatási gyakorlólékhelyként igyekszünk átadni tapasztalatainkat, tanárjelölteknek is. A referenciaintézményi működés hozzájárul az intézmény közösségének fejlesztéséhez is.

Szakmai szuverenitásunkból, autonóm személyiségünkben, kreativitásunk eltérő mértékéből következően a munkából fakadó konfliktusokat természetesnek tartjuk, de meghatározó támogatottságot élvező szakmai érvek nélkül nem fogadjuk el a konszenzuson vagy többségi alapon megszületett döntések megkérdőjelezését, a pedagógiai céljaink megvalósulását akadályozó törekvéseket. Elfogadott céljaink eléréséhez, a program végrehajtásához a pénzügyi feltételek hiányában sem keresünk rossz szükségmegoldásokat. Saját erőből is törekszünk a feltételek előteremtésére, ha nem sikerül, elhalasztjuk a megvalósítást.

Belső hierarchikus döntési és felelősségi rendszerünk alapja az egyének, csoportok közötti munkamegosztás és koordináció, ezért minden szakmai döntésünkért, cselekedetünkért felelősséget vállalunk.

Örizzük, ápoljuk jó hagyományainkat, és segítjük újak kialakulását.

A nyilvánosságra törekszünk. Valljuk, hogy minden, amit csinálunk, a helyi társadalomra is tartozik.

Nyitott iskolát akarunk. Tudomásul vesszük, és nevelő munkánkban felhasználjuk, hogy a tanulók számára az iskolán kívül is adódik tanulási lehetőség.

Alkotó munkával megszerzett örömet, nyugalmat és nem mindenáron való bizonyítást akarunk. Ezért nem szállunk szembe senkivel, csupán a tisztességes munkára és nem a versenyre vállalkozunk.

Pedagógiai értelemben a tanár számára a jó közérzet, a tanulók számára a boldog gyermek- és ifjúkor, szakmai szempontból pedig a hatékonyság biztosítása a meghatározó érték.

Csak arra vállalkozunk, amire képesek vagyunk, és csak annyira, amennyit bírunk.
Valljuk továbbá, hogy a nevelőtestület minden tagjának a serdüléstől a felnőtté válásig a nevelés minden területén szerepet kell vállalnia és – a konszenzussal elfogadott értékrend alapján – közvetítenie az emberi munka és kultúra megbecsülését, az egészséges, káros szenvedélyektől mentes életvitelt, a környezeti ártalmak tudatos elkerülését, a természet szeretetét és védelmét, a nemzeti azonosságtudat erősítését, az Európához tartozás megértését, a városunk múltjához tartozó bányász hagyományok őrzését.

Nevelő-oktató munkánk eredményességének egyik legfontosabb előfeltételének tartjuk a rendezett családi háttér meglétét, amely szilárd alapokat teremt a gyermek átfogóbb érzelmi és erkölcsi neveléséhez. Az iskolának elsősorban e két alapvető nevelési területre összpontosítva kell egy egyetemesen elfogadott és a változó világhoz is alkalmazkodó értékrendet közvetítenie.

Közösen elfogadott legfontosabb – közvetítendő – értékeknek tartjuk:
a személyes példamutatást a munkában és az életvitelben, céltudatosságot, kitartást, következetességet, igényességet, az önmegvalósítást becsületes munkával, mások személyiségének, tisztességes munkájának, erőfeszítéseinek elismerését, az együttműködést és egymás – különösen pedig a rászorulókat – segítségét, a szolidaritást, a jogok és kötelességek morális alapú összhangjának megteremtését, büszkeséget a szerénységgel viselt egyéni és közösségi eredményekért, a kreatív gondolkodást és az alkalmazható tudást, a döntésképességet, mértéktartó önbizalmat és a mások iránti bizalmat, a hazaszeretetet, a toleranciát, az előítélet-mentességet, a másság elfogadását, a szükségszerű kereteket figyelembe vevő autonóm, szuverén (de nem öntörvényű) személyiséget, a megbízhatóságot, az adott szó szentségét, a problémaérzékenységet és -kezelést, a hagyományőrzést és -ápolást, a nyitottságot elsősorban a partnerkapcsolatokban.

2.2.2. A gimnáziumi nevelés-oktatás céljai

A Nemzeti alaptantervből (a továbbiakban: Nat), a társadalmi környezet hatásaiból, valamint az iskola sajátos helyzetéből következően az elfogadott célrendszer hordozója a nevelőtestület által vallott és vállalt értékeknek, amelyeket a tanulók személyiségének formálása során közvetíteni és elfogadtatni szeretnénk.

2.2.2.1. Általános célok

Olyan személyiségközpontú intézmény megteremtése, ahol a különböző gimnáziumi típusok funkcióiból, valamint az eltérő adottságokból következően az egyes tanulók és csoportok nevelése, ismeretelsajátító tevékenysége differenciált módon történhet, s ezáltal a diákok a képességük szerinti maximumot teljesítve a legkedvezőbb helyzetet érhetik el a továbbtanuláshoz vagy a munkába álláshoz. A nevelésben-oktatásban fontos feladatnak tekintjük az esélyegyenlőség biztosítását a tanuláshoz. Ennek megfelelően alakítjuk nevelési és tantárgyi programjainkat (differenciált foglalkoztatás, felzárkóztatás, tehetséggondozás) értékelési rendszerünket (az egyén önfejlődésének számbavétele).

Az intézmény használói között olyan emberi kapcsolatok és együttműködés kialakítása, amelynek eredményeként a diák, a tanár és a szülő egyaránt szereti a választott iskolát, büszke hagyományaira, kész tenni hírnevének megőrzéséért, erősítéséért, segíti a nevelés-oktatás céljainak megvalósulását.

Olyan szellemi, valamint – a nevelőtestület személyes példamutatásán alapuló – erkölcsi nevelés folytatása, amelynek révén a diákok – szabad, független személyiségként – megfelelő önismerettel rendelkeznek, ismerik lehetőségeiket, a kialakítandó pozitív énképük révén képesek az életet szeretni és tisztelni, akik társas kapcsolataikban kulturáltak, s felelősséget vállalva védik mások testi épségét, valamint az iskola tárgyait, berendezéseit.

A piacgazdaság, az egyének, valamint az elkülönült csoportok érdekérvényesítési törekvéseinek időszakában olyan nevelési szituációk teremtése, amelyek révén a valóságos intézményi demokrácia biztosította jogok, továbbá a nevelők és diákok közötti folyamatos, kölcsönös információcsere segítségével kifejlészthető a konfliktusok kezelésének és megoldásának készsége, s amelynek eredményeként a tanulókból iskolapolgárok válhatnak.

A nemzeti hagyományokat ismerő, megértő és ápoló, ugyanakkor európai értékű szellemiséget elfogadó, fiatalok nevelése, olyanoké, akik: toleránsak a mássággal szemben, készek és képesek megérteni, elfogadni a különböző népek történelmét, kultúráját, hagyományait.

Olyan korszerű műveltségkép kialakítása, elfogadtatása, amely a hagyományos természet- és társadalomtudományos tartalom mellett praktikus technikai, informatikai, idegen nyelvi ismereteket, valamint az egészséges életvitelt, a környezetvédelmi szemléletmódot és a helyes fogyasztói magatartást, valamint a fogyasztóvédelmi ismereteket is magában hordozza, s melynek segítségével a tanulók alkalmassá válnak a valóságos élet viszonyrendszerének megértésére.

A széles alapokon nyugvó általános művelést akarjuk, de úgy, hogy közben teret engedünk a tanulók érdeklődésének, képességeik kibontakoztatásának, amit különösen intenzív formában – a 11. és a 12. évfolyamon – az emelt szintű érettségire felkészítés keretében biztosítunk.

A tanulók sokoldalúságának, többirányú érdeklődésének, konvertálható tudásának fejlesztésére törekszünk, ezzel megteremtve a feltételét annak, hogy eltérő foglalkozásokra, életpályákra is felkészíthetők, illetve átképezhetők legyenek.

Minél több tanuló eljuttatása egyetemre és főiskolára, de ne kizárólag a felvételi vizsgára trenírozással, hanem a szellemi pályára és hivatásra való tudatos felkészítéssel.

A szellemi erőfeszítést is igénylő életforma kialakulásának alapjait akarjuk lerakni a választott pályához szükséges magas szintű ismeretek átadásával, az anyanyelvi, az idegen nyelvi és a technikai kommunikációs képességek, a logikus és a cselekvőképes, kreatív gondolkodás, a folyamatos önművelési készségek fejlesztésével, az egyetemes emberi értékek befogadásához szükséges igény, a nemzeti lét, a magyarság sorskérdései iránti felelősség felkeltésével, továbbá a szociális érzékenység fontosságának tudatosításával, a társadalmi cselekvésre történő felkészítéssel, a szűkebb és tágabb közösség érdekeinek felismerésére és képviselésére neveléssel, valamint a világ valós globális problémáira való megoldáskeresés hangsúlyozásával. Magyarországnak Európához és az egész világhoz – a gazdaság és a turisztika révén – egyre szervesebb kapcsolódása megköveteli, hogy minden tanuló számára tegyük lehetővé a legelterjedtebb világnyelven – angolul – folyó kommunikációt. Az angol nyelv tanulásának lehetőségét – az OKM rendelkezése szerint is – a 2010/2011-es tanévtől minden tanuló számára biztosítanunk kell.

A gimnázium célrendszeréhez tartozó általános és részcélok elérését a nevelés-oktatás egységének folyamatában képzeljük el. Ezért a helyi tanterv tantárgyi és modul-rendszerében az egyes pedagógiai szakaszokhoz rendelt célokat a Nat kiemelt fejlesztési feladatnak feldolgozásával, valamint a kompetenciák fejlesztésének és az ismeretközlés helyes arányainak megválasztásával kívánjuk megvalósítani.

Általános célunk, hogy a tanulók személyiségének fejlődését a tanítás-tanulás szemléleti egységével, a tantárgyközi kapcsolatokat erősítő kiemelt fejlesztési feladatok ellátásával érjük el.

2.2.2.2. A különböző életkori szakaszokhoz rendelt célok, tanulócsoportok

2.2.2.2.1. A nyolc évfolyamos gimnázium

A gyermek követő beállítódása miatt minden pedagógus személyes példamutatással, a tanuló által érzékelt szeretetével alakítsa a személyéhez, a tantárgyához és az iskolához való pozitív kötődést, a „bárdosos” diáktudatot.

El kell érni a gyermekek személyiségének fejlesztésében a tanuláshoz nélkülözhetetlen belső késztetést, továbbá el kell sajátíttatni az életkori sajátosságokhoz is alkalmazkodó - motivációt erősítő eredményes tanulási módszereket.

A célok elérését a kompetenciaalapú oktatással segítjük. Kiemelt figyelmet kap az anyanyelvi (szövegértési-szövegalkotási) és idegen nyelvi, a matematikai gondolkodási kompetenciák fejlesztése, amelyeket modul rendszerben szervezett oktatással és hatékony, motiváltságot keltő és fenntartó módszerekkel érünk el. Ilyenek pl: a projekt, a témahét, a saját innováció, a tantárgytömbösítés, az integrált oktatás, a multidiszciplináris óra, a teamtanítás és a digitális technológiával támogatott módszerek.

Törekvésünk, hogy az életkori sajátosságokhoz igazodó induktív megismerési folyamatban elsősorban a jelenségek önálló vizsgálatán: a megfigyelésen, a mérésen, a kísérletezésen, a tapasztaláson keresztül szeretnénk meg a természettudományok alapismereteit, s érzékeltesük azok komplexitását is. E célunk eléréséhez a természettudományos tantárgyak integrációját is felhasználjuk.

A tudásuk rendszeres megméréését akaró és vállaló diákokat – megfelelő felkészítést biztosítva számukra – a versenyeken való részvételre, kiemelkedő teljesítmények elérésére ösztönözzük.

A tanulók helyes szokásrendszerét, kötelességtudatát rendszerességre neveléssel: folyamatos feladatellátással, azok formájának, esztétikumának ellenőrzésével, a precíz, pontos megfogalmazás megkövetelésével alakítjuk ki.

A teljesítmények objektív megítélése mellett a személyre vagy csoportokra vonatkoztatott értékelés ne gyengítse a gyermek érzelmi kötődését, ellenkezőleg, a tanári biztatás, vagy a dicséret keltsen önbizalmat, hitesse el, hogy a siker rendszeres munkával, szorgalommal elérhető.

A nemi érés, a káros szenvedélyek iránti érdeklődés megjelenése, valamint a társadalmi környezet hatásainak erős befolyása a személyiség fejlődésére, olyan nevelési helyzeteket teremtő tényezők, amelyek csak őszinte, bizalmon alapuló tanár-diák kapcsolat kialakításával kezelhetőek pozitívan. Ezért fokozott problémaérzékenységgel, a tanulókkal folytatott személyes beszélgetésekkel, szakemberek szemléletes, bizonyító erejű felvilágosító előadásaival kell megértetni a társkapcsolatok, a közösséghez tartozás fontosságát, annak szépségét és veszélyeit, valamint az alkohol, a drog egyénre és társadalomra egyaránt káros hatásait.

A tanulói önmegvalósítás egyre erősödő folyamatát segítjük, pedagógiai ráhatásokkal befolyásoljuk a személyiség pozitív jegyeinek fejlődését. Közreműködünk a tanulók, valamint a diákközösségek jogainak megismertetésében, támogatjuk a nevelési-oktatási célokat segítő diák-önszerveződéseket, a fiatalok iskolapolgárrá fejlődését.

A természet- és a társadalomtudományok meghatározó elemeit tartalmazó műveltség-tartalom, valamint a digitális kompetenciák magas szintű elsajátítását és azok alkalmazását – a munkaerőpiaci igényekre is tekintettel – prioritásként kezeljük.

A tanulókkal, a szülőkkel való konzultációk után a 10. évfolyam végére többségében válják egyértelművé, hogy a tehetség vagy a képességek alapján milyen értelmiségi pályára vagy más foglalkozásra orientálódás lenne a legcélszerűbb, s ennek megfelelően mely tantárgyakból indokolt elmélyültebb ismeretek birtokába jutni.

Ki kell alakítani bennük a felnőttekre általában jellemző felelősség érzését döntéseikért. Gondos pályaválasztásra felkészítéssel, a családi életre neveléssel el kell érni, hogy boldog, sikeres élet megalapozásához jó esélyük legyen helyesen választani (dönteni) a kínálkozó lehetőségek közül.

A tanulmányok befejezésének záró terminusában a tanulók elsajátított ismereteiket képesek legyenek integrálni, s ezáltal a természet és társadalom valóságos összefüggéseit felismerni. Önművelés révén alakuljon ki bennük a mélyebb, sokrétűbb ismeretek megszerzésének igénye, a világ és a magyarság nagy problémáinak érzékelése, az értelmiségi életvitelre való beállítódás. Az emelt szintű érettségire felkészítéssel biztosított specializálódás miatt a tanulók teljes körét a középiskolai tanulmányok sikeres befejezéséhez, döntő többségüket pedig – eredményes felvételi vizsga révén – felsőoktatási intézményekbe kell juttatni.

Az érettségi évében tanulóink két idegen nyelven jól értessék meg magukat, s legalább az egyikből szerezzenek állami középfokú nyelvvizsgát vagy elérhető közelségbe kerüljenek hozzá.

2.2.2.2.2. Az öt és négy évfolyamos gimnázium

A különböző életkorú tanulók (10–19 éves) iskolai együttélése miatt el kell érni, hogy a „nagyok” viselkedése példamutató legyen a „kicsik” számára, illetve a „nagyokat” (a 9–12. évfolyamos négy és öt évfolyamos gimnazistákat) a példamutató szerep és a felelősségérzet kedvezően befolyásolja.

Neveltségében, képességében és a tanuláshoz való viszonyában egyre heterogénebb 14 éves korú tanulók esetében is biztosítanunk kell a gimnázium alapfunkcióinak teljesítését a minél nagyobb arányú egyetemi és főiskolai továbbtanulást, illetve a tanulók kisebb hányadának a munkában elhelyezkedés megkönnyítését.

A négy évfolyamos általános tantervű gimnáziumba jövő tanulók rendelkezzenek szilárd alpműveltséggel, legyenek tájékozottak érdeklődésüknek megfelelő ismeretek elsajátításának

lehetőségeiről. Az emelt óraszámú tantárgyi csoportok tanulói a választott tantárgyból az átlagosnál jobb teljesítményre legyenek képesek, amit a tanulmányi versenyeken való eredményes részvételükkel is bizonyítsanak.

2.2.2.2.3. A tanulószoba

A többféle funkciónak megfelelő tanulószoba biztosítsa a feltételeket ahhoz, hogy a diákok alapvető kötelességének teljesítése mellett, igényeiknek, érdeklődésüknek megfelelően tudjanak részt venni a különböző nem kötelező foglalkozásokon.

Ezért a tanulószoba megőrző funkciójának minimális megtartása mellett lehetővé kell tenni a felzárkóztatásnak, (korrepetálás) és a tehetséggondozásnak (pl. a szakköröknek, a versenyre felkészítőknak, az énekkarnak, a tömegsportnak, az irodalmi színpadnak, valamint más – érdeklődés alapján szerveződő – körnek) megfelelő foglalkoztatást. Ezeken a foglalkozásokon a tanulószobára jelentkezett és felvett tanulók megfelelő aktivitást tanúsítsanak.

2.2.3. A nevelés-oktatás céljainak megvalósulását elősegítő feladatok

2.2.3.1. Általános pedagógiai szakmai feladatok

a tanulás tanítása,

az aktív tanulás segítése,

a pedagógus módszertani kultúrájának folyamatos fejlesztése (esetlegesen jó gyakorlatok átvételével)

mentorpedagógusok képzése,

a beilleszkedés, a hátrányos helyzet segítése, különös tekintettel a sajátos nevelési igényű tanulóknál,

tanulási kudarc elkerülésére, felzárkóztatást segítő program kidolgozása,

szülő-tanuló-pedagógus együttműködési formái, fejlesztési lehetőségei,

esélyegyenlőség (osztályfőnök, ifjúságvédelemért felelős tanár) biztosítását segítő program kidolgozása, hátrányos megkülönböztetés tilalmának érvényesítése a nevelés-oktatás folyamatában,

a tanuló mindenek felett álló érdekeinek figyelembevétele, ezzel összefüggésben a titoktartási kötelezettség egységesen helyes értelmezése,

az egészségfejlesztési és a környezeti nevelési program megvalósítása,

viselkedési normák, elvárások kialakítási, elmélyítési menete a személyiségben rejlő lehetőségekkel,

a Házi rend aktualizálása a jogi változásokat, valamint az elmúlt pedagógiai ciklus tanultságait figyelembe véve,

döntési mechanizmus tanítása.

2.2.3.2. A különböző életkori szakaszokhoz kapcsolódó feladatok

a beilleszkedési nehézségek feloldása, a pedagógiai folyamat megtervezése, (egyénre szabottan) és a végrehajtás módszerei,

az osztály szociális helyzetét bemutató „alaptérkép” készítése (a személyiségi jogok és az adatvédelem figyelembe vételével),

a tanulási szokások felmérése. A legcélravezetőbb egyéni módszer tudatosítása (a tanulás tanítása, aktív tanulás, teamtanítás)

felzárkóztatás,

az egészséges életre nevelés tananyagának koordinálása más tantárgyakkal,

a készségek és képességek fejlesztése,

- a kamaszkori életmódváltás kezelése (alkohol, drog, nikotin, éjszakázás), a közösség, osztályfőnök, szülő ráfigyelésének összehangolása,

- az egészséges életmód és a mindennapos testedzés szoros összefüggéseinek tudatosítása,
- a hátrányos megkülönböztetés tilalma az osztályközösség pozitív erejének felhasználásával,
- felelősségérzet kialakítása, elmélyítése környezetünk iránt,
- a test és a lélek harmonikus fejlesztése,
- a tanulóközösségekben szervezett tevékenységformákkal a tanulók önismeretének, együttműködési készségeinek, akaratának, szolidaritás érzetének, empátiájának fejlesztése,
- a szocializációs folyamat során az egyéni és közösségi érdekek, a többség és kisebbség fogalmainak és egymáshoz való viszonyainak tisztázása,
- a tanulói jogok és köteleességek törvényes gyakorlásának megalapozása, a környezet iránti felelősségérzet kialakítása,
- a nemzeti érzület, azonosságtudat fejlesztése,
- a jövőkép kialakításának segítése,
- a kétszintű érettségire való felkészülés koordinálása,
- a tanulók többletmunkára készítetése önmagukért, iskolájukért (versenyek, ünnepélyek, rendezvények szervezése, osztálypénz szerző tevékenységek),
- konfliktuskezelés megtanítása (társaikkal, tanáraikkal szemben),
- pályaaorientáció
- a „bárdosos büszkeség” – az alma mater érzelmi erejének növelése, a „bárdosos öntudat” kialakítása,
- az „eligazodás tanítása” a jogszabályok útvesztőiben, hivatalos ügyintézképekben,
- a közéletet, a társadalmi életet formáló magyar és európai polgári felelősségtudat kialakítása.
- az anyanyelv igényes használatára, a természet és környezet védelmére, az egészséges életmód elfogadtatására, valamint a globális problémák érzékelésére, a fenntartható fejlődés és fogyasztás egyensúlyát célzó szemléletre nevelés,
- felkészítés a folyamatosan változó világban való eligazodásra, az érzékelhető kultúraváltás, valamint a globalizáció jelenségeire, kihívásaira.

2.2.3.3. A személyiség- és közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A közösségfejlesztés az a folyamat, amely az egyén és a társadalom közötti kapcsolatot kialakítja, megteremti. A tanulók tudásának, képességeinek, egész személyiségének fejlődése a pedagógiai munka fejlesztésének középpontjában áll, figyelembe véve azt, hogy a nevelésnek, oktatásnak, nemcsak az iskola a színtere, hanem a társadalmi élet és tevékenység számos egyéb fóruma is.

Az iskolai diákközösségek fejlesztése sokrétű, az egész nevelőtestületre kiterjedő feladat, amely elsősorban – de nem kizárólagosan – osztályokban, tanulói csoportokban, érdeklődési körökben és diákszervezetekben az intézmény működési keretei között folyik.

Iskolai keretek között a közösségfejlesztésnek, a csoportépítésnek több fontos lehetősége is létezik.

Közülük kiemelendő:

- a tanár–diák–szülő kapcsolat „partneri” szinten tartása és folyamatos javítása. Ez bizonyíthatja, hogy az iskolai közösségekben élés írott és íratlan szabályaival tisztában legyenek a tanulók s ezáltal motiváltabbá váljanak a csoportokhoz kötődésre,

- az önismereti módszerekkel való csoportépítés és közösségformálás. Ehhez elsősorban a pedagógus közösségnek lenne szüksége önismereti képzésre. A módszerek elsajátítása hatékonyabbá tehetné az osztályok valódi közösséggé fejlesztését. Ehhez számunkra is önismereti foglalkozások szervezése lenne indokolt (akár osztályfőnöki órák keretében, akár tanórán kívüli keretek között).

Mindkét lehetőség kihasználáshoz szükség van a DÖK közreműködésére is.

2.2.3.3.1. A pedagógusok feladatai

- a tanítási órákra való felkészülés,
- a tanulók dolgozatainak javítása,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- érettségi, különbözeti, felvételi, osztályozóvizsgák lebonyolítása,
- kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- eseti helyettesítés ellátása
- iskolai kulturális- és sportprogramok szervezése,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, DÖK-öt segítő feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadódélutánok megtartása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- a tanulók felügyelete óráközi szünetekben és ebédeléskor,
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása.

2.2.3.3.2. Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

Iskolánkban a hagyományos osztályfőnöki munka három fő területet ölel fel. Az osztályfőnök teendőinek, kötelezettségeinek egy része *adminisztrációs* jellegű munka. Ilyenek az e-naplóval, anyakönyvekkel, bizonyítványokkal kapcsolatos munkák, a pályaválasztásnak, tanulmányi versenyeknek, stb. nyilvántartása, ezekkel kapcsolatos összesítések és statisztikák.

Az osztályfőnöki munka másik része *irányító, vezető jellegű* feladat. Az osztályfőnök saját hatáskörében jutalmaz vagy büntet, illetve ezeket az eljárásokat kezdeményezi. Felelős az osztálya viselkedéséért, az osztálydekoráció elkészítésétől a kiránduláson tanúsított magatartásukig. A teljes gimnáziumi vertikumra megtervezi, tanévekre lebontja és határozott pedagógiai céllal tartja az osztályfőnöki órákat, tehát irányítja az osztályközösség nevelését. Az osztályfőnöki munka harmadik része *szervező, összehangoló* funkció. Kapcsolatot tart az osztályba járó tanulók szüleivel, az osztályban tanító tanárokkal, a kollégista tanulók nevelőtanáraival az iskola egészségügyi szolgálatával, a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőssel, képviseli az osztályba járó diákok érdekeit, figyelemmel van a tanulók szociális helyzetére, egészségügyi állapotára, stb.

A felsorolt funkciókból adódó feladatokat összehangoltan kell ellátni:

- az iskola Pedagógiai programjának szellemében nevelési osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire,
- segíti a tanulóközösség kialakulását,
- segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját, kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével,
- figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét,
- minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti,
- szülői értekezletet tart,
- ellátja az osztállyal kapcsolatos ügyviteli teendőket: digitális napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, hiányzások igazolása.
- segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát,
- kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola ifjúságvédelmi felelősével,
- tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében,
- javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére,
- részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában, segíti a közös feladatok megoldását,
- rendkívüli esetekben órát látogat az osztályban.

2.2.4. Az iskolai nevelő-oktató munka közösségei

2.2.4.1. Osztályszerkezet

Az iskolában hagyományos évfolyamokra épített osztályok (17) működnek. Az osztályközösségek diákjai a tanórák túlnyomó többségét az órarend szerint látogatják. Az osztályoknak osztálytermük van.

5. évfolyam	1 osztály	a	nyolc évfolyamos
6. évfolyam	1 osztály	a	nyolc évfolyamos
7. évfolyam	1 osztály	a	nyolc évfolyamos
8. évfolyam	1 osztály	a	nyolc évfolyamos
9. évfolyam	4 osztály	a+/Ny+c+ b	1 nyolc évfolyamos, 2 öt évfolyamos és 1 négy évfolyamos
10. évfolyam	3 osztály	a+b+c	1 nyolc évfolyamos, 1 öt évfolyamos és 1 négy évfolyamos
11. évfolyam	4 osztály	a+b+c	1 nyolc évfolyamos, 1 öt évfolyamos és 1 négy évfolyamos
12. évfolyam	4 osztály	a+b+c	1 nyolc évfolyamos, 1 öt évfolyamos és 1 négy évfolyamos

2.2.4.2. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

Tantárgyankénti csoportbontásokból szerveződő csoportok a nyolc évfolyamos gimnáziumban:

- a) az 5-10. évfolyamon:
- magyar nyelv és irodalomból,

- matematikából,
- idegen nyelvekből,
- digitális kultúrából,
- technika és tervezésből,
- etika/hit- és erkölcsstanból,
- történelemből (a 9-10. évfolyamon),

b) a 11-12. évfolyamon

azokból a tantárgyakból, amelyekből emelt szintű érettségire felkészítő indul a felkészülés szintje szerint

az öt és négy évfolyamos gimnáziumban:

a) az 9-10. évfolyamon:

magyar nyelv és irodalomból,
matematikából,
történelemből,
idegen nyelvekből,
digitális kultúrából,

b) a 11-12. évfolyamon

azokból a tantárgyakból, amelyekből emelt szintű érettségire felkészítő indul a felkészülés szintje szerint

A csoportbontások feltétele valamennyi iskolatípusban a csoportonként legalább 14 fős létszám, ennél kisebb létszámmal csak kivételes esetben létesíthető csoport.

2.2.4.3. A tanórán kívüli foglalkozások szervezeti formája és rendje

Az alapfeladatok ellátásán, a kötelező tanórai foglalkozásokon kívül ezek olyan többlétszolgáltatások, amelyek a tanulók érdeklődése és igénye alapján szerveződnek.

Az intézményben, illetve iskolán kívül – igény esetén – az alábbi tanórán kívüli foglalkozások, programok szervezhetők:

- tanulószobai foglalkozások
- szakkörök,
- önképzőkörök,
- irodalmi színpad,
- énekkar,
- sportkör,
- gyógytestnevelés,
- elsősegélynyújtás,
- korrepetálás,
- tanulmányi és sportverseny,
- kulturális és tudományos rendezvények,
- könyvtárlátogatás,
- előkészítő tanfolyamok,
- a helyi tanterv tantárgyi tananyagához kapcsolódó tanulmányi kirándulások, múzeum- és könyvtárlátogatások, nyári tábor, erdei iskola és más nem a tanórák keretében folyó ismeretszerzés, sportolás, amely a tanulók testi, lelki és értelmi fejlődését szolgálja.

- *A szakkörök a tanulók érdeklődésétől, a gimnázium finanszírozási helyzetétől függően, valamint a tantárgyfelosztás lehetőségeinek figyelembevételével a munkaközösségek javaslata alapján indíthatók. A jelentkezés egész tanévre szól. Ha a munkaközösség úgy határoz, a szakköri aktivitás tükröződhet a tanuló szorgalmának minősítésében, valamint szaktárgyi osztályzatában.*

A foglalkozások előre meghatározott tematika alapján történnek. Erről, valamint a látogatottságról szakköri naplót kell vezetni. A szakkörök térítésmentesek.

- *Az önképzőkörök a művészetek, a természettudományok és a technika-digitális kultúra területén teszik lehetővé a kiemelkedő képességekkel rendelkező fiatalok tehetséggondozását. Az önképzőkör munkája során, nagymértékben hagyatkozik a kreatív tanulók aktivitására és önfejlesztő tevékenységére. Az önképzőköröket az intézmény a tanulók érdeklődésétől függően indítja jó szakértelemmel és felkészültséggel rendelkező pedagógusok vagy az intézménnyel szerződéses jogviszonyban álló szakemberek vezetésével.*

Az énekkar a tantárgyfelosztásban meghatározott időkeretben működik. Az énekkarba való belépés önkéntes. A felvétel a kórusvezető javaslatára történik.

- *Az iskolai sportkör (Bárdos Diáksport Sportegyesület, a továbbiakban: BDSE) a gyermekek mozgásigényének kielégítésére, a mozgás a sport megszerettetésére szerveződik. Ezen kívül – mint szervezeti forma – iskolánk tanulóinak nyújt felkészülési lehetőséget a sportversenyekre. A foglalkozások 14:20 és 15:55 óra között tarthatók.*

- *A gyógytestnevelés az iskolai testi nevelés és fejlesztés egyik formája. Gyógytestnevelési órára való beosztást az iskolaorvos igazolása alapján kaphat a tanuló. Ezekben a foglalkozásokon a tanuló megjelenése és aktív részvétele – a szervezés helyétől függetlenül – kötelező. A gyógytestnevelésre beosztottak egyidejűleg felmentést kapnak a testnevelésórákon való részvétel alól. Az iskolában mind a tárgyi, mind a személyi feltételek adottak a gyógytestnevelési foglalkozások megtartására (A gyógytestnevelést városi szinten szervezik és koordinálják).*

- *A tanulószobai foglalkozásokat – igény vagy osztályfőnöki javaslat alapján – elsősorban a felzárkóztatásra szoruló, a bejáró vagy a szociálisan hátrányos helyzetű tanulók számára szervezzük. Nagyszámú igénylő esetén a tanulmányi eredménytől és a családi körülményektől függően – a szaktanárok és az osztályfőnökök javaslatára – a szociális bizottság dönt a tanulószobai felvételről. A tanulószobai korrepetálások célja – különösen az 5-6. évfolyamokon – az alapkészségek fejlesztése és a tantervi követelményekhez való felzárkóztatás. A tanulószoba órakerete – órarendi beosztás alapján – felzárkóztatásra, tehetséggondozásra és más érdeklődés szerint szerveződő foglalkozásokra is felhasználható.*

- *Versenyekre felkészítés elsősorban az adott területen (tantárgyban) kiemelkedő és jó képességű tanulók önkéntes vagy szaktanárok által javasolt jelentkezése alapján történik. A tanulmányi és sportversenyeken való részvétel a kiemelkedő teljesítmények függvényében lehetséges. A szaktanárok által versenyre javasolt tanulók nevezési díját az iskola fizeti. Tanulóink az országos meghirdetésű, valamint más rangos eseményeken – lehetőleg a szaktanár külön felkészítését igénybe véve – vegyenek részt.*

- *Az iskola hagyományaihoz kapcsolódó rendezvények* – az adventi est, a Diákbiológus és -környezetvédő Nap, aktualitásokhoz kötődően tudományos és művészeti napok, a szalagavató és a ballagás, a különböző diákprogramok és más ünnepek – minden tanévben vagy időszakos rendszerességgel szerveződnek. Ezek az iskolai eseményeken az énekkar színvonalas műsorral lép fel.
- *Az iskola könyvtára* a nyitvatartási időben, valamint a könyvtári tanórákon áll a tanulók rendelkezésére. Használatáról az iskolai könyvtár működési szabályzata rendelkezik.
- *Felvételi és nyelvvizsgára előkészítő* vagy más tanfolyamokat az iskola a tanulók érdeklődésének, valamint a szaktanárok vállalkozásának függvényében indít. A tanfolyamokon való részvételért félévenként előre térítési díj fizetendő, melynek összegét az iskolaszék által elfogadott szabályzat alapján az igazgató állapítja meg.
- Az iskola a jogszabályilag rögzített módon együttműködik a területileg illetékes egyházi jogi személlyel, és jelentkezők esetén – a tanítási rendhez igazodva – tantermet is biztosít a foglalkoztatáshoz.

A tanórán kívüli foglalkozások keretében a tanulók által igénybe vehető – a közösség formálását segítő – kulturális és sportprogramok választéka:

- színház, hangverseny, múzeumlátogatások,
- a Jászai Mari Színház – Népház, illetve A Vértes Agorája, a Földi Imre Sportcsarnok és a Tatabányai Multifunkciós Csarnok igénybe vételével évfordulók ünneplése, (pl: szalagavató, adventi est, Mikulás-kupa),
- a hagyományos iskolai rendezvények,
- részvételi lehetőség külföldi és belföldi kulturális seregszemléken,
- honismereti túrák, kirándulások.

Szabadidős programok:

- iskolai médiában való részvételi lehetőség,
- téli és nyári táborozások,
- tudományos diákköri tevékenység.

Az iskola hagyományainak ápolása, valamint az iskola jó hírnevének megőrzése az iskolaközösség minden tagjának szakmai és erkölcsi kötelessége. (A hagyományok ápolásával kapcsolatos feladatokat a munkaköri leírások, egy tanévre vonatkozólag pedig – a felelősök és határidők megjelölésével – az éves munkaterv tartalmazza).

A tanulóknak szóló rendezvények:

- a tanévnyitó ünnepély,
- a tökmagbuzi (5. és 9. osztályok),
- a Mikulás-kupa,
- az iskolai karácsonyi ünnepség,
- az adventi est,
- a szalagavató ünnepély,
- a Bárdos-nap,
- a zöldnap, azaz a bolondballagás,
- a ballagási ünnepély,
- a tanévzáró ünnepély,

- kétévente a Diákbiológus és -környezetvédő Nap,
- kétévente környezetvédelmi és egészségnap,
- Sándor János-focimáraton

Aktuális nemzeti ünnepeinkről (március 15. és október 23.) iskolai ünnepélyeken emlékezünk meg. Az emléknapon (az aradi vértanúk, a kommunista diktatúrák áldozatainak emléknapja, a holokauszt emléknapja, a nemzeti összetartozás napja) osztálykeretek között vagy az iskolai médián keresztül szervezünk az alkalomhoz illő programokat.

A hagyományápolás jelképei, szokásai:

- az intézmény zászlója,
- az intézmény jelvénye,
- a Bárdos-sál, -kitűző és -nyakkendő,
- az iskola tanulóinak ünnepi viselete,
- identitásunkhoz tartozó molinók készítése, amelyek mintegy díszletként szolgálnak kiemelt fontosságú rendezvényeken,
- a Bárdos-nap, a névadó domborművének megkoszorúzásával,
- a Bárdos-díj,
- a Bárdos-fa gondozása (ültetve: 1988), a kiemelt rendezvény emlékfája (2013),
- a Bárdos László születésének 100. évfordulója tiszteletére az első 5 évfolyamos végzős osztály (13. c) által ültetett fa gondozása (ültetve: 2009.),
- jubileumi rendezvények alkalmával kiadandó iskolatörténeti évkönyv,
- végzős diákokkal való találkozás az ötéves érettségi találkozók alkalmával.

2.3. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

Kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal való foglalkozás alatt a sajátos nevelési igényű (a továbbiakban: SNI), a beilleszkedési, tanulási magatartási nehézségekkel küzdő (a továbbiakban: BTMN), a kiemelten tehetséges és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulókat (a továbbiakban: HHH) érintő eljárásokat értjük.

2.3.1. SNI tanulók

A tanulási kudarcnak kitétt tanulók körének jelentős részét tehetik ki az SNI tanulók. A velük való fejlesztő foglalkozás új feladatot jelent a nevelő-oktató munkában.

Az intézmény szakmai alapidokumentuma szerint ellátja a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető egyéb pszichés fejlődési zavarral, valamint az autizmus spektrumzavarral küzdő tanulók, valamint a mozgásszervi fogyatékos, a beszéd fogyatékos, az érzékszervi (látási, hallási) fogyatékos tanulók nevelését és oktatását.

Ehhez a munkához a nevelési tanácsadó és az utazó gyógypedagógiai hálózat szakemberei nyújtanak segítséget. Ennek az új feladatnak a megoldásában az osztályfőnöknek, a fejlesztő munkát végző pedagógusnak, valamint a szülőnek indokolt együttműködnie.

2.3.2. BTMN tanulók

Iskolánkban viszonylag kevés – nem jellemző – a magatartászavaros, vagy az iskola rendjébe, az osztályközösségbe nehezen beilleszkedő tanuló. Ahol ilyen előfordul ott, a legtöbbször családi problémákra vezethető vissza a tanulók életkorának nem megfelelő, a megszokottól eltérő viselkedése.

Tapasztaljuk viszont, hogy növekvő az ún. „hiperaktív”, az öntörvényű, a iskolai szabályokat (korlátokat) figyelmen kívül hagyó tanulók száma, ami jó részt neveltségi hiányosságokból

fakad. E problémák enyhítése – a szülőkkel, a különböző partnerekkel való együttműködéssel – az egész nevelőtestület feladata, de különleges szerepet kell felvállalnia az osztályfőnököknek, a gyermek- és ifjúságvédelmi felelősnek és a DÖK-nek is.

A feladatok megoldását elősegítő tevékenységek sorába tartoznak:

az iskolai felvételek előtti (és utáni) tájékoztató az általános iskolák érintett osztályfőnökeivel, valamint a pályaválasztási felelősökkel, (különösen a tanulásban korlátozott – esetleg sajátos nevelésű igényű – tanulók felmérése indokolt, hogy számukra megfelelő fejlesztő program készülhessen)

szoros kapcsolat kiépítése és fenntartása a pedagógiai szakszolgálattal, a nevelési tanácsadóval és a gyermekjóléti szolgálattal,

az egyén magatartását, képességeit figyelembe vevő foglalkozások szervezése,

az érintett tanulókkal való folyamatos személyes kapcsolattartás, az egyéni bánásmód előtérbe állítása,

az indokolt (egyeztetett és kölcsönösen elfogadott) családlátogatások, amelyek legfontosabb célja és feladata a szülők (nagyszülők) nevelési gondjainak segítése

az esetlegesen felmerülő tanulási nehézségek leküzdésére felzárkóztató, illetve fejlesztő foglalkozások beiktatása,

tanulósobai felvételük biztosítása, munkájuk (tanulásuk) folyamatos segítése, szükség esetén korrepetálásuk.

A tanulási kudarcok oka sokszor nem a tanuló alapképességeiben rejlik, hanem a családi problémák, a baráti kapcsolatok megváltozásában, a káros szenvedélyek kipróbálásában, az életmód hibás megválasztásában. A tanulási kudarcnak kitett tanulók segítségét több síkon próbáljuk teljesíteni.

Megoldási módok

az iskolán kívül:

Nevelési Tanácsadóval felvenni a kapcsolatot,

a felülvizsgálati idők figyelemmel kísérése,

Pedagógiai Szakszolgálat igénybevétele,

az iskolaorvos és az iskolai védőnő segítségének igénybe vétele;

a tanórán:

a továbbhaladáshoz szükséges minimum szint elsajátíttatása,

a tanuláshoz szükséges alapkészségek fejlesztése,

a tanulási szokások formálása, hatékony módszerek elsajátíttatása,

a helyes énkép kialakulásának segítése,

az önbizalom növelése,

a belső motiváció kialakítása,

differenciálás,

kudarctűrő képesség fejlesztése,

értékelésnél az önmagához mért fejlődés mérése;

a tanórán kívül:

megfelelő szakemberhez való irányítás,

rendszeres kapcsolattartás a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőssel,

a szülői házzal való kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás,

felzárkóztatás,

fejlesztő óra,

2.3.3. A kiemelten tehetség tanulókat segítő tevékenység

A tanulók tehetségének, képességének fejlesztését a nevelés-oktatás komplex folyamatába építve (tanórai és tanórán kívüli foglalkozások keretében) végezzük. Ezek sorába tartoznak:

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése,
- a teamtanítás alkalmazása,
- a tanulói együttműködésen alapuló tanulás,
- a szakkörök,
- a továbbtanulás segítése

2.3.4. A HHH tanulók szociális hátrányai enyhítését szolgáló tevékenységek

Iskolánkba az átlagosnál kevesebb – bár növekvő számú – szociálisan hátrányos helyzetű (HHH) tanuló iratkozik be. Minden tanévben számíthatunk szerény intellektuális környezetből, rossz anyagi helyzetű vagy csonka családokból érkező diákokra. Az ő esetükben különösen fontos, hogy az 5., illetve a 9. évfolyamon megfelelő figyelem irányuljon rájuk. Közvetlen, őszinte beszélgetések, valamint a szülői ház megismerése révén, személyiségükre hatva – az osztályközösség bevonásával is – igyekszünk zökkenőmentessé tenni beilleszkedésüket. Tanulmányaikban tanulószobára való felvételükkel, korrepetálással, és megfelelő tanulási módszerek átadásával segítjük hiányzó ismereteik pótlását. Szükség esetén különbözeti vizsgára felkészítéssel, felzárkóztatással nyújtunk támogatást a más iskolából hozzánk érkező tanulóknak.

Az alanyi jogon igénybe vehető tanórán kívüli foglalkozások továbbá az ingyenes vagy kedvezményes kulturálódási és szociális szolgáltatások is segítik a hátrányuk csökkentését. Az étkezéshez, a külföldi nyelvyakorlatokhoz, a színház-, a hangverseny- és a múzeumlátogatáshoz, az osztálykiránduláshoz, a nyári üdülést és téli sportolást célzó táborozáshoz az iskola alapítványából és a költségvetés szociális támogatásra fordítható keretéből biztosítunk pénzübeni kiegészítést. Ennek mértékét a diákszociális bizottság határozza meg.

A szociálisan hátrányos helyzetű tanulóknak és szüleiknek felhívjuk a figyelmét, hogy kérelmezés esetén rendszeres önkormányzati – nevelési – támogatásban részesülhetnek. A rászoruló tanulók szociális hátrányainak enyhítését segítő tevékenységek az igénybe vehető iskolai szolgáltatások keretében valósulnak meg.

2.4. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos célok és feladatok

2.4.1. Általános célok és feladatok

Az iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat a pedagógiai munka elválaszthatatlan részeként végezzük. Minden pedagógus közreműködik e fontos nevelési feladat ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában és megszüntetésében.

E tevékenység magába foglalja mindazokat a tennivalókat, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a gyermek családban történő nevelése, iskolai felkészülése minél teljesebb körben megvalósulhasson, hogy a tanuló személyiségét kibontakoztathassa, tehetségét kifejleszthesse, hátrányát ledolgozhassa, hogy hozzájusson a fejlődéséhez szükséges szakszerű ellátáshoz.

A nevelők a tanulók és a szülők személyes kapcsolatainak egyik fő célja a gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő problémák feltárása, megelőzése. Az iskola gyermekvédelmi tevékenysége három területre terjed ki: a gyermek fejlődését veszélyeztető okok megelőzésére, feltárására, megszüntetésére. A gyermekvédelmi problémák feltárásának az a célja, hogy a gyermekek problémáit az iskola a gyermekjóléti szolgálat segítségével minél hatékonyabban tudja kezelni, megelőzve ezzel súlyosabbá válásukat. Iskolánk alapvető feladatai a gyermek- és ifjúságvédelem területén:

- fel kell ismerni és fel kell tárni a tanulók problémáit,
- meg kell keresni a problémák okait,
- segítséget kell nyújtani a problémák megoldásához,
- jelezni kell a felmerült problémát a gyermekjóléti szolgálat szakembereinek.

Különös figyelmet fordítunk a tanulók bármilyen okból fennálló vagy kialakuló veszélyeztetettségének érzékelésére, megelőzésére, illetve kezelésére. Ehhez az osztályfőnöki és a szülői munkaközösséggel, valamint a DÖK-kel – és további partnerekkel együttműködve – a megelőzés fontosságát kifejező nevelő munkát végzünk.

A tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszüntetésének érdekében iskolánk együttműködik a területileg illetékes:

- pedagógiai szakszolgálattal,
- nevelési tanácsadóval,
- gyermekjóléti szolgálattal,
- családsegítő szolgálattal,
- polgármesteri hivattal,
- gyermekorvossal,
- továbbá a gyermekvédelemben résztvevő társadalmi szervezetekkel, egyházakkal, alapítványokkal,
- szükség esetén a rendőrséggel, a bírósággal, az ügyészséggel.

A drog- és bűnmegelőzés érdekében osztályfőnöki órákon szakemberek tartanak előadásokat és válaszolnak a tanulók kérdéseire. Szülői értekezleten az osztályfőnökök és a gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök hívják fel a szülők figyelmét a dohányzás, az alkohol és a drogfogyasztásának növekvő veszélyeire. A diákokat az osztályokban, az aulában elhelyezett szórólapokon, újságcikkkel figyelmeztetjük a rájuk leselkedő, az egészségüket esetleg az életüket is veszélyeztető káros szenvedélyekre, azok kikerülésére.

2.4.2. A gyermek- és ifjúságvédelem konkrét iskolai feladatai

Tiszteletben tartjuk a tanulók intézményes és személyiségi jogait, gondoskodunk arról, hogy nevelésük és oktatásuk – az életkoruknak és fejlettségüknek megfelelően – biztonságos és egészséges környezetben folyjék, hogy iskolai tanulmányi rendjükbe beépüljön a pihenőidő, a szabadidő, a testmozgás, valamint a sportolás és étkezési lehetőség.

Biztosítjuk a tanulói jogok érvényesülését, a DÖK részvételét a tanév munkájának tervezésében, az őket érintő döntések meghozatalában és végrehajtásuk ellenőrzésében. Minden tanulói jogviszonyban lévő diákot a szükséges mértékben tájékoztatunk, eljárunk jogainak védelmében akkor is, ha nem magyar állampolgárságú.

Érvényt szerzünk a közoktatásról szóló törvényben foglaltaknak, azaz nem engedjük meg a tanulók – bármilyen okból fakadó – hátrányos megkülönböztetését, de képviseljük a tanulók mindenek felett álló érdekét, összefüggésben a titoktartási kötelezettség helyes értelmezésével és alkalmazásával. A családi körülményekből adódó egyenlőtlenségek csökkentésére törekedve minden tanuló számára biztosítjuk a fejlődéshez szükséges feltételeket. Különösen a tankötelezettség elérésének időszakáig rendszeres kapcsolatot tartunk a családdal, a szülőkkel. Figyelemmel kísérjük veszélyeztetett tanulóink helyzetét, s a szülőkkel való együttműködéssel igyekszünk segíteni tanulmányi előmenetelüket. A szülői vagy tanulói igényeknek megfelelően megszervezzük a tanulószobai ellátást. A rászoruló tanulóknak – a családok anyagi helyzetétől és az iskola lehetőségeitől függően – különböző kedvezményeket biztosítunk.

A szociális támogatások kiterjednek:

- a diákétkeztetésre,
- a térítési díjak kedvezményes meghatározására,
- az időszakos vagy a rendkívüli segélyezésre,
- a külföldi nyelvyakorlatok támogatására,
- a versenyek nevezési díjának átvállalására,
- a szakkönyvek, taneszközök vásárlására stb.

Iskolánk pedagógiai munkáján belül elsősorban az alábbi tevékenységek szolgálják a gyermekvédelem céljainak megvalósítását:

- a felzárkóztató foglalkozások,

- a tehetséggondozó foglalkozások,
- az indulási hátrányok csökkentése,
- a differenciált oktatás és képességfejlesztés,
- a pályaválasztás segítése,
- a személyes, egyéni tanácsadás (tanulónak, szülőnek),
- egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése,
- a családi életre történő nevelés,
- a tanulószobai foglalkozások,
- az iskolai étkezési lehetőségek,
- az egészségügyi szűrővizsgálatok,
- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok),
- a tanulók szociális helyzetének javítása (segély, természetbeni támogatás)
- a szülőkkal való együttműködés,
- a tájékoztatás a pedagógiai szakszolgálatról, a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatról, szolgáltatásokról.

A nevelőtestület hitvallásában megfogalmazódó pedagógiai elvek és értékek a nevelő-oktató munka irányultságát, az oktatási törvény a konkrét pedagógiai feladatokat, a gyermekvédelmi törvény pedig azokat a pénzbenei és természetbeni ellátásokat határozza meg, amelyek együttesen fejezik ki iskolánkban a gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő tennivalókat, hozzájárulnak a tanulók helyzetének javításához, veszélyeztetettségük megelőzéséhez és megszüntetéséhez.

A gyermek és ifjúságvédelmi tevékenységben való részvétel minden pedagógus kötelessége. Az iskolában az igazgató és helyettesei tervezik, az ifjúságvédelmi felelős szervezi és koordinálja az osztályfőnökök és a pedagógusok pedig operatíván is ellátják az adódó feladatokat.

Mindezekből következően e sajátos nevelési területen elvégezendő iskolai feladatokhoz is hierarchikus felelősség rendelhető.

2.4.3. A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős

Az iskolában gyermek- és ifjúságvédelmi felelős – az általános igazgatóhelyettes – koordinálja e nevelési terület speciális feladatait.

Számára meghatározott külön feladatok:

- rendszeres kapcsolatot tart az igazgatóval, az osztályfőnöki munkaközösség vezetőjével, az osztályfőnökökkel és a diákmozgalmat segítő tanárral,
- kezdeményezheti a diákszociális bizottság összehívását, melynek tagjai:
  - az általános igazgatóhelyettes,
  - az osztályfőnöki munkaközösség vezetője,
  - a DÖK-segítő tanár,
  - a DÖK vezetője.
- az osztályfőnökök bevonásával felméri és felkutatja, kik azok a tanulók, akiknek szükségük van a gyermek- és ifjúságvédelmi támogatásra.
- jelzi és kezdeményezi az igazgatónak, hogy az önkormányzat az arra jogosult tanulók számára rendszeres vagy rendkívüli gyermekvédelmi támogatást biztosítson,
- a törvényi kereteken túl természetbeni támogatást kezdeményez (pl. tankönyv- vagy ruhagyűjtési akció),
- figyelemmel kíséri a tanulók étkezési ellátását. Amennyiben anyagi, szociális helyzete miatt probléma merül fel a tanulónak járó ellátás biztosításában, akkor kezdeményezi,

hogy a rendelkezésre álló eszközök igénybevételével és elosztásával a rászoruló diákok kapjanak megfelelő támogatást,

- gondoskodik arról, hogy az iskola teljes körűen megismerje a beírt tanulók családi körülményeit,
- figyelemmel kíséri azokat a családokat, amelyek anyagi helyzetüknél vagy más oknál, fogva nem képesek egyedül eleget tenni a gyermekneveléssel kapcsolatos feladataiknak,
- az igazgatóval egyeztetve felveszi a kapcsolatot a gyermekjóléti szolgálattal, kezdeményezi azoknak az intézkedéseknek a megtételét, amelyek az iskola rendelkezésére álló pedagógiai eszközökön, anyagi lehetőségeken túl segítséget nyújthatnak a tanulók és szüleik részére,
- tájékoztatja a szülőket azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, amelyekhez problémáik megoldása érdekében fordulhatnak,
- kezdeményezi és támogatja a rászoruló tanulószobai felvételét, tanulmányainak segítségét,
- a személyiségi jogok sérelme nélkül benyomásokat, tapasztalatokat, tényeket rögzít a veszélyeztetettség és a szociálisan hátrányos helyzet alátámasztására,
- indokolt esetben az osztályfőnökökkel együtt – előzetes egyeztetés és kölcsönös elfogadás esetén – családot látogat a szükséges környezettanulmány elkészítése céljából,
- félévente beszámol az igazgatónak az iskola gyermek- és ifjúságvédelmi helyzetről, az elvégzett munkáról.

2.5. A teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok, egészségfejlesztési program

2.5.1. Fogalmi meghatározás

Az egészségfejlesztés olyan változatos kommunikációs formákat használó, tudatosan létrehozott tanulási lehetőségek összessége, amely az egészséggel kapcsolatos ismereteket, tudást és életkézségeket bővíti az egyén és a környezetében élők egészségének előmozdítása érdekében. A korszerű egészségfejlesztés egészség- és cselekvésorientált tevékenység.

2.5.2. Az egészségesebb életmód kialakítására irányuló módszerek

2.5.2.1. Hagyományos egészségfejlesztés, felvilágosítás

A hagyományos egészségfejlesztés, felvilágosítás abból az elképzelésből indul ki, hogy az emberi viselkedés racionálisan szervezett. Több tudás jó döntésekhez, az emberi élet helyes alakításához vezet. Amennyiben azt feltételezzük, hogy a tudás az elsődleges meghatározó tényező, akkor indokolt azt is feltételeznünk, hogy a több tudás megfelelően fogja szervezni a viselkedést.

A számos országban újtára indított egészségfejlesztési kampányok, amelyek a dohányzás veszélyeire, a helyes táplálkozási szokásokra és a mozgásban gazdag életmódra hívták fel a lakosság figyelmét, jól tükrözik ezt az álláspontot. Hasonló törekvések érvényesülnek az egészségfejlesztési tananyagok hagyományos megfogalmazásaiban is, amelyek egyfelől az egészségkárosító magatartásformák veszélyeire hívják fel a figyelmet – általában elrettentő tartalmú üzenetek révén -, illetőleg megoldásként kínálják a helyesnek vélt egészségmagatartást.

Ezzel a felfogással kapcsolatban azonban számos aggály fogalmazható meg. Noha valamennyi dohánytermék dobozán nagybetűvel olvasható, hogy „a dohányzás súlyosan károsítja az egészséget”, ennek ellenére Magyarországon a népesség 35%-a dohányzik, továbbá az Európai Unióba belépő új államok között – ellentétben az eddigi tendenciákkal – a dohányzó nők aránya folyamatosan növekszik. Ez a tapasztalat is arra enged következtetni, hogy az ismeret –

bár nélkülözhetetlen – önmagában nem elegendő a viselkedés befolyásolására; bizonyos magatartásformák esetében a háttérben meghúzódó motivációk lényegesen erőteljesebbek és elemibbek annál, semhogy pusztán az ismeretek átadása, kiigazítása révén, vagy ellenükben érdemi változást tudnánk elérni.

A hagyományos egészségfejlesztési elképzelés a nagyobb hatékonyság érdekében gyakran fordul az elrettentő információ átadásának, bemutatásának eszközéhez.

Ennek a megközelítésnek egy másik jellegzetessége az egyoldalú közlési forma: az ismeret átadása a hallgatóság aktív és személyes bevonása nélkül történik.

Ebbe a csoportba tartoznak a gyakran csak alkalmi jelleggel megszervezett iskolai felvilágosító előadások, a különböző szóróanyagok.

2.5.2.2. Érzelmi intelligenciát, személyes és társas kapcsolati kompetenciákat, alkalmazkodást fokozó beavatkozások

A kizárólagos, illetve esetleges ismeretbővítő módszer hiányosságait, korlátozott hatékonyságát felismerve jöttek létre azok a modellek, amelyek az érzelmi nevelést tekintik megfelelő eszköznek.

Lényegük abban a felismerésben rejlik, hogy az egészségkárosító magatartásformák háttérében a személy konfliktuskezelési eszköztárának gyengeségei húzódnak meg.

Ilyenek például a serdülőkori készségfejlesztő vagy önismereti foglalkozások, amelyek a csoportvezetésben képzett szakembert kívánnak. Az önismeret fejlődésétől remélhetjük, hogy a diákok egészségesebben fognak élni, ellenállnak a dohányzásnak vagy droghasználatnak.

Az ilyen csoportos foglalkozások célja, hogy a résztvevőket ne csak arra készítse fel, hogy nemet tudjanak mondani a káros szenvedélyekre, hanem arra is, hogy például igent tudjanak mondani az egészségre, és megvédje őket a divatos, de az egészségre káros, külsőségekben megnyilvánuló fogyókúráktól, eltúlzott és ezért veszélyes testépítéstől.

2.5.2.3. Kortárshatások az egészségfejlesztésben

Az egészségfejlesztési programok között viszonylag új keletűek azok a megközelítések, amelyek a kortársak befolyásának szerepére helyezik a hangsúlyt.

Jól tudjuk, hogy a korai életszakaszokban jelentkező, aggodalomra okot adó, egészséget veszélyeztető magatartásformák az esetek jelentékeny százalékában a kortárs csoport nyomására, hatására jelennek meg.

Az első cigaretta elszívása, az első részegség (az első pohár alkoholt a legtöbb magyar gyerek otthon issza meg, szülei társaságában!), az első illegális droghasználat: mindegyik a társas tevékenység részeként történik meg, gyakran az „ifjúsági kultúra” – vagy inkább szubkultúra – szerves elemeként. A serdülőkorú fiatalok számára a felnőttél (szülőnél, tanárnál) lényegesen hitelesebb a kortárs, akinek éppen ezért sokkal jelentékenyebb a véleményformáló hatása. Ezek a felismerések tükröződnek azokban a programokban, amelyek a kortárshatásokra építenek, és kiképzett kortárssegítők közvetítésével igyekeznek az egészségfejlesztés üzenetét a fiatalokhoz eljuttatni, és arra próbálják őket megtanítani, hogy képessé váljanak nemet mondani. Kiváltképpen az ún. kényes témák területén sikeresek ezek a programok, ilyenek pl. a szexuális kultúra fejlesztése, az AIDS prevenció, a dohányzás-, alkoholfogyasztás-, kábítószerhasználat megelőzése, stb. Ezek a programok elsősorban a középiskolás-korú fiatalok körében kedveltek és hatékonyak. Mindazonáltal már az általános iskola felsőbb évfolyamain is rendkívül hatásos a korban hozzájuk nagyon közel álló kortársoktató tevékenysége.

A képzett kortársak segíthetnek barátaiknak vagy osztálytársaiknak, de modell-szereplőként is képviselhetik pl. a dohányzást ellenző kortárs norma kialakítását, illetve fennmaradását is. Hatásukat direkt és indirekt módon egyaránt kifejthetik.

2.5.3. Az egészségfejlesztés iskolai területei

Az iskolai egészségfejlesztésnek ahhoz kell hozzájárulnia, hogy a tanulók kellő ösztönzést és tudást szerezhessenek egy személyes és környezeti értelemben egyaránt ésszerű, a lehetőségeket felismerő és felhasználni tudó, egészséges életvitelhez. Ehhez arra van szükség, hogy az egészséggel összefüggő kérdések fontosságát értsék, az ezzel kapcsolatos beállítódások szilárdak legyenek, s konkrét tevékenységekben alapozódhassanak meg.

Az egészséges életmód, ételszemlélet, magatartás szempontjából lényeges területeknek az iskola pedagógiai rendszerébe, összes tevékenységébe kell beépülni.

Ezek közé tartoznak az alábbiak:

- önmagunk és egészségi állapotunk ismerete,
- a testedzés, a mozgás, a helyes testtartás, a mindennapos testnevelés keretében is,
- az egészséges testtartás, a mozgás fontossága,
- az értékek ismerete,
- az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe,
- a betegségek kialakulása és a gyógyulási folyamat,
- a barátság, a párkapcsolatok, a szexualitás szerepe az egészségmegőrzésben,
- a személyes krízishelyzetek felismerése és kezelési stratégiák ismerete,
- a tanulás és a tanulás technikái,
- az idővel való gazdálkodás szerepe,
- a rizikóvállalás és határai,
- a szenvedélybetegségek elkerülése,
- a tanulási környezet alakítása,
- a természethez való viszony, az egészséges környezet jelentősége.
- az egészséges táplálkozás témái,
- a szenvedélybetegségekkel való foglalkozás,
- a szexuális felvilágosítás – nevelés, a családtervezés alapjai, az AIDS prevenció,
- a betegség és a gyógyulást segítő magatartás (gyógyszerhasználat)
- az elsősegélynyújtás, testi higiénia,
- a környezeti ártalmak (zaj, légszennyezés, hulladékkezelés)
- a személyes biztonság (közlekedés, rizikóvállalás)

2.5.3.1. Iskolánk egészségfejlesztési magatartása

- gondoskodunk az osztálytermek rendszeres szellőztetéséről,
- tájékozódunk a tanulók egészségi állapotáról, részképességi zavarokról,
- az osztálytermek berendezése megfelel az egészségügyi elvárásoknak,
- a pedagógusok figyelnek a tanulók helyes testtartására,
- igyekszünk a megfelelő ülésrend kialakításával is segíteni az egyéni adottságokat is figyelembe vevő tanulást,
- a napi munkarend, az órarend tervezésénél az iskola gondoskodik a mozgásigény megfelelő kielégítéséről (tanórai és tanórán kívüli – sportköri, gyógytestnevelési – foglalkozások),
- igyekszünk az egészséges táplálkozást biztosítani az iskolai menza és a büfé kínálatával,
- törekszünk a dohányzás, alkoholfogyasztás és a kábítószer használat megelőzésére,
- iskolánkban megvalósul a hátrányos helyzetű diákok integrációja,
- hangsúlyt helyezünk a szexuális nevelésre való felvilágosításra, már a pubertás, és a nemi érés időpontját megelőzően is.

2.5.3.2. Iskolai foglalkozások

Délutáni szabadidős foglalkozások

- sportprogramok, témával kapcsolatos filmvetítések, vetélkedők, versenyek, egyéb játékos programok, csoportfoglalkozások

Egészségnap

Diákbiológus és -környezetvédő Nap

Hétfélig iskolai programok:

- sportrendezvények, kulturális programok, kirándulások, erdei iskolák, túrák, sportprogramok.

Tájékoztató fórumok, tréningek:

Szakemberek – orvos, pszichológus, rendőrség bűnmegelőzési osztályának szakemberei – által tartott előadások.

2.5.3.3. Iskolán kívüli rendezvények

Kortárssegítő képzés

az iskolai és az iskolán kívüli programok határesetete, mert az iskola tanulóit vonja be a kortársképzésbe, kapcsolódás más szervezetek, intézmények programjaihoz (Pl.: Vöröskereszt, ÁNTSZ)

2.5.4. A mindennapos testnevelés és sport mint az iskolai egészségfejlesztés kiemelt területe

2.5.4.1. A mindennapos testnevelés célja

A testkultúra eszközeinek (testgyakorlatok, mozgásos játékok, sportági tevékenységek és az ezekhez kapcsolódó intellektuális ismeretek), valamint a természet egészségfejlesztő tényezőinek együttes hatásával járuljon hozzá, hogy a tanulók életigenlő, az egészséget saját értékrendjükben kiemelt helyen kezelő személyiséggé váljanak. Ismerjék motorikus képességeik szintjét, fejlesztésének és fenntartásának módját. Becsüeljék meg társaik teljesítményét, sajátítsák el az elvárható mozgáskultúrát, és merjék a testnevelés és sport egészségügyi és prevenciók értékeit. A rendszeres fizikai aktivitás, szabadban végzett testedzés váljon életük részévé.

Feladat az egészségtani szabályok megismertetése, az egészséges életmód részeként a munka és pihenés helyes arányának kialakítása. Évente két alkalommal teljesítsék a törvényben előírt fizikai állapotot mérő próbákat. (Úszásból 100 méter teljesítése.) Van lehetőségünk a gyógytestnevelés szakos kollégának a kiszűrt gerincbeteg gyerekek számára gyógytestnevelés óra tartására.

2.5.4.2. A tanulók fizikai állapotának mérése

A tanulók teherbíró képességét vizsgáló módszereket már évek óta alkalmazzuk iskolánkban. Ezek a mérések a tanulók fizikai állapotának kiértékelését teszik lehetővé, s amelynek eredményéért a tanulók nem kapnak elismerést vagy jutalmat.

Ezen mérésekkel és értékelésekkel a tanulók állóképességét, a fizikai állapotok változásait évente nyomon lehet követni az összehasonlítások révén. Az egészségfejlesztési programhoz is kapcsolódó mérések, segíthetnek abban, hogy a tanulók motiváltakká váljanak a rendszeres mozgásra, a testedzésre, valamint a sportra, illetve a fizikai állapotuk karbantartásával, fejlesztésével hosszú távra is megalapozzák egészséges életvitelüket.

2.6. Környezeti nevelési program

2.6.1. Fogalmi meghatározás

Az iskolai környezeti nevelés az a pedagógiai folyamat, melynek során a diákokat felkészítjük környezetünk megismerésére, tapasztalataik feldolgozására, valamint az élő és élettelen természet érdekeit is figyelembe vevő cselekvésre.

2.6.2. A környezeti nevelés szinterei iskolánkban

2.6.2.1. A tantárgyak keretei között

Magyar nyelv és irodalom:

A tanulók:

- ismerjék meg az anyanyelv gazdagságát, a tájnyelv, a köznyelv, és az irodalmi nyelv egymásra hatását,
- ismerjék meg közvetlen természetes – és mesterséges környezetük értékeit bemutató irodalmi alkotásokat! (meséket, mondákat, népdalokat és verseket)
- ismerjék meg az irodalmi művekben megjelenő természeti és környezeti értékeket, az ember és a természet közötti harmonikus kapcsolatok

kialakulását,

- legyenek képesek irodalmi szövegek alapján problémafelvetésekre, vitákra, véleményalkotásra, érvelésre,
- erősödjön esztétikai, erkölcsi érzékenységük,
- tudatosan készüljenek az anyanyelv védelmére, a „nyelvi környezetszennyezés” elkerülésére,
- sajátítsák el a médiumok elemzésének technikáit

A tanulóknak

- alakuljon igénnyé a hatékony kommunikációra való törekvés, a jó problémafelvetés, vitakészség, véleményalkotási képesség,
- növeljük a környezethez való pozitív érzelmi és intellektuális közeledést a környezet-és természetvédelmi témájú könyvek feldolgozásával,
- fejlesszük az egyéni és közösségi kompetenciákat a drámajátékok segítségével.

Történelem

A tanulók

- értsék és tudják, hogyan, mikor és milyen emberi tevékenységek révén alakult át a természet,
- tudják értelmezni, hogyan hatottak a környezeti változások a gazdálkodásra, az életmódra, a közösségi normák alakulására,
- ismerjék meg a helyi történelmi értékeket, alakuljon ki bennük a hagyományok tisztelete,
- legyenek képesek a globális problémákra megoldásokat keresni a természeti népek példáján keresztül,
- értsék meg az egész világot érintő globális problémákat, és érezzék hangsúlyozottan az egyén, az állam és a társadalom felelősségét és feladatait a problémák elhárításában, csökkentésében.

Hon- és népismeret

A tanulók

- ismerjék meg a környezetet megfigyelésekkel, vizsgálatokkal,
- ismerjék meg a természet közelében élő, a természetet tisztelő, azt felhasználó, és nem kihaló paraszti életmód értékeit,

- ismerjék meg a népszokások egészségvédelmi következményeit (ünnepek előtti böjtök)

Idegen nyelv

A tanulók

- váljanak érzékenyebbek a természet szeretetére a jól megválasztott szövegek feldolgozásának segítségével,
- legyenek érzékenyek a hazai környezeti problémákra és ismerjék meg a nyelv segítségével más országok hasonló problémáit,
- tudják más népek ilyen irányú tevékenységeit és ismerjék az idegen országok környezetvédelemmel foglalkozó szervezeteit,
- legyenek képesek a környezetvédelmi problémákra önállóan, csoportmunkában, projekt-munkában választ keresni,

A tanulóknál:

- állampolgári felelősségtudatuk fejlődjön
- alakuljon ki és fejlődjön a nemzetközi felelősség a környezettel szemben,
- fejlődjön az idegen-nyelvi kommunikációs képesség, és fedezzék is fel ennek lehetőségeit

Matematika

A tanulók

- váljanak képessé arra, hogy a más tantárgyakban tanított környezeti összefüggéseket matematikai módszerekkel demonstrálják,
- legyenek képesek a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére, elemzésére, statisztikai módszerek alkalmazásával,
- tudjanak táblázatokat, grafikonokat készíteni és elemezni,
- logikus gondolkodása, a szintetizáló és a lényegkiemelő képesség fejlődjön,
- tudják megfigyelni az őket körülvevő környezet mennyiségi és térbeli viszonyait,
- váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására,
- legyenek képesek reális becslésekre,
- tudjanak egyszerű statisztikai módszereket alkalmazni

A tanulóknál

- alakuljon ki a rendszerben való gondolkodás,
- alakítsuk ki a környezeti rendszerek megismeréséhez szükséges számolási készségeket

Természettudomány

A tanulók

- váljanak képessé a természet jelenségeinek elemi szintű értelmezésére,
- képesek legyenek a természettudományos gondolkodás kialakítására,
- természeti környezet iránti érzékenysége, ökológiai szemlélete fejlődjön,
- helyes környezeti attitűdje, ehhez kapcsolódó magatartása, értékrendje alakuljon ki,
- környezettudata fejlődjön és alakuljon ki bennük az a felelősségérzet, amelynek következtében a környezet használatára vonatkozó helyes döntéseket támogatják.

Fizika

A tanulók

- váljanak képessé a környezeti változások magyarázatára,
- ismerjék meg az élő szervezetre káros fizikai hatások (sugárzások, zaj, rezgés) egészségkárosítását, tudják ezek kibocsátásának csökkentési lehetőségeit,
- ismerjék fel a fizikai törvényszerűségek és az élőlények életjelenségei közötti analógiákat, valamint az élő és élettelen közötti kölcsönhatásokat,
- tudják értelmezni a környezet változásának törvényszerűségeit, és ennek tudatában legyenek képesek megoldást keresni a globális környezeti problémákra,
- mérjék fel annak fontosságát, hogy a környezeti erőforrásokat felelősséggel szabad csak felhasználni,
- ismereteik birtokában váljanak tetteik következményeit látó, előregondolkodó állampolgárrá,
- ismerjék meg az alternatív energiahordozókat és erőforrásokat.

Kémia

A tanulók

- rendelkezzenek a környezetbiztonsághoz szükséges ismeretekkel,
- törekedjenek a környezettudatos magatartás kialakítására,
- legyenek képesek a környezeti elemek egyszerű vizsgálatára, az eredmények értelmezésére,
- ismerjék a környezetüket legjobban szennyező anyagokat, törekedjenek ezek használatára csökkentésére,
- ismerjék az emberi szervezetre káros anyagokat és veszélyeiket, s tartózkodjanak ezek kipróbálásától,
- értsék meg a különböző technológiák hatását a természeti és épített környezetre, valamint becsüeljék meg ezek gazdasági következményeit.

Földrajz

A tanulók

- szerezzenek tapasztalatot, gyűjtsenek élményeket a közvetlen élő és élettelen környezetükről,
- érzékeljék és értékeljék a környezetben lezajló változásokat, mint a természeti és társadalmi folyamatok hatásainak eredményeit,
- fogadják el, hogy a népek eltérő természeti és gazdasági körülményei, hagyományai meghatározzák gondolkodásmódjukat, világszemléletüket,
- értsék meg, hogy a társadalom-földrajzi változások, a felgyorsult fogyasztás a Föld erőforrásainak kimerüléséhez vezet,
- ismerjék meg a globális problémákat és azok megelőzési, illetve mérséklési lehetőségeit,
- ismerjék, szeressék és őrizzék a természeti és az épített környezet szépségeit.

A tanulóknak

- a környezet értékeinek megismerésével erősödjön a környezettudatos életmód iránti fogékonyság,
- alakuljon ki az igény a szülőföld cselekvő felfedezésére,
- fejlődjön közösségük, lakóhelyük, országuk, régiójuk és a világ problémáinak megoldásában való aktív részvételi készség.

Biológia

A tanulók

- ismerjék meg a globális környezeti problémákat és azok megelőzési, illetve mérséklési lehetőségeit,
- ismerjék és szeressék a természeti és az épített környezetet,
- ismerjék meg az élőlények alapvető szervezeti-működési jellemzőit, fedezzék fel azok között az ok-okozati összefüggéseket,
- legyenek tájékozottak a földi élővilág sokféleségét, valamint az emberek és biológiai környezetük közötti kapcsolatrendszerrel illetően,
- ismerjék meg az élővilág sokszínűségét, az élőlények egyedi, megismételhetetlen voltát, az ember felelősségét az élővilág megőrzésében,
- ismerjék meg a környezet-egészségügyi problémákat,
- legyenek képesek az egészségügyi problémák megelőzésére és mérséklésére,
- sajátítsák el a testi-lelki egészséget megőrző életviteli technikákat.

A tanulóknál

- alakuljon ki az ökológiai szemléletmód, a természeti és az épített környezet iránti felelősség.

A tanulók

- ismerjék meg saját testük alapvető felépítését és működését, az egészség megőrzéséhez szükséges életvitel jellemzőit.
- ismerjék meg szervezetük sajátosságait és az életkorral kapcsolatos változásait,
- sajátítsák el az elsősegély-nyújtási technikákat,
- ismerjék fel az empátia szerepét a másik ember megítélésében.

A tanulókat

- ösztönözzük a helyes viselkedésmódok és a környezet-egészségvédő szokásrendek kialakítására,
- segítsük az önmagukkal szembeni felelősségérzet kialakításában, az őket veszélyeztető környezeti, társadalmi tényezők és azok elhárítási módjainak felismerésében.

Ének-zene

A tanulók

- a tanórán és a tanórán kívüli foglalkozások (p.. a Megértő Zene sorozat) lehetőségeivel élve ismerjék fel a természeti és a művészeti szépség rokonságát és azonosságát,
- ismerjék meg a természet zenei ábrázolásának módjait,
- fedezzék fel a természet szépségeinek megjelenését a népdalokban,
- vegyék észre a zene közösségerősítő, közösségteremtő szerepét,
- tudják, hogy az élő és az élettelen természet hangjai a zenében és a hétköznapokban egyaránt akusztikus élményt jelentenek,
- fedezzék fel a zenei környezetszennyezést, és tudjanak ellene védekezni.

Vizuális kultúra

A tanulók

- ismerjék meg a természet sokszínűségét, formagazdagságát,

- ismerjék fel a természeti és a művészeti szépség rokonságát és azonosságát,
- ismerjék meg a természet képzőművészeti ábrázolásának lehetőségeit,
- ismerjék és tudják, hogy a hagyományápolás a fenntarthatóság egyik alappillére,
- tudjanak példákat említeni a népi építészet, díszítőművészet hazai előfordulásaira,
- ismerjék a természetes alapanyagok használatát,
- legyenek képesek alkotásokat létrehozni, a természeti környezetről,
- tudjanak a műalkotásokat környezeti nevelési szempontoknak megfelelően elemezni,
- ismerjék a tárgyi világ formanyelvi elemeit, a tartalom és a forma összefüggését,
- tudjanak példákat mondani a környezetvédelmi szempontok szerinti formatervezésre,
- kutassanak fel, ismerjenek meg helyi, népi építészeti emlékeket.

Etika/hit- és erkölcsstan

A tanulók

- legyenek képesek a már kialakított, megteremtett értékek között úgy élni, hogy a lehető legkevesebb károsodást okozzák,
- tanuljanak meg a természet károsítása nélkül teljes életet élni,
- mérjék fel annak elengedhetetlen fontosságát, hogy az utódaiknak is megfelelő életteret kell hagyniuk,

A tanulóknban

- tudatosuljon, hogy a természet elemei emberi hasznosságuk fokától függetlenül is értéket képviselnek,
- alakuljon ki személyes elkötelezettség és tolerancia a környezeti kérdésekkel kapcsolatban fejlődjön, szilárduljon meg a társadalmi szolidaritás és igazságosság az egészséges környezetért.

Dráma és színház

A tanulók

- tudjanak improvizálni természeti jelenségeket a tánc és dráma eszközeivel,
- legyenek képesek adott szituáció megfogalmazására tartásképpen és mozdulatsorok segítségével (árvíz, erdőtüz),
- természethez való érzelmi kötődése erősödjön a drámajátékon keresztül,
- sajátítsák el a néptánc elemeit, lássák benne a környezetük befolyásolásának lehetőségeit.

Technika és tervezés

A tanulók

- ismerjék meg az emberi alkotásokban megtestesülő használati, esztétikai, formai és etikai értékeket,
- ismerjék meg a technika okozta környezeti károsodásokat és azok megelőzésének módjait,
- értsék meg a fenntartható fejlődés összefüggéseit és követelményeit,
- ismerjék meg a problémák rendszerét és a lényegét átlátó környezetgazdálkodást,
- sajátítsák el az alapvető biokertészeti ismereteket,
- ismerjék meg az egészséges táplálkozás alapelemeit,

- sajátítsák el a gyógynövények alapvető ismeretét és felhasználási módjait,
- ismerjék meg a környezetbarát technikákat és technológiákat, valamint a felhasznált természetes anyagok, továbbá az épített környezet jellemzőit,
- sajátítsák el az egészséges táplálkozás, kertészeti alapismereteket, komposztálás, szelektív hulladékgyűjtés alapvető ismerveit.

A tanulóknak

- alakuljon ki az egészséges életmód iránti igény,
- a civilizáció társadalmi és környezeti vonatkozásainak feltárása révén erősödjön a felelős, környezettudatos beállítottság,
- alakuljon ki a kritikus fogyasztói magatartás.

Digitális kultúra (számítástechnika és könyvtárhasználat)

A tanulók

- legyenek képesek az interneten, illetve a szakirodalomban információkat keresni, konkrét, a valós életből vett példákat értelmezni, és legyenek képesek ezeket elemezni, tudjanak megfelelő következtetéseket levonni,
- legyenek képesek a számítógép segítségével megszerzhető tudás szűrésére, egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására,
- ismerjék meg az informatikában (pl. az Internet-használatában) rejlő környezetvédelmi lehetőségeket,
- használják a világhálót kutatómunkára, ismeretszerzésre,
- futtassanak környezeti elemek megváltozását figyelembevevő szimulációkat és statisztikai tesztekkel,
- rendezzenek környezeti kérdésekről virtuális fórumot máshová járó diákokkal közösen,
- szerkesszenek és nyomtassanak környezetvédelmi újságokat és posztereket,
- ismerjék meg a távközlési – informatikai berendezések környezetkárosító hatásait,
- váljanak képessé arra, hogy a más tantárgyakban tanított környezeti összefüggéseket informatikai módszerekkel demonstrálják (számítástechnika alkalmazása, könyvtárhasználat, irodalmi hivatkozások)
- legyenek képesek a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére, elemzésére a különféle szoftverek (adatok táblázatos tárolása, kiértékelése, összefüggések vizsgálata, statisztikai módszerek alkalmazása) segítségével,
- a számítástechnikai eszközök használata során valósítsák meg az anyag-és energiatakarékos alkalmazás feltételeit.

Testnevelés

A tanulók

- fedezzék fel, értsék meg, hogy a környezeti hatások jelentős mértékben befolyásolják, egészséges testi fejlődésüket,
- győződjenek meg a mozgás jótékony hatásairól a különböző szervrendszerek működését tekintve,
- legyenek tisztában azzal, hogy a mindennapos testnevelés és a sport nélkülözhetetlen az élményszerű tapasztalatszerzésben, az emberi kapcsolatokban, az együttműködés és a tolerancia fejlesztésében,
- értsék és tapasztalják meg a szabadtéri foglalkozásokon keresztül, hogy a környezetszennyezés az egészségre veszélyes,

- igényeljük, hogy a sportoláshoz lehetőség szerint természetes anyagokból készüljenek az eszközök, és a tornaszerek,
- sajátítsanak el régi magyar, mozgást igénylő népi játékokat.

A tanulóknban

- tudatosuljon az egészség és a környezet komplexitása,
- alakuljon ki az igény a higiénés normák betartására,
- segítsük kialakítani az egészséges napi-heti-évszakos életritmust.

2.6.2.2. Tanórán kívüli programok

Iskolánkban 1991 óta két évente rendezzük meg a Diákbiológus és -környezetvédő Nap programját. A diákkonferenciát és tanulmányi versenyt is magába foglaló program A Föld napjához kapcsolódik.

A tudományos igényű konferencia és a tanulmányi verseny témái is döntően a természet – és környezetvédelemre koncentrálnak. A két napos rendezvényen a diákok lakóhelyük valamely környezetvédelmi problémáját mutatják be, és keresnek rá megoldást egy tízperces előadás keretében. A verseny során lehetőség nyílik rá, hogy egy hosszabb időszak önálló kutatásait, megfigyeléseit összegezzék a tanulók. Ez a két nap a környezet-és természetvédelem jegyében zajlik, az egész iskola, valamint az ország számos középiskolás tanulójának a részvételével, illetve határon túli diákok közreműködésével. Iskolánk referenciainstanzként ezt a programot jó gyakorlatként adaptálásra is ajánlja.

A diákbiológus nap váltásaként – a tematikát fenntartva – környezetvédelmi és egészségnapot rendezünk.

2.6.3. Humán erőforrások

	Feladat, szerepkör	Erősségek
iskolavezetőség	Támogatja a környezeti nevelési programokat. A minőségi munka részeként értékeli az ilyen tevékenységet. Anyagi forrásokat teremt. Ösztönző rendszert dolgoz ki. Aktívan részt vesz az egyes programokban.	Hiteles személyiségek a pedagógus és a diákság számára. Hasznosítható kapcsolatrendszer.
tanárok	Kidolgozzák és a tantárgyakba beépítve tanítják az egyes környezeti tartalmakat.	Valamennyi szakos belátja, hogy minden tanár feladata a környezeti nevelés.
szaktanári munkaközösség	Elkészíti a Pedagógiai programnak megfelelően az éves tervet, segíti és koordinálja annak megvalósítását. Dokumentációs és értékelő munkát végez, pályázatokat ír, kapcsolatot teremt a külső támogatókkal.	Lehetőséget ad a különböző szakmacsoportok programjainak összehangolására (versenyek, akciók, kiállítások, jeles napok eseményei stb.)
osztályfőnöki munkaközösség	Évfolyamokra lebontva foglalkozik az egészségfejlesztéshez kötődő környezeti nevelési tartalmak feldolgozásával.	Lehetőség van az aktualitások azonnali megbeszélésére osztályközösségi szinten.

DÖK-segítő tanár	A DÖK közreműködésével lehetőség van a környezeti nevelés egészségfejlesztési területeinek erősítésére.	Napi kapcsolat a diákokkal, az egyedi problémák azonnali kezelése.
iskolaorvos	Előadások tartása az egészséges életmódról, a környezeti ártalmakról. Segíti a tanárok munkáját.	Szakmai kompetencia, személyes ráhatás.
adminisztratív dolgozók	Támogatják a tanári munkát az egyes programok háttérének biztosításával.	Részt vállalnak a programjainkban.
technikai dolgozók	A programok tárgyi feltételeinek biztosítása, vizesblokkok, világítási hálózat karbantartása, hőszigetelés stb.	Zöldítési program, szelektív hulladékgyűjtés.
diákok	A tervezett éves programban sokoldalúan vesznek részt (hallgatóság, tevékeny szerepvállalás, önálló kutatások és kezdeményezések)	Valamennyi diák érintett. Nagy a jelentőségük a helyi értékek felkutatásában. Partnerség a felnőtt résztvevőkkel. A fő hangsúly a szemléletformáláson van.
szülők	Előadások tartása, szemléltetőeszközök gazdagítása, anyagi támogatás, külső erőforrások felkutatása.	Tevékeny részvétel a programokban, az ő szemléletük is formálódik, a környezeti nevelés túlmutat az iskola falain.

2.6.4. Az iskola környezeti nevelési szemlélete

Napjainkban a világ figyelme a fenntartható fejlődés megteremtése felé irányul. Ez az élet minden színterén tapasztalható: szociális, gazdasági, ökológiai, politikai területeken is. A fenntarthatóság ideológiai és tartalmi kialakítását az oktatásban kell elkezdenünk.

A diákok számára olyan oktatást kell az iskolának biztosítania, amelyben a szakmai képzésen kívül hangsúlyt kapnak az erkölcsi kérdések és a környezettudatos életmód. Interaktív módszerek segítségével kreatív, együttműködésre alkalmas, felelős magatartást létrehozó, döntéshozásra, konfliktus-kezelésre és megoldásra képes készségeket kell kialakítanunk. Mindezek megkívánják az új értékek elfogadtatását, kialakítását, megszilárdítását és azok hagyománnyá válását.

A fenti célok csak úgy valósíthatók meg, ha hatékony tanulási, tanítási stratégiákat tudunk kialakítani.

Munkánk az iskolai élet sok területére terjed ki. Szemléletet csak úgy lehet formálni, ha minden tantárgyban és minden iskolán kívüli programon törekszünk arra, hogy diákjaink ne elszigetelt ismereteket szerezzenek, hanem egységes egészként lássák a természetet, s benne az embert. Érthető tehát, hogy a természettudományos tantárgyak összhangjának megteremtése kiemelt feladatunk volt és maradt. A kémia, a biológia, a földrajz és a fizika tantárgyak között már megvalósult az együttműködés. Egyre bővül azonban a kör. Sok kezdeményezés alakult ki a humán területeken is.

Tanórán, szaktantermi foglalkozásokon, erdei iskolában, tanulmányi kirándulásokon, táborokban megismertetjük gyermekeinkkel a természetet, gyakoroltatjuk az egyszerű, komplex természetvizsgálatokat. Megtanítjuk őket arra, hogy a természetben tapasztalt jelenségek okait keressék, kutassák a köztük rejlő összefüggéseket. Így válhatnak a gyerekek majd tudatos környezetvédővé, a természetet féltő, óvó felnőtté.

2.7. A kapcsolattartás rendje: Az iskolai partnerszervezetek tevékenysége és kapcsolatrendszere

2.7.1. A szülői szervezet

Az Nkt. 72.§ (1) pontja a szülők kötelességét rögzíti. Az (5) pont a szülőknek jogot biztosít arra, hogy megismerjék a nevelési-oktatási intézmény pedagógiai programját, házirendjét, tájékoztatást kapjanak az abban foglaltakról. Az intézmény a nyilvánossági záradékban megfelelő módon biztosít erre lehetőséget.

Az osztályok szülői munkaközösségeiből megalakult választmány minden olyan kérdésben jó partnere az iskolavezetésnek, amikor jogaik érvényesítéséről, illetve kötelezettségei gyakorlásáról esik szó.

Ennek megfelelően a szülői szervezet véleményezi az iskola Pedagógiai programját, az iskola nevelő-oktató munkáját, a tankönyvek kiválasztásának elveit és gyakorlatát, javaslatot tesz a tanévi munkatervre és a munkarend összeállítására, valamint a szülők iskolát segítő, támogató munkájának ballagáson történő elismerésére. A szülő választmány minden szülői értekezlet előtt – évente kétszer – külön tájékoztatót kap az igazgatótól az iskola legfontosabb történéseiről, az eredményekről és a gondokról is.

Évek óta jól bevált gyakorlat, hogy az osztályok szülői értekezlete után az ott felmerült problémákat a választmány tagjai elmondják az igazgatónak, vagy távollétében a szülői szervezet elnökének, aki azokat összegyűjtve továbbítja az iskola vezetésének. Az igazgató a felvetett problémák megoldásáról vagy jogorvoslat útján történő rendezéséről a lehető legrövidebb időn belül személyesen vagy a szülői szervezet elnökén keresztül tájékoztatja a szülőket. A szülői képviselő kapcsolatban áll az iskola gyermekvédelmi felelősével is. A gyermekvédelmi felelős és az osztályfőnök (esetenként a szaktanárok is) adnak tanácsot a szülőknek nevelési problémáik konkrét megoldásához. Az iskolaorvos és a védőnő, a gyógytestnevelő, valamint gyermeknőgyógyász is kapcsolatot tart a szülőkkel az egészségügyi vonatkozású kérdések tisztázásában és a gyógyulás elősegítésében. A szülői szervezet mindenkor elnöke az iskolában működő Géniusz Alapítvány kuratóriumának egyik tagja. Elmondható, hogy sok segítséget kapunk a szülőktől anyagi és erkölcsi vonatkozásban egyaránt. Az anyagi segítséget az alapítványunk számára elsősorban a felajánlott személyi jövedelemadó 1%-a jelenti, hiszen ez az alapítvány bevételeit jelentősen megemeli. Több szülő fizet be az iskola számlájára szakképzési hozzájárulást, illetve befolyást gyakorol munkaadójára, hogy az iskolát támogassa. Az szülői szervezettel az iskolavezetés és az osztályfőnöki munkaközösség vezetője, mint összekötő tart rendszeres kapcsolatot. A Pedagógiai programunkban vallott alapelveinknek megfelelően, a szülőkkel való kapcsolatunknak nagy jelentőséget tulajdonítunk. Ezért hivatalos és nem hivatalos együttműködési formákat is szorgalmazunk.

Az iskola belső világát sokoldalúan igyekszünk megismertetni partnereinkkel elsősorban a szülőkkel. Ehhez elengedhetetlenül fontos a pedagógus, a szülő és a tanuló együttműködése. Az erre való sokrétű lehetőséget a hivatalos és nem hivatalos kapcsolatok formái biztosítják, például:

- intézményi tanácsi képviselőt,
- a szülői szervezet és az iskolavezetés közötti kölcsönös informálás,
- szülői értekezleteken és fogadódélutánokon való találkozások,
- a bejövő gimnazisták szüleinek tájékoztatása gyermekük beilleszkedéséről,
- nyílt bemutató órák szervezése a szülők számára,
- közös kulturális, sport és szórakoztató rendezvények szervezése,

Hagyományos rendezvényeink felnőtteknek (szülőknek, tanároknak):

- szülői értekezletek,
- fogadódélutánok,
- közös kirándulások,
- Süveges Vilmos-sportnap,
- alapítványi bál,
- pedagógusnap,
- tanévzáró összejövetelek

2.7.2. Az intézményi tanács

Az iskolában intézményi tanács működik. Székhelye azonos az érintett iskola székhelyével, tagjait az igazgató bízza meg a delegálásra jogosultak véleménye alapján a feladat ellátására. Véleményt nyilváníthat a nevelési-oktatási intézménnyel kapcsolatos valamennyi kérdésben. Létrejöttkor elfogadta működési rendjét, és azóta az aktualitásoknak megfelelően ülésezik.

Tájékozódik a tanév indulásának tapasztalatairól és véleményezi a tanév végi értékeléseket, továbbá az iskola Pedagógiai programját, valamint a belső törvényeit rögzítő SZMSZ-t és a Házirendet.

Véleményezi az igazgatói ciklusról szóló beszámolót és a pályázatot is.

Tagjai részt vesznek az iskola jelentős rendezvényein. Összességében elmondható, hogy jól szolgálja a pedagógusok, a szülők, a tanulók és a fenntartó együttműködését, hozzájárul az iskola kiegyensúlyozott munkájához.

2.7.3. A DÖK

Az iskolai DÖK szervezeti és működési szabályzata alapján dolgozik. Szabályozott módon véleményt nyilvánít a diákok nagyobb csoportját érintő kérdésekről. A folyamatos véleménynyilvánításra minden DÖK-ülésen lehetőség nyílik, mert azokon az iskola vezetését képviselő személyek valamelyike (igazgató, igazgatóhelyettes, osztályfőnöki munkaközösség-vezető, diákmozgalmat segítő tanár) mindig jelen van.

Elfogadtatásuk előtt mindig véleményezik az iskola dokumentumait (Pedagógiai program, SZMSZ, Házirend). Az évente megtartott diákközpontú gyűlésen a tanulói jogok érvényesülésével, az iskola működésével, feltételeivel, a nevelés-oktatás folyamatával összefüggő kérdéseket vitat meg a nevelőtestület és a tanulóifjúság.

A szülők, tanulók, pedagógusok együttműködése a kölcsönös informálás és tájékoztatás formái fontos eleme a „partnerközpontú iskolamodell” kialakításának.

2.8. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje

Az iskola életével kapcsolatos legfontosabb döntések a nevelőtestület hatáskörébe tartoznak. A jogszabályok szerint bizonyos döntések a fenntartó, mások az igazgató hatáskörébe tartoznak. A tanulók döntési joga a diákönkormányzati munkában történő részvételre, annak szervezésére, szervezeti rendjének kialakítására korlátozódik a jogszabályok által meghatározott módon. A köznevelési törvényben és végrehajtási rendeletében meghatározottak szerint biztosítjuk annak lehetőségét, hogy a tanulók – a diákönkormányzat szervezeti keretei között – kifejthessék véleményüket a pedagógiai program, a házirend és a szervezeti és működési szabályzat elkészítésekor. Ennek érdekében az osztályfőnökök és a DÖK-segítő tanár közreműködésével minden osztályban az életkornak megfelelő szinten és tartalommal ismertetjük a dokumentumok tartalmát, biztosítjuk az egyes tanulók és az osztályközösségek számára a véleménynyilvánítás lehetőségét. A dokumentumok tanulói

véleményezése a diákönkormányzat hatásköre az annak szervezeti és működési szabályzatában foglaltak szerint.

Ugyanakkor lehetőséget kívánunk biztosítani arra is, hogy egyes – a tanulóközösség egészére vonatkozó – döntések meghozatala előtt a tanulók szervezett formában részt vehessenek a döntést megelőző véleményezésben. A tájékoztatás és a tanulói vélemények beszerzésének módszerét az előző bekezdésben meghatározottal azonosan határozzuk meg.

A diákönkormányzat bevonásával biztosítjuk az iskola tanulóközössége számára azt a lehetőséget is, hogy a tanulók számára fontos döntéseket megelőzően – a diákönkormányzat vezetőjének vagy segítő tanárának előzetes kérése alapján – részt vehessenek a nevelőtestületnek azokon az értekezletein, amelyeken az iskola munkájának értékelése történik.

2.9. A jogviszonylétesítés és a felvételi eljárás szabályai

2.9.1. A felvételi vizsga

A felvételi vizsga szervezése a mindenkor érvényes jogi szabályozás figyelembe vételével történik. Az érintett (4., ill. 8.) évfolyamokon központi követelmények alapján előírt írásbeli felvételi vizsgát tartunk.

Szóbeli felvételi vizsgát az intézmény nem szervez.

- A tanulóknak a nyílt napon, a szülőknek és az általános iskolák pályaválasztási felelőseinek pedig külön értekezleteken adunk információkat a legfontosabb tudnivalókról, a nevelő-oktató munkáról, a diákéletéről, a felvételi vizsga rendszeréről. A beiskolázásnál minden év októberében a helyi médiákban is megjelentetjük a teljes beiskolázás menetrendjéről szóló figyelemfelkeltő felhívásunkat.
- A felvételi követelményeket a tanév rendjében meghatározott időben felvételi tájékoztató formájában hozzuk nyilvánosságra.

A sikeres felvételi utáni beiratkozás a tanév rendjének megfelelően június hónapban történik.

2.9.2. A magasabb évfolyamba lépés feltételei és az átjárhatóság

A tanulók magasabb évfolyamba lépését az érdemjegyekkel kifejezett teljesítmények alapján a tanév végi osztályozó értekezlet hagyja jóvá. Az osztályozó értekezleten a szaktanári döntést a nevelőtestület véleményezheti, illetve a törvényben meghatározott körülmények fennállása esetén megváltoztathatja.

A különböző intézmények közötti átjárhatóság – konkrét egyedi elbírálások alapján – biztosítható. Ha a tanuló más oktatási rendszerben tanult (pl. külföldön) vagy más tanterv szerint haladt, korosztályának megfelelő évfolyamra akkor iratkozhat be, ha az igazgató által előírt különbözeti vagy osztályozóvizsga letételét vállalja és teljesíti.

Az évfolyam teljesítésének, továbbá a magasabb évfolyamba lépésnek – minden ilyen és hasonló esetben – az a feltétele, hogy az előírt vizsgák eredményesek, s a tanév végi érdemjegyei az elégtelennél (1) jobbak legyenek. Mind a kilépésnél, mind a belépésnél szem előtt kell tartani a helyi és a kerettantervi követelményeket. Osztályozóvizsgát tehetnek azok a tanulók is – vendégtanulóként –, akik egy adott idegen nyelvet vagy valamilyen más tantárgyat nem az iskolában tanulnak. Ha teljesítményük eléri az adott évfolyamnak megfelelő szintet, a bizonyítványba történő bejegyzés után már a magasabb évfolyamú osztályozóvizsga letételére válnak jogosulttá. Tanév közbeni átiratkozásnak külön szabályai nincsenek, az Nkt. előírásai

érvényesek. A tanévtől eltérő ütemű bármilyen továbbhaladásra – a nevelőtestület véleményének ismeretében – az igazgató adhat engedélyt.

A tanév végén a követelmények minimumát sem teljesítő tanulók számára javítási lehetőség a javítóvizsga, amelyre még a három tárgyból elégtelenre minősítettek bocsáthatók.

2.9.3. Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai

Amennyiben az adott osztálytípusban az engedélyezett létszámnál kevesebb tanuló tanul, igény esetén lehetőség van más iskolából való átvételre. Erről a szakmai közösségek véleményének kikérése után az igazgató dönt. Az átvétel után a tanulónak fél év türelmi idő áll rendelkezésére az általa addig nem vagy más formában tanult tárgyak követelményeinek teljesítésére. Ennek formája az osztályozóvizsga, amelynek követelményeit és formáját az érvényes rend alapján szervezzük meg. Az osztályozóvizsgára való felkészüléshez igény esetén az iskola segítséget nyújt.

2.9.4. Tanulmányok alatti vizsgák rendje

A gimnáziummal jogviszonyban lévő tanulók részére osztályozó-, különbözeti, javító-, pótló, belső, valamint érettségi vizsga szervezhető. (Az osztályozó-, különbözeti, javító-, pótló vizsgák szabályait a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rend. 64-72. §-a, az érettségi vizsga szabályait a 100/1997. (IV.13.) Korm. rendelet, a belső vizsga rendjét az iskola határozza meg.)

Az osztályozó-, különbözeti, javító-, pótló és belső vizsga ezen szabályzatban rögzített módon, a tanév rendjében meghatározott időpontban tartható:

Az osztályozó- és különbözeti vizsgát legfeljebb négy időpontban tartjuk:

- a szorgalmi időszak első félévének utolsó hetében az igazgató által meghatározott időpontban és formában lehet osztályozó- vagy különbözeti vizsgát tartani,
- csak az előrehozott érettségi vizsgára jelentkezők számára osztályozóvizsgát április második felében az igazgató által meghatározott időpontban és formában,
- a szorgalmi idő utolsó hónapjában az igazgató által meghatározott időpontban és formában lehet osztályozó- vagy különbözeti vizsgát tartani,
- augusztus második felében elsősorban azok számára tartunk osztályozóvizsgát, akiket a szorgalmi idő befejeztével – igazolt és elfogadható ok miatt – nem lehet osztályozni, kivételes esetben – az igazgató engedélyével – a javítóvizsgák augusztus végi szervezésekor különbözeti vizsgát is lehet tenni.

A javító-, pótló vizsgát a tanév megkezdése előtt, augusztus végén tartjuk.

A tanév végi belső vizsga ideje: a tavaszi írásbeli érettségi hete.

Az osztályozóvizsgára való jelentkezés határideje az adott tanévre szóló Munkatervben meghatározott időpont. Az osztályozó- és különbözeti vizsga tantárgyankénti és évfolyamonkénti tartalmát a munkaközösségek javaslatára az igazgató hagyja jóvá. A témaköröket, tételeket ennek megfelelően a munkaközösség állítja össze. Az osztályozóvizsga tartalmát az adott tantárgy tanéves anyaga határozza meg. A vizsgára félévkor minimálisan 10, a tanév végén 20 témakört vagy tételt kell összeállítani, kivéve, ha a tananyag terjedelme és tartalma ezt nem teszi lehetővé. Ebben az esetben a témakörök, tételek számát a munkaközösség határozza meg. A vizsgára jelentkezővel a szaktanár az osztályfőnök tudtával ezeket a követelményeket hivatalos, tértivevényes levélben a vizsga előtt legkésőbb egy hónappal közli.

A tanuló előrehozott érettségi vizsga letételére való jogosultságot osztályozóvizsga teljesítésével szerezhet. Az osztályozóvizsgára jelentkezés feltétele a helyi tanterv adott

vizsgatárgyra vonatkozó követelményeinek teljesítése. Osztályozóvizsgára az érettségire jelentkezéssel egyidőben, február 15-ig kell jelentkezni az igazgatónak címzett kérvényben.

Az előrehozott érettségire leadott jelentkezés nem tekinthető utólag semmisnek. Egyedül abban az esetben lehet a jelentkezést törölni, ha a jelentkező nem tudta a vizsgára bocsátás feltételeit teljesíteni. Az osztályozóvizsgával szerzett jegy sem tekinthető semmisnek.

Megjegyzés: Ha az osztályozó- és különbözeti vizsga – az igazgató külön engedélye alapján – e szabályzatban meghatározott javítóvizsga időszakára esik, akkor a különbözeti vizsgát – a halasztásra engedélyt kapott tanulóknak – november 20. és november 30. között kell letenni.

A vizsgák háromtagú bizottság előtt zajlanak. A vizsgát az elnök vezeti, ő hirdeti ki a javítóvizsga eredményét, valamint ismerteti a vizsgázók jogorvoslati lehetőségét is. A bizottság tagja a tanulót tanító tanár és még egy, az igazgató által kijelölt tanár. A vizsga időtartama alatt a bizottság legalább két tagjának folyamatosan jelen kell lennie. Az elnök távolléte esetén az általa megbízott tanár látja el az elnöki feladatokat. A vizsgák törvényességének biztosításáért az igazgató és a vizsgaelnökök felelnek.

A vizsgákról jegyzőkönyv készül.

A vizsgázók az egyes tantárgyi vizsgák alól a jogszabály alapján felmenthetők.

A tanulmányok alatti vizsgák tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményei, vizsgaleírásai az iskola honlapján érhetők el: http://www.blg.edu.hu/a_javito_es_osztalyozovizsga_rendje.

2.9.4.1. Független vizsgabizottság előtt letehető tanulmányok alatti vizsga

A tanuló – kiskorú tanuló esetén a szülője – a félév vagy a tanítási év utolsó napját megelőző harmincadik napig, vagy – ha hiányzásai miatt a tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető és a nevelőtestület engedélyezte, hogy osztályozóvizsgát tegyen - az engedély megadását követő öt napon belül jelentheti be, ha osztályzatának megállapítása céljából független vizsgabizottság előtt kíván számot adni tudásáról. A bejelentésben meg kell jelölni, hogy milyen tantárgyból kíván vizsgát tenni.

A tanuló – kiskorú tanuló esetén a szülő – a bizonyítvány átvételét követő tizenöt napon belül kérheti, hogy amennyiben bármely tantárgyból javítóvizsgára utasították, akkor azt független vizsgabizottság előtt tehesse le.

A független vizsgabizottság előtt letehető tanulmányok alatti vizsgát a kormányhivatal szervezi.

2.9.4.2. A tanév végi belső vizsga (http://www.blg.edu.hu/belso_vizsgak_2024)

A vizsgák időpontjáról, a tanulók beosztásáról és a tantárgyakról, a vizsgák formájáról a tanulókat és a szülőket a tavaszi szünet kezdetéig tájékoztatjuk.

A tanulók az egyes tantárgyak követelményrendszerét, a témaköröket vagy a tételeket legkésőbb október 31-ig megkapják, így arról a szülők is tájékozódhatnak.

A tanév végi vizsgán szerzett érdemjegy a témazáró dolgozathoz hasonlóan súlyozott osztályzatnak számít az év végi érdemjegy megállapításakor.

A kötelező vizsgatárgyak:

- magyar nyelv és irodalom (írásbeli vagy szóbeli),
- idegen nyelvek (írásbeli és/vagy szóbeli),
- történelem (írásbeli),

- matematika (írásbeli)

A választható vizsgatárgyak:

- magyar nyelv és irodalom (szóbeli)
- történelem (szóbeli)
- természettudományos tantárgy (biológia, fizika, kémia, matematika), ha emelt szinten tanulja (írásbeli)

2.10. Az érdemjegyek tanulmányi rendszerben történő rögzítésével kapcsolatos értesítési kötelezettség szakmailag indokolható határideje

Az érdemjegyek KRÉTÁ-ban rögzítésének határideje két hét, igazodva a témazáró dolgozat javítási határidejének kötelezettségéhez.

2.11. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

Az elsősegély-nyújtási ismeretek elsajátítását a 2.6. pontban található környezeti nevelési program tartalmazza.

A 2024/2025-ös tanévtől a középiskola utolsó évfolyamán a tanulók a „B” kategóriás közúti járművezetői engedély megszerzéséhez szükséges, a tanulmányi rendszerben elérhető online közlekedési alapismeretek és elsősegély-nyújtási tanfolyamon (a továbbiakban együtt: gépjárművezetői elméleti tanfolyam) vehetnek részt.

A gépjárművezetői elméleti tanfolyamon részt vevő tanulóknak a középiskola a tanulmányi rendszerben elérhető online közlekedési alapismeretek elméleti vizsgát és online elsősegélynyújtási vizsgát szervez, ezek elvégzéséről a tanuló tanúsítványt kap, amely megfelelt vagy nem megfelelt eredményt tartalmazhat. A megfelelt eredményt tartalmazó tanúsítvány igazolja a „B” kategóriás közúti járművezetői engedély megszerzéséhez szükséges gépjárművezetői elméleti tanfolyam szerinti elméleti ismeretek megszerzését.

A középiskolás járművezetők képzésének és vizsgájának részletszabályait a törvény és az erre vonatkozó kormányrendelet határozza meg.

3. Helyi tanterv

3.1. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai

A Nat a köznevelés szemléleti alapjainak meghatározásával kiegészíti a gyermekek, tanulók családban megvalósuló nevelését, erősíti ezzel a hazához és a nemzet történelméhez való kötődést, a generációk közötti kapcsolatot, a közös kulturális gyökereket, az anyanyelv használatát. Így rögzíti azt a minden magyar emberben közös tudást, amely megalapozza a nemzeti identitást.

A Nat-ban, valamint a kiadott kerettantervekben található közös értékeknek, továbbá a nevelés-oktatás alapvető céljainak megfelelően módosítottuk a helyi tantervünket.

A módosításnál külön hangsúlyt kapott a Nat közös értékeihez tartozó EU-s kompetenciarendszer adaptációja, amelyet ezen kompetenciarendszerben foglaltaknak megfelelően építettünk be a helyi tantervbe, illetve a tantárgyi programokba. A Nat műveltségterületeinek fejlesztési feladatai az egyes tantárgyak közötti tartalmi felosztásban jelentik meg a kulcskompetenciák összetett rendszerét.

A személyes boldoguláshoz, az aktív állampolgári létehez, a társadalmi beilleszkedéshez és a munkához szükséges kulcskompetenciákat (anyanyelvi és idegen nyelvi, matematikai gondolkodási, matematikai, természettudományi és technológiai, digitális, a tanulás, személyes és társas kapcsolati, valamint a munkavállalói, vállalkozói továbbá a kreativitás, önkifejezés, kulturális tudatosság) a helyi tanterv tantárgyi rendszerében fejlesztjük.

A Nemzeti alaptanterv nem tantárgyakban, hanem műveltségterületekben gondolkodik. A kilenc műveltségterület a következő:

Magyar nyelv és irodalom

(Az iskola a magyar nyelv és irodalom tantárgyat *magyar nyelv*, valamint *irodalom* tantárgyakra bontja)

Matematika

Történelem és állampolgári ismeretek

Etika/hit- és erkölcsstan

Természettudomány és földrajz

Idegen nyelv

Művészetek

Technológia

Testnevelés és egészségfejlesztés

3.2. Kerettanterv, tanórák, óraszámok, tananyag, választható tárgyak, csoportbontás

A pedagógiai feladatokat a helyi tantervek tartalmazzák. Megvalósításuk az iskola munkarendjében, órarendjében leírtak és a tantárgyfelosztás szerint történik.

Az 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet megkövetelte, az Oktatási Hivatal által közzé tett kerettantervek közül 2020 szeptemberétől felmenő rendszerben bevezetésre került:

Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyama számára

Nyelvi előkészítő évfolyamok kerettantervei

Kerettanterv a gimnáziumok 9-12. évfolyama számára

A jogszabály adta 10%-os keretet mindegyik tantervünkben ismétlésre fordítjuk, új anyagrészekkel nem bővítettük a tananyagot.

A 2020. évi NAT szerinti óraterveket a Pedagógiai program 3.13. pontja tartalmazza.

A kötelező és a választható emelt szintű tanórai foglalkozások helyi tanterveit a Pedagógiai program **2. sz. melléklete** tartalmazza.

3.2.1. A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag meghatározása

A nemzetiséghez (német és szlovák) nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiségek kultúrájának megismerését szolgáló tananyag az alábbi tantárgyak helyi tantervébe épül be:

magyar nyelv, történelem, hon- és népismeret, német nyelv, ének-zene, közösségi nevelés.

3.3. Tankönyvek, taneszközök: Az oktatásban alkalmazható taneszközök kiválasztásának elvei

A gimnáziumban a tantárgyi munkaközösségek szakmai javaslata alapján és az intézményi tanács, a DÖK, a szülői szervezet véleményének kikérése után választunk tankönyveket. Alapvető szakmai szempont, hogy a tankönyveknek meg kell felelnie a kidolgozott tantárgyi követelményeknek. Meghatározó szociális szempont a tankönyv térítésmentes igénybevétele biztosításának kötelezettsége.

A nevelő-oktató munka során olyan nyomtatott tankönyveket használunk, amelyeket a szakminiszter hivatalossá nyilvánított, és amelyek a kerettantervi követelményeknek megfelelnek.

- A tankönyvek a tantervi anyagokat az életkori sajátosságoknak a figyelembevételével, de szakszerűen dolgozzák fel. Ne tartalmazzanak tehát olyan leegyszerűsítéseket, amelyek nehezítik az ismeretek birtokbavételét.
- Az öt évfolyamos osztály sajátos céljainak megfelelően választunk egyrészt általános iskolai tankönyveket (a szintre hozáshoz), másrészt szakmailag igényes informatikai és idegen nyelvi tankönyveket és hanganyagokat.
- Célszerű – szemléletében, felépítésében és módszertani feldolgozásában – egységes vagy hasonló felépítésű tankönyvcsalád(ok) használata.
- Az egységes követelmények biztosítása érdekében a munkaközösségek – az egyes szaktanárok tankönyvválasztásra vonatkozó javaslatainál – vegyék figyelembe, hogy azonos évfolyamon, azonos szintű csoportoknál ugyanazt a tankönyvet használják. Ez a szakszerű helyettesítéseket is megkönnyíti.

3.4. Sajátos pedagógiai módszerek

A 2009/2010-es tanévtől – a TÁMOP-3.1.4. pályázat résztvevőjeként – végezzük a kompetencia alapú oktatást. A projekt keretében az anyanyelvi és idegen nyelvi és a matematikai gondolkodási kompetenciák fejlesztését végezzük. Emellett az egész nevelőtestület bevonásával a kompetencia alapú oktatást segítő módszertani eljárások megvalósítására is vállalkozunk: projektoktatás, a tanulói együttműködésen alapuló tanulás, multidiszciplináris órák szervezése, teamtanítás, a digitális technológiával támogatott oktatási módszerek alkalmazása.

3.5. Az emelt és középszintű érettségi vizsgákra felkészítés

A kötelező érettségi tantárgyak: magyar nyelv és irodalom, idegen nyelv, matematika, történelem és egy kötelezően választandó vizsgatárgy. Érettségi tantárgynak választható minden olyan tantárgy, amelynek az iskola helyi tantervében szereplő követelményeit a tanuló teljesítette, és amiből az általános és részletes érettségi követelmények kidolgozottak, valamint

hivatalosan is elfogadottak és közzétettek. Ezen tárgyakból a felkészítést az iskola kötelezően vállalja.

A 11-12. évfolyamon az emelt szintű érettségire felkészítést a kötött célú órakeret terhére szervezzük. Az emelt szintű érettségire felkészítésre jelentkező tanulónak kettő tantárgyat kell választania a felkészülésre.

Az előrehozott érettségivel rendelkező tanuló saját belátása alapján szabadon dönthet arról, hogy a továbbiakban részt kíván-e venni az adott tantárgy szakóráin [20/2012. (VIII. 31.) EMMI-rendelet, 74.§].

3.6. A választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai

Az iskola igazgatója minden év április 15-éig elkészíti és a fenntartó jóváhagyását követően közzéteszi a tájékoztatót a választható tantárgyakról, megjelölve a felkészítés szintjét is.

A tájékoztató tartalmazza azt is, hogy a tantárgyat előreláthatóan melyik pedagógus fogja oktatni.

A tanuló május 20-áig jelentheti be a tantárgy és a felkészülési szint megválasztásával kapcsolatos döntését.

3.7. A középszintű érettségi vizsga témakörei

A 2024. május-júniusi vizsgaidőszaktól mindenkire egységesen az új vizsgakövetelmények érvényesek. A vizsgakövetelmények az alábbi linkre kattintva érhetők el:

https://www.oktatas.hu/kozneveles/erettsegi/kozismereti_vizsgatargyak_2024tol

3.8. A tanuló tanulmányi munkájának ellenőrzése, értékelése

3.8.1. Az iskolai írásbeli beszámoltatások formái, rendje, korlátai, a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe, súlya

3.8.1.1. Formái

- évfolyamdolgozat (a belső vizsgán),
- a témazáró dolgozat,
- részszámonkérés („röpdolgozat”),
- házi dolgozat,
- házi feladat,
- A bejövő osztályok számára diagnosztikus értékelést végzünk magyar nyelv tantárgyból, illetve a csoportok meghatározásához idegen nyelvből és/vagy matematikából.

3.8.1.2. Rendje

- Évfolyamdolgozatot a szakmai munkaközösség alapján meghatározott évfolyamokon az összes tanulóval azonos elv, tartalom és értékelési rendszer alapján íratunk. Az eredményt súlyozottan (400%) vesszük figyelembe.
- A témazáró dolgozatok a szaktárgyi munkaközösségek által meghatározott számban írathatók legfeljebb 30-90 perc időtartamban. A témazáró dolgozat megírása – az igazoltan hosszú távollétet kivéve – minden tanuló számára kötelező. Az eredményt súlyozottan (200%) vesszük figyelembe.
- Részszámonkérés legfeljebb az utolsó témakör anyagára vonatkozhat. Értéke (100%) a szóbeli felelettel azonos.

- A házi dolgozatok (80%) nagyobb terjedelmű – egy-egy téma átfogó kifejtését jelentik – munkák, amelyekre minimálisan egy hetet kell biztosítani. A házi feladatot (50%) mindig a következő tanóra-ra kell elkészíteni a tantárgyat tanító tanár instrukciói alapján.
- A házi feladatok meghatározásánál figyelemmel kell lenni az átlagos képességű, átlagos felkészültségű tanuló napi iskolai leterheltségére, a heti iskolai tanulmányi rendre.
- Az 5. és 6. évfolyamon különösen hangsúlyt kell helyezni arra, hogy az iskolai vagy házi dolgozatok kompetenciaalapúak legyenek, általuk a tanulók készségeinek, képességeinek fejlődése mérhető legyen.

3.8.1.3. Korlátai

- Egy napon legfeljebb két témazáró dolgozat íratható előzetes bejelentés esetén. A témazáró dolgozat nem íratható meg, ha a tanuló előtte a tantárgy több tanórájáról igazoltan hiányzott. Ebben az esetben a tanárnak a tanulóval új időpontban kell megállapodnia. Az új időpont meghatározásakor legalább annyi időt kell hagyni a felkészülésre, ahány napot igazoltan távol volt.
- A számonkérés semmilyen formája nem lehet büntetési eszköz.
- Fegyelmezési célzattal házi dolgozat sem íratható. Megkövetelni akkor lehet, ha konkrét pedagógiai célja van (pl. kapcsolódik tananyagrészek feldolgozásához, elmaradt beszámoltatás pótlásához, valamilyen hátrányos helyzet megszüntetéséhez vagy a tanulmányi eredménye javításához), és azt a szaktanár értékeli, illetve minősíti.
- Fegyelmezési célzattal házi feladat nem adható fel. A tantárgy jellegétől függően, a tananyag tökéletesebb elsajátításának, az ismeretek begyakorlásának vagy a különböző készségek, képességek fejlesztése érdekében viszont íratható. Kerülni kell a pedagógiai célok nélküli házi feladatok adását, s ilyen módon a tanulók – különösen hét végi – szabadidejének csökkentését. A házi feladatok ellenőrzése és értékelése kötelező a tanár számára. Diagnosztikus mérés esetén érdemjegy nem adható.

3.8.2. A tanulók értékelése

A nevelőtestület az értékelés rendszerességének kiemelt szerepet tulajdonít. Ebből következően:

- Minden tanulónak valamennyi tantárgyból legalább havonta, illetve a fontosabb témák lezárásakor adunk érdemjegyet (formatív értékelés).
- A féléves és az év végi osztályzatot az évközi érdemjegyek alapján határozzuk meg, de a témazárók minősítéseit nagyobb nyomatékkal vesszük figyelembe (szummatív értékelés).
- Az érdemjegyek szerzésének lehetséges módjai és keretei között a tanár maga dönti el, mely, a tantárggyal összefüggő, tanulói teljesítményt minősít osztályzással. Ugyanakkor a munkaközösségeknek és minden egyes szaktanárnak törekednie kell arra, hogy azonos tantárgyak azonos szintű csoporton belüli követelményei lehetőleg azonosak – vagy hasonló megítélésűek – legyenek.
- Az értékelésben alapvetően a teljesítmény – tantárgyanként és évfolyamonként ismert követelményeken alapuló – következetes megítélése a meghatározó. A tanulók személyiségjegyének különbözősége miatt azonban az életkori sajátosságokra is tekintettel lehetnek olyan pedagógiai megfontolások, amikor a fejlődést vagy a hanyatlást hangsúlyozzuk. Ilyen értékelési helyzetek elsősorban a 10–12 éves korosztálynál lehetségesek, de nem zárhatók ki a magasabb évfolyamokon sem.
- Az értékelés közlésére az e-KRÉTA felületet (e-napló), az előírt nyomtatványokat (csoportnapló, ellenőrző könyv vagy tájékoztató bizonyítvány) használjuk. A tantárgyak érdemjegyeinek a hét utolsó napjáig az e-naplóba be kell kerülniük.

- Az értékelésnél mindig szem előtt tartjuk, hogy az ne lezárt, megbélyegző, hanem pozitívan motiváló legyen a tanuló számára.
- Az osztályozás nem lehet fegyelmezési eszköz.

Az SNI tanuló értékelése az egyik legfontosabb és legérzékenyebb pedagógiai feladat. Ezért az SNI tanulóknál a tanulók lehetőségeihez, korlátaikhoz és speciális igényeihez igazodva végzett munkát kell értékelni. A velük szemben támasztott követelmények teljesítésének értékelése akkor lesz reális, ha részképesség zavarainak megfelelő feltételeket (pl. más időkeretet, vagy más tartalmat vagy formát biztosítunk az értékelni kívánt munkához). Az SNI tanulókat differenciáltan, segítő megkülönböztetéssel értékeljük, úgy hogy az önmagukhoz képesti fejlődésük kap nagyobb hangsúlyt.

3.8.2.1. Az értékelés formái

Verbális értékelés

Jelentős motivációra ösztönző szerepe van a személyre szóló tanári értékelésnek. A kiemelkedő teljesítmények (versenyeredmények, pályázatok, stb.) esetén, főleg tanulói közösség előtt alkalmazzuk.

Írásbeli szöveges értékelés

Ezen értékelési formára – amely a tanulók írásbeli munkáihoz fűzött megjegyzéseket, kiegészítéseket jelenti – különösen a kötelező érettségi tantárgyaknál helyezünk nagyobb hangsúlyt.

Osztályozás

A tanulói teljesítmények értékelését a számszerűsítéssel együtt (1-től 5-ig) megtartjuk. Az osztályzatoknak és az értékelés minden formájának, elsősorban a visszajelző és nem a minősítő funkcióját kell kiemelni. Az emberi körülményeket általában ne az osztályozáskor, hanem a tanulásban nyújtott segítségben vegyük figyelembe. Szeretnénk elérni, hogy a tanulók ne a remélt jobb minősítésért, hanem a tudás birtoklásából szerzett öröm, a siker, a megelégedettség kedvéért tanuljanak, ezért ki kell küszöbölnünk az osztályozás negatív kísérőjelenségeit, a stresszet okozó, a megszegyenítő, a büntető, a negatív emóciókat keltő hatásokat.

Az osztályozás nem lehet manipulatív, a tanári hatalom megnyilvánulási formája. Ezért:

- A különböző minősítésekhez (osztályzatokhoz) tartozó részletes követelményeket – tantárgyanként és évfolyamonként – ki kell dolgozni és azt az iskola könyvtárában tanulók és a szülők tájékoztatására hozzáférhetővé kell tenni.
- A tanév elején a munkaközösség vagy az adott szaktanárok meghatározzák az adott tevékenység elégséges szintjét, azaz a minimális követelményt, amelyet a tanulók és a szülők tudomására hozunk.
- A szaktanárok közlik a tanulókkal a számonkérés formáit, a minimum megszerzendő osztályzatok számát, a félévi és év végi minősítés szempontjait.

Az érdemjegyszerzés lehetséges módjai, keretei:

- szóbeli felelet,
- írásbeli munka (esszé, dolgozat, projekt,),
- önálló kiselőadás,
- aktív tanórai részvétel,
- versenyeken jegyzett eredmény (esetleg csupán az eredményes részvétel is).

Az érdemjegyek (osztályzatok)

- jeles (5)
- jó (4)
- közepes (3)
- elégséges (2)
- elégtelen (1)

Az érdemjegyek százalékos határai

Az érdemjegyek átlagához kapcsolódó szabályozás:

Ha az érdemjegyek átlaga eléri a 71 százalékot, a szaktanárnak kötelező a jobb érdemjegy megadása. Öt és hét tized között a szaktanárnak mérlegelési lehetősége van.

A témazáró dolgozat százalékos értékelése:

A „reál” tantárgyak (biológia, fizika, kémia, matematika) esetében:

- 90%-tól: jeles
- 70%-tól: jó
- 50%-tól: közepes
- 30%-tól: elégséges

A többi tantárgy esetében:

- 85%-tól: jeles
- 70%-tól: jó
- 55%-tól: közepes
- 40%-tól: elégséges

Az osztályozó-, pótló és belső vizsga értékelése:

- 85%-tól: jeles
- 70%-tól: jó
- 50%-tól: közepes
- 30%-tól: elégséges

A vizsgázónak az osztályozó- és pótló vizsgán az írásbeli és a szóbeli vizsgarészen is el kell érnie legalább 15%-ot ahhoz, hogy a vizsga sikeres legyen.

Az osztályozó-, pótló és belső vizsgán póttétel húzására nincs lehetőség.

3.9.2.2. A tantárgyi osztályzatok minősítése és általános követelményei

Az osztályzatok az ismeretek alkalmazásának és szintjének, továbbá a kompetenciák szilárdságának és fejlődésének meghatározói:

Jeles (5)

Ha a tantervi követelményeknek kifogástalanul eleget tesz. Ismeri, érti, tudja a tananyagot, s alkalmazni is képes. Pontosan, szabatosan fogalmaz. Lényegre mutatónan definiál, saját szavaival is vissza tudja adni a szabályt. Tud szabadon, önállóan beszélni. Bátran mer visszakérdezni.

Jó (4)

Ha a tantervi követelményeknek megbízhatóan, csak kevés és jelentéktelen hibával tesz eleget. Hasonló az ötöshöz, de apró bizonytalanságai vannak. Kisebb előadási hibákat vét, definíciói bemagoltak.

Közepes (3)

Ha a tantervi követelményeknek pontatlanul, néhány hibával eleget tesz, nevelői segítségre javításra, kiegészítésre) többször rászorul. Ismeretei felszínesek. Kevésbé tud önállóan

dolgozni, beszélni. Segítséggel képes megoldani szóbeli feladatát. Rövid mondatokat mond. (párbeszéd alakul ki a tanár és a tanuló között.)

Elégséges (2)

Ha a tantervi követelményeknek súlyos hiányossággal tesz csak eleget, de a továbbhaladáshoz szükséges minimális ismeretekkel, jártassággal rendelkezik. Egyszavas válaszokat ad. Fogalmakat nem ért. Gyakorlatban képtelen önálló feladatvégzésre.

Elégtelen (1)

Ha a tantervi követelményeknek a nevelői útbaigazítással sem tud eleget tenni. A minimumot sem tudja.

3.8.2.3. A magatartás és a szorgalom értékelése. A minősítés kritériumai

A magatartás és a szorgalom osztályzattal történő minősítésekor az osztályfőnök kikéri az érintett szaktanárok és az osztályközösség véleményét. A félévi, valamint a tanév végi minősítések véglegesítését – a többi tantárgy osztályzatának megállapításával együtt – az osztályozó értekezlet hagyja jóvá.

3.8.2.3.1. A magatartás minősítésének tartalma

Magatartás	példás (5)	jó (4)	változó (3)	rossz (2)
Fegyelmezettsége	nagyfokú, állandó, másokra pozitívan kiható	megfelelő, még nem teljesen a sajátja	másokat zavaró, kifogásolható, gyenge, ingadozó, de igyekszik javulni	erősen kifogásolható, másokat erősen zavaró, negatív
Viselkedéskultúrája hangneme	kifogástalan, példaértékű, tisztelettudó, udvarias	kevés kivetnivalót hagy maga után	udvariatlan, nyegle	durva, romboló, közönséges, goromba, heves, hangoskodó
Hatása közösségre, társas emberi kapcsolatai	pozitív, aktív, segítőkész, jóindulatú, élen jár, kezdeményező, részt vesz, de befolyást nem gyakorol, jóindulatú	nem árt, ingadozó, közömbös, vonakodó, komisz	negatív, goromba, ártó, lélektelen, megfélemlítő	
Házirend betartása	betartja, arra ösztönöz	néha hibázik	részben tartja be	sokat vét ellene
Felelősségérzete	nagyfokú felelősségtudat	időnként feledékeny	ingadozó	felelőtlen, megbízhatatlan

Kritériumok a tanulók magatartásának minősítéséhez

Példás

- legfeljebb csak egy – késésekből összeadódó – igazolatlan órája van, de emellett,
- fegyelmi vétséget nem követett el, továbbá az osztályozó értekezleten nem merül fel kifogás viselkedése ellen,
- közösségi munkában kezdeményező, abban önkéntesen, értékelhető módon vesz részt.

Jó

- legfeljebb két igazolatlan órája van,
- fegyelmi vétséget nem követett el, s legfeljebb – fegyelmezetlenségéért – osztályfőnöki figyelmeztetést kapott;

- az osztályozó értekezleten magatartása, viselkedése, beszédstílusa, stb. ellen némi kifogás merül fel;
- a közösségi munkában becsülettel részt vesz, de nem kezdeményező módon.

Változó

- igazolatlan óráinak száma a hatot meghaladja,
- fegyelmezetlenségéért legfeljebb igazgatói figyelmeztetésben részesült,
- közösségi munkát akadályozza.

Rossz

- igazolatlan óráinak a száma a hatot meghaladja,
- fegyelmi vétségéért igazgatói intésben vagy annál súlyosabb büntetésben részesült,
- a közösségi munkát akadályozza, a közösség kialakítását rendbontó módon hátráltatja.

Megjegyzés:

- ha a tanuló magatartását minősítő kategóriákhoz tartozó kritériumok halmozódnak, akkor a nevelőtestület véleménye alapján az osztályfőnök rosszabb minősítést is megállapíthat;
- a tanév végén a tanuló magatartása legfeljebb két fokozattal lehet jobb minőségű, mint félévkor volt (így pl.: ha félévkor rossz [2] volt a tanuló magatartása, év végén legfeljebb jó [4] lehet stb.);
- igazgatói vagy nevelőtestületi dicséret esetén az esedékes kategóriánál egy osztállyal (minősítéssel) jobbat kaphat.

3.8.2.3.2. A szorgalom minősítésének tartalma

Szorgalom	Példás (5)	Jó (4)	Változó (3)	Hanyag (2)
Tanulmányi munkája	Céltudatosan törekvő	Odaadó, igényes	Tudás megszerzése figyelmes	Törekvő, ingadozó, hanyag, lassító
Munkavégzése	Kitartó, pontos, megbízható, önálló, lankadatlan	Rendszeres, többnyire önálló	Rendszertelen, hullámzó, önállótlan	Megbízhatatlan, gondatlan
Kötelességtudata	Kifogástalan, precíz	Megfelelő, néha ösztökélni kell	Felszerelése gyakran hiányos	Szinte nincs felszerelése, többnyire hiányos
Tanórákon kívüli információk felhasználása, többletmunka	Rendszeres, érdeklődő	Előfordul, ösztönzésre dolgozik	ritkán	Egyáltalán nem

Kritériumok a tanulók szorgalmának minősítéséhez

– Példás

a tanuló szorgalma, ha kötelességteljesítése kifogástalan, a tanítási órákon való felkészülésben, otthoni munkájában képességeihez és körülményeihez mérten állhatatos törekvést, odaadást tanúsít. Az órákon a közös munkában aktívan vesz részt. A feldolgozás során az anyag megértésére törekszik, a tanórákon végzett tevékenységével igyekszik elősegíteni az ott folyó munka sikerét.

– Jó

a tanuló szorgalma, ha iskolai és otthoni munkáját, valamint vállalt kötelezettségeit teljesíti, a tanórákon a munkában figyelemmel vesz részt, és segíteti annak sikerét.

- Változó

a tanuló szorgalma, ha iskolai és otthoni munkájában csak időnként tanúsít törekvést, kötelességét csak ismételt figyelmeztetés után teljesíti, az órán végzett munkában csak alkalmasszerűen kapcsolódik be.

- Hanyag

a tanuló szorgalma, ha képességeihez és körülményeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében, kötelességét gyakran elmulasztja, munkájában megbízhatatlan, az órán figyelmetlen, nem kapcsolódik be a munkába, nem törekszik az anyag megértésére. A bukott tanuló szorgalmi jegye hanyag.

3.9. A tanuló jutalmazásával összefüggő elvek és gyakorlat

3.9.1. A jutalmazás elvei

A jutalmazás nevelési eszköz, amely azt szolgálja, hogy egyes tanulók vagy tanulócsoportok kötelességének vagy többeltvállalásának magas színvonalú teljesítését elismerjük, s ezzel újabb kiemelkedő teljesítményre ösztönözzük őket. Ezért:

- csak az alapvető kötelességen túlmenő teljesítményt jutalmazunk,
- a jutalom a tanuló képességéhez mérten teljesítményarányosan legyen „értékes”,
- a folyamatosan nyújtott és eseti teljesítmények egyaránt jutalmazhatók,
- jutalmazható az iskolán kívüli tevékenység keretében nyújtott kiemelkedő teljesítmény is, amely öregbíti az iskola hírnevét,
- minden jutalmazás kapjon a teljesítmény szintjének megfelelő nyilvánosságot.

A jutalmazást kezdeményezhetik: a nevelőtestület, az igazgató, az osztályfőnökök, a szaktanárok, a DÖK és a tanulók.

3.9.2. A jutalmazás formái

- szóbeli, illetve írásbeli dicséret,
- oklevél,
- tárgyjutalom,
- belföldi kirándulás, ,
- Bárdos-díj (plakett, oklevél és pénzjutalom),
- A Legeredményesebb Tanuló Henkel Díja (oklevél és pénzjutalom),
- Várnagy István-díj (oklevél és pénzjutalom),
- Süveges Vilmos-díj (oklevél és pénzjutalom),
- Bárdos Községi Díj (oklevél)

3.9.3. A jutalmazandók köre és legfőbb területei:

- a különböző szintű tanulmányi versenyek, pályázatok, vetélkedők helyezettjei,
- az országos, területi, megyei, tantárgyi tanulmányi versenyeken kiemelkedően szereplők,
- a sportversenyeken elért országos, területi, megyei helyezettek,
- a „Jó tanuló – jó sportoló” pályázaton eredményesen szerepeltek,
- kiemelkedő egyéni teljesítmény a tanulmányi munkában, a szakköri, a diákköri tevékenységben,
- a közösségnek végzett munka magas színvonalú ellátása (pl. a DÖK-ben, osztályközösségben, stb.),
- az iskolai médiákban magas színvonalú munkát végzők,
- a kultúra és a művészetek terén elismeréseket szerzők.

3.9.4. A tanév végi jutalmazás

Azokat a tanulókat, akik a tanév során a tanulmányi, a sport, a kulturális és a közösségi munkájukkal kitűnnek vagy más módon öregbítik az iskola hírnevét, jutalomban részesítjük.

A legmagasabb rangú elismerés a Bárdos-díj, amelynek adományozási feltételeit a Házi rendünkben rögzítettük.

Évente kiadásra kerülhet (a 2000/2001-es tanévben alapított) A Legeredményesebb Tanuló Henkel Díja, amelyet az a tanuló nyerhet el, aki az adott tanévben az Oktatási Közlönyben hivatalosan meghirdetett vagy nemzetközi rangú versenyeken a legeredményesebben szerepelt, s közben a tanulmányi eredménye sem rosszabb 4,5-es átlagnál.

„Az év sportolója” címet – Süveges Vilmos-díjként – a tanév végén egy-egy tanuló kaphatja meg. Díjazzuk a jó közösségi és tanulmányi munkát is. A tanulmányi munkában a legkiválóbb tanulók kaphatják meg (évfolyamonként egy fő) „Az év tanulója”, valamint „Az évfolyam tanulója” címet.

A tanulók a félévi értesítőben és az év végi bizonyítványban tantárgyi dicséretet kaphatnak. A kitűnő és legalább három tantárgyból dicséretes tanulók általános dicséretben részesíthetők. Az esetenkénti kiváló teljesítményért igazgatói dicséretet adunk.

3.10. A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A tanulási kudarcnak kitett tanulók körének jelentős részét tehetik ki az SNI tanulók. Ehhez a munkához a nevelési tanácsadó szakemberei nyújtanak segítséget. Ennek az új feladatnak a megoldásában az osztályfőnöknek, a fejlesztő munkát végző pedagógusnak, valamint a szülőnek indokolt együttműködni.

3.11. Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek

3.11.1. Az iskolai egészségfejlesztésnek ahhoz kell hozzájárulnia, hogy a tanulók kellő ösztönzést és tudást szerezhessenek egy személyes és környezeti értelemben egyaránt ésszerű, a lehetőségeket felismerő és felhasználni tudó, egészséges életvitelhez. Ehhez arra van szükség, hogy az egészséggel összefüggő kérdések fontosságát értsék, az ezzel kapcsolatos beállítódások szilárdak legyenek, s konkrét tevékenységekben alapozódhassanak meg.

Az egészséges életmód, életszemlélet, magatartás szempontjából lényeges területeknek az iskola pedagógiai rendszerébe, összes tevékenységébe kell beépülni.

Ezek közé tartoznak az alábbiak:

- önmagunk és egészségi állapotunk ismerete,
- a testedzés, a mozgás, a helyes testtartás, a mindennapos testnevelés keretében is,
- az egészséges testtartás, a mozgás fontossága,
- az értékek ismerete,
- az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe,
- a betegségek kialakulása és a gyógyulási folyamat,
- a barátság, a párkapcsolatok, a szexualitás szerepe az egészségmegőrzésben,
- a személyes krízishelyzetek felismerése és kezelési stratégiák ismerete,
- a tanulás és a tanulás technikái,
- az idővel való gazdálkodás szerepe,
- a rizikóvállalás és határai,
- a szennedélybetegségek elkerülése,
- a tanulási környezet alakítása,
- a természethez való viszony, az egészséges környezet jelentősége.
- az egészséges táplálkozás témái,
- a szennedélybetegségekkel való foglalkozás,
- a szexuális felvilágosítás – nevelés, a családtervezés alapjai, az AIDS prevenció,
- a betegség és a gyógyulást segítő magatartás (gyógyszerhasználat)

- az elsősegélynyújtás, testi higiénia,
- a környezeti ártalmak (zaj, légszennyezés, hulladékkezelés)
- a személyes biztonság (közlekedés, rizikóvállalás)

3.11.1.1. Programok, tevékenységek

Délutáni szabadidős foglalkozások:

Diákbiológus és -környezetvédő Nap

Egészségnap

Hétfélig iskolai programok:

sportrendezvények, kulturális programok, kirándulások, erdei iskolák, túrák

Tájékoztató fórumok, tréningek:

Szakemberek – orvos, pszichológus, rendőrség bűnmegelőzési osztályának szakemberei – által tartott előadások

Iskolán kívüli rendezvények:

Kortárssegítő képzés (Az iskolai és az iskolán kívüli programok határesetre, mert az iskola tanulóit vonja be a kortársképzésbe, kapcsolódás más szervezetek, intézmények programjaihoz, pl.: Vöröskereszt, ÁNTSZ)

A mindennapos testnevelés és sport mint az iskolai egészségfejlesztés kiemelt területe

3.11.2. A környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek tartalmát a nevelési program 2.6. pontja fejt ki.

3.12. Közösségi szolgálat

Az Nkt. 6.§ (4) pontja alapján a 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet 12.§ (15a) értelmében a vizsgázónak az írásbeli érettségi vizsga kezdetéig kötelezettsége az 50 óra közösségi szolgálat elvégzésének igazolása az érettségi vizsgára jelentkezéssel egyidőben. Az SNI-tanulók esetében a szakértői vizsgálat ez irányú javaslata alapján a közösségi szolgálat mellőzhető.

3.13. Az egyes képzési típusok óratervei

3.13.1. A nyolc évfolyamos gimnázium óratervei

3.13.1.1. A 2020/2021-es tanévben kifutó rendszerben még érvényes óraterv:

Tantárgyi struktúra és óraterv (nyolc évfolyamos képzés, „a” osztály)								
A 2013/2014-es tanévtől lépett érvénybe az 5. évfolyamon, majd azt követően felmenő rendszerben a 2020/2021-es tanévben fut fel teljesen								
Tantárgyak/évfolyam	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	4*	4*	3,5*	4*	4	4	4	4
1. idegen nyelvek	4*	4*	4*	4*	4*	4*	4*	4*
2. idegen nyelv					3*	4*	3*	4*
Matematika	4*	4*	3,5*	4*	4*	4*	3,5	4
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	-	-	2	2	3	3	3,5	3
Erkölcstan	1*	1*	1*	1*	-	-	-	-
Etika	-	-	-	-	-	-	1	-
Filozófiatörténet	-	-	-	-	-	-	-	1
Társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek	2	2	-	-	-	-	-	-
Természetismeret	2	2	-	-	-	-	-	-
Biológia-egészségtan	-	-	2	1,5	-	2	2	2

BÁRDOS LÁSZLÓ GIMNÁZIUM

Fizika	-	-	2	1,5	2	2	2	-
Kémia	-	-	2	2	2	2	-	-
Földrajz	-	-	1	2	2	2	-	-
Ének-zene	1	2	1	1	1	1	1	-
Vizuális kultúra	1	1	1	1	1	1	-	2
Dráma és tánc	1	-	-	-	1	-	-	-
Mozgóképkultúra és médiaismeret	-	-	-	-	-	-	1	-
Informatika	1*	1*	1*	1*	2*	1*	-	-
Technika, életvitel és gyakorlat	1*	1*	1*	-	-	-	-	1
Testnevelés és sport	5*	5	5	5	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1	1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret	2	3	3	3	4	4	6/4	8/4
Maximális órakeret	28	28	31	31	35	36	35	35

3.13.1.2. A 2020/2021-es tanévtől felmenő rendszerben érvényes új óraterv:

Tantárgyi struktúra és óraterv (nyolc évfolyamos képzés, „a” osztály)								
A 2020/2021-es tanévtől lép érvénybe az 5. évfolyamon, majd felmenő rendszerben a 2027/2028-as tanévben fut fel teljesen								
Tantárgyak/évfolyam	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	4*	4*	3,5*	3*	3*	4*	4	4
Matematika	4*	4*	3,5*	3*	3,5*	3*	4	4
Történelem	2	2	2	2	2,5*	2*	4	3
Állampolgári ismeretek	-	-	-	1	-	-	-	1
Hon- és népismeret	-	-	-	1	-	-	-	-
Etika/hit- és erkölcsstan	1*	1*	1*	1*	-	-	-	-
Természettudomány	2	2	-	-	-	-	2	-
Kémia	-	-	1	2	2	1	-	-
Fizika	-	-	1	2	2	3	-	-
Biológia	-	-	2	1	2	3	-	-
Földrajz	-	-	2	1	2	1	-	-
Első élő idegen nyelv	4*	4*	4*	4*	4*	4*	4*	5*
Második idegen nyelv	-	-	-	-	3*	4*	3*	4*
Ének-zene	2	1	1	1	1	1	-	-
Vizuális kultúra	1	1	1	1	1	1	-	-
Dráma és színház	-	1	-	-	-	-	-	-
Mozgóképkultúra és médiaismeret	-	-	-	-	-	-	1	1
Technika és tervezés	1*	1*	1*	-	-	-	-	-
Digitális kultúra	1*	1*	1*	1*	2*	1*	2*	-
Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5
Közösségi nevelés (osztályfőnöki)	1	1	1	1	1	1	1	1
Kötött célú órakeret	-	-	-	-	-	-	6	6
Kötelező alapóraszám	27	26	28	28	32	32	30	29
Szabadon tervezhető órakeret	1	2	2	2	2	2	4	5
Maximális órakeret	28	28	30	30	34	34	34	34

*Csoporthelyezés

3.13.2. Az öt évfolyamos osztály óraterve

A 2020/2021-es tanévtől felmenő rendszerben érvényes új óraterv:

Tantárgyi struktúra és óraterv (nyelvi előkészítővel induló, öt évfolyamos emelt szintű képzés)
(A 2020/2021-es tanévtől lép érvénybe a 9. évfolyamon (9/Ny, 9. c), majd felmenő rendszerben a 2024/2025-ös tanévben fut fel teljesen)

Tantárgyak/évfolyam	9/Ny	9. (c)	10. (c)	11. (c)	12. (c)
Magyar nyelv és irodalom	2,5	3*	4*	4	4
Matematika	2,5	4*	4*	4	4
Történelem	-	3*	3*	4	3
Állampolgári ismeretek	-	-	-	-	1
Természettudomány	-	-	-	2	-
Kémia	-	2	1	-	-
Fizika	-	2	3	-	-
Biológia	-	2	3	-	-
Földrajz	-	2	1	-	-
Első élő idegen nyelv	12*	5*	5*	5*	5*
Második idegen nyelv	6*	3*	3*	4*	5*
Ének-zene	-	1	1	-	-
Vizuális kultúra	-	1	1	-	-
Mozgóképkultúra és médiaismeret	-	-	-	1	1
Digitális kultúra	3*	2*	1*	2*	-
Testnevelés	5	5	5	5	5
Közösségi nevelés (osztályfőnöki)	1	1	1	1	1
Kötött célú órakeret	-	-	-	6	6
Kötelező alapóraszám	32	32	32	32	29
Szabadon tervezhető órakeret	-	4	4	4	6
Maximális órakeret	32	36**	36**	36**	35**

*Csoportbontás

**Nemzeti alaptanterv, 1. sz. melléklet, I.2.1. fejezet alapján

3.13.3. A négy évfolyamos képzés óraterve

A 2020/2021-es tanévtől felmenő rendszerben érvényes új óraterv:

Tantárgyi struktúra és óraterv				
<i>(négy évfolyamos képzés a személyközpontú érettségire felkészítés érdekében, „b” osztály)</i>				
<i>(A 2020/2021-es tanévtől lép érvénybe a 9. évfolyamon, majd felmenő rendszerben a 2023/2024-es tanévben fut fel teljesen)</i>				
Tantárgyak/évfolyam	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	3*	4*	4	4
Matematika	3,5*	3*	4	4
Történelem	2,5*	2*	4	3
Állampolgári ismeretek	-	-	-	1
Természettudomány	-	-	2	-
Kémia	2	1	-	-
Fizika	2	3	-	-
Biológia	2	3	-	-
Földrajz	2	1	-	-
Első élő idegen nyelv	4*	4*	4*	5*
Második idegen nyelv	3*	4*	3*	4*
Ének-zene	1	1	-	-
Vizuális kultúra	1	1	-	-
Mozgóképkultúra és médiaismeret	-	-	1	1
Digitális kultúra	2*	1*	2*	-
Testnevelés	5	5	5	5
Közösségi nevelés (osztályfőnöki)	1	1	1	1
Kötött célú órakeret	-	-	6	6
Kötelező alapóraszám	32	32	30	28
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	4	5
Maximális órakeret	34	34	34	34

*Csoportbontás

3.14. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei, a tankönyvek térítésmentes igénybevételének biztosítása

Az igazgató által megbízott tankönyvfelelős (az iskola könyvtárostánára) tájékoztatja a munkaközösség-vezetőket az aktuális tankönyvjegyzék elérhetőségéről. A munkaközösség-vezetők összesítik javaslataikat a tankönyvfelelősnek, aki javaslatot tesz az igazgatónak a tankönyvrendelés elfogadására.

A tankönyvrendelésnek biztosítania kell, hogy a megrendelt tankönyvek – jogszabályi alapon – ingyenesen álljanak rendelkezésre.

3.15. A Pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke tantárgyanként (1. sz. melléklet)

3.16. A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztő programja (3. sz. melléklet)

4. Záró rendelkezések

4.1. A Pedagógiai program hatályba lépése

A Pedagógiai program 2024. szeptember 1-én a fenntartó jóváhagyásával lép hatályba, és visszavonásig érvényes. A pedagógiai program hatálybalépésével érvényét veszti a 2020. április 29-én készített (előző) Pedagógiai program.

4.2. A Pedagógiai program felülvizsgálata

A Pedagógiai program felülvizsgálatára sor kerül jogszabályi előírás alapján, illetve jogszabályváltozás esetén, vagy ha módosítását kezdeményezi a fenntartó, a nevelőtestület, a DÖK, az intézményi tanács. A kezdeményezést és a javasolt módosítást az igazgatóhoz kell betérjeszteni. A Pedagógiai program módosítási eljárása megegyezik megalkotásának szabályaival.

Tatabánya, 2024. augusztus 26.

Pleier Tamás
igazgató

5. Legitimációs záradék

A Pedagógiai programot a munkaközösségek 2024. augusztus 26-án tartott üléseiken megtárgyalták. Aláírással tanúsítom, hogy lent felsorolt munkaközösség véleményezési jogát jelen Pedagógiai program felülvizsgálata során a jogszabályban meghatározott ügyekben gyakorolta.

Tatabánya, 2024. augusztus 26.

Kőrösi-Fehér Róbertné
munkaközösség-vezető
osztályfőnöki munkaközösség

Pírityi Mária
munkaközösség-vezető
magyar munkaközösség

Bugyi István
munkaközösség-vezető
történelem munkaközösség

Gyarmathy Ildikó

Gyarmathy Ildikó
munkaközösség-vezető
matematika-fizika-informatika munkaközösség

dr. Sopóné Balogh Elvira

dr. Sopóné Balogh Elvira
munkaközösség-vezető
természettudományi munkaközösség

Reiner Zsoltné

Reiner Zsoltné
munkaközösség-vezető
angol nyelvi munkaközösség

Vidéki József

Vidéki József
munkaközösség-vezető
német és újlatin nyelvi munkaközösség

Fakli Gábor

Fakli Gábor
munkaközösség-vezető
képzéstartási munkaközösség

A Pedagógiai programot az intézményi tanács 2024. augusztus 26-án tartott ülésén megtárgyalta. Aláírással tanúsítom, hogy az intézményi tanács véleményezési jogát jelen Pedagógiai program felülvizsgálata során a jogszabályban meghatározott ügyekben gyakorolta.

Tatabánya, 2024. augusztus 26.

Valicsné Glodán Erzsébet

Valicsné Glodán Erzsébet
általános igazgatóhelyettes
az intézményi tanács képviselője

A Bárdos László Gimnáziumban iskolaszék nem működik.
Tatabánya, 2024. augusztus 26.

Pleier Tamás

Pleier Tamás
igazgató

BÁRDOS LÁSZLÓ GIMNÁZIUM

A Pedagógiai programot a szülői választmány 2024. augusztus 26-án tartott ülésén megtárgyalta. Aláírással tanúsítom, hogy a szülői választmány véleményezési jogát jelen Pedagógiai program felülvizsgálata során a jogszabályban meghatározott ügyekben gyakorolta.

Tatabánya, 2024. augusztus 26.

Hornyák Yvett
a szülői választmány elnöke

A Pedagógiai program a nevelőtestület bevonásával 2024. augusztus 23-án került megalkotásra, melyről jegyzőkönyv és jelenléti ív készült.

Tatabánya, 2024. augusztus 23.

Pleier Tamás
igazgató

p.h.

Lovasi-Kovács Andrea
a nevelőtestület képviselője

Jelen Pedagógiai programot a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 26.§ (1) bekezdése értelmében a Tatabányai Tankerületi Központ képviseletében mint az intézmény fenntartója jóváhagyom. Az esetlegesen felmerülő finanszírozási igények a kötelezettségvállalás rendje szerint egyedileg kerülnek elbírálásra.

Tatabánya, 2024. év augusztus... hónap 30. nap

Vereckei Judit
tankerületi igazgató
a fenntartó képviselője

6. Mellékletek

1. sz. melléklet

2. melléklet a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelethez

JEGYZÉK

a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről

Az e jegyzékben felsorolt helyiségek kialakítására általános szabályként a nemzeti szabványban, vagy a nemzeti szabvánnyal azonos, illetve azzal egyenértékű építési és műszaki előírásoknak való megfelelés fogadható el. Amennyiben a nemzeti szabvány, vagy a nemzeti szabvánnyal azonos, illetve azzal egyenértékű építési és műszaki előírás eltér az e mellékletben meghatározott követelménytől, abban az esetben a melléklet rendelkezése az irányadó.

A mellékletben az intézménytípusonként felsorolt helyiségek kialakítása minimum követelmény.

A gyermekek részére kialakított helyiség akkor megfelelő, ha – rendeltetésétől függően – alapterülete lehetővé teszi legalább egy óvodai csoport, iskolai osztály, kollégiumi csoport valamennyi tagjának egyidejű befogadását és egészséges, biztonságos körülmények közötti foglalkoztatását, tanítását, pihenését, öltözését, tisztálkodását, étkezését, továbbá megfelel az építésügyi jogszabályokban előírt követelményeknek, a közegészségügyi előírásoknak, a tűzvédelmi, egészségvédelmi, munkavédelmi követelményeknek.

Ha a helyiséget létszám figyelembe vételével kell kialakítani, a helyiség olyan méretű és berendezésű kell, hogy legyen, amelyben minden egyidejűleg jelenlévő tanuló, munkát végző felnőtt igénye egyidejűleg teljesíthető.

A fűtés megoldási módjáról, a helyiségek rendeltetészerű használatát biztosító – a mellékletben fel nem sorolt további – eszközökről (pl. lábtörölő, virágállvány, színes képek, tájékoztató tábla) helyben, építési tervezési program elkészítése alkalmával kell dönteni. A nevelési-oktatási intézmények helyiségeiben előírt hőmérséklet követelményeiről szabvány rendelkezik.

Az e mellékletben előírt minimum követelmények teljesülésével a pedagógus – az óvoda, iskola SZMSZ-ében, házirendjében meghatározott – védő, óvó előírások figyelembevételével viheti be az óvodai foglalkozásokra, az iskolai tanórákra az általa készített, használt pedagógiai eszközöket.

A gyermekek, tanulók részére vásárolt eszközöknek és felszereléseknek igazodniuk kell a gyermekek, tanulók testméretéhez.

A taneszközkészlet meghatározásához az alapfokú művészeti iskolákban az Alapfokú művészetoktatás tantervi programja nyújt segítséget. Taneszközre van szükség minden olyan jellegű tananyag feldolgozásához, amelyik a szemléltetés, illetve tanulói tevékenység nélkül nem valósítható meg.

Ha az eszközöket, felszereléseket létszám figyelembevételével kell beszerezni, az adott eszközből, felszerelésből annyi szükséges, hogy minden egyidejűleg jelen lévő gyermek, munkát végző felnőtt igényét egyidejűleg teljesíteni lehessen. Amennyiben az eszközöket, felszereléseket létszám szerint kell beszerezni, az adott eszközből, felszerelésből a tényleges, érdekelt létszámnak megfelelően kell az előírt mennyiséget beszerezni.

Ahol a melléklet az óvoda pedagógiai programjára utal, azon az Óvodai nevelés országos alapprogramja, továbbá nemzetiségi óvodai nevelést biztosító óvoda esetén a Nemzetiség óvodai nevelésének irányelve, sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését biztosító óvoda

esetén a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve figyelembevételével készített vagy az Nkt. 26. §-ának alapján jóváhagyott pedagógiai programot kell érteni.

Ahol a melléklet az iskola pedagógiai programjára utal, ott a Nat, továbbá a nemzetiségi oktatást biztosító iskola esetén a Nemzeti, etnikai kisebbség iskolai oktatásának irányelve, sajátos nevelési igényű tanuló oktatás esetén a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelve, a két tanítási nyelvű oktatást biztosító iskola esetén a Két tanítási nyelvű iskolai oktatás irányelve, érettségi vizsgára felkészítő középiskola esetén pedig az Érettségi vizsga vizsgaszabályzata követelményei figyelembevételével készített vagy az Nkt. 26. §-a alapján jóváhagyott pedagógiai programot (a továbbiakban: eltérő pedagógiai elveket tartalmazó pedagógiai program) kell érteni.

Ahol a melléklet a művészetoktatási intézmények jegyzékében az iskola pedagógiai programjára utal, azon az Alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjára építő vagy az Nkt. 26. §-a alapján jóváhagyott pedagógiai programot (a továbbiakban: eltérő pedagógiai elveket tartalmazó pedagógiai program) kell érteni.

Az eltérő pedagógiai elveket tartalmazó nevelési program az eszköz- és felszerelési jegyzéktől eltérően határozhatja meg a nevelőmunka eszköz és felszerelési feltételeit.

Ha vitás, hogy az előírt eszközök, felszerelések rendelkezésre állnak, köznevelési szakértői tevékenység folytatására jogosult szakértő véleményét kell beszerezni.

Az óvodai játszóudvar, az iskolai udvar akkor megfelelő, ha alapterülete az óvodában lehetővé teszi valamennyi gyermekcsoport-, az iskolában valamennyi osztály tagjainak egyidejű befogadását és egészséges, biztonságos körülmények közötti foglalkoztatását.

Elfogadható az óvodai játszóudvar kialakítása az óvoda közelében, az óvodán kívül, például közterületen, amennyiben garantált, hogy azt csak az óvodába felvett gyermekek veszik igénybe.

Ugyanígy elfogadható az iskolai udvar kialakítása az iskola közelében, az iskolán kívül, például közterületen, amennyiben garantált, hogy azt csak az iskolába felvett gyermekek veszik igénybe.

Ha az óvoda, az iskola, a művészetoktatási intézmény, kollégium sajátos nevelési igényű – különösen a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján mozgásszervi fogyatékossgal küzdő - gyermekek, tanulók nevelésével foglalkozik, a gyermekek, tanulók által használt helyiségek kialakításánál az eszközök és felszerelések beszerzésénél biztosítani kell az akadálymentes, balesetmentes és érzékelhető, valamint biztonságos környezetet, – a fogyatékossg típusától függően – a kapaszkodókat, a nagyobb alapterületű, szélesebb ajtónyitású mellékhelyiségeket stb. A fogyatékossg típusát és mértékét az eszközök és felszerelések megvásárlásánál figyelembe kell venni.

Ha az óvoda nemzetiséghez tartozók óvodai nevelésében, vagy az iskola (ide értve a művészetoktatási intézményeket is) a nemzetiséghez tartozók iskolai oktatásában, illetve a kollégium nemzetiséghez tartozók kollégiumi nevelésében vesz részt, az eszközök és felszerelések megvásárlásánál a nemzeti, etnikai sajátosságokat figyelembe kell venni.

Ahol a melléklet a mennyiségi mutatónál a „óvodánkénti” megjelölést alkalmazza, azon az óvodát kell érteni, függetlenül attól, hogy a székhelyen kívül rendelkezik-e telephellyel, és hogy hány épülete van. Ebben az esetben a helyiség a székhelyen vagy/és a telephelyen (azaz minden feladat ellátási helyen) is kialakítható.

Amennyiben a melléklet a mennyiségi mutatónál az „óvodánként (székhelyen és telephelyen)” megjelölést alkalmazza úgy valamennyi feladat ellátási helyen kialakítandó a helyiség, biztosítandó a megnevezett eszköz, felszerelés.

A „gyermekcsoportonként” megjelölésen a kialakított óvodai gyermekcsoportokat kell érteni.

A „gyermeklétszám” megjelölésen az óvoda alapító okiratában (feladatellátási helyenkénti bontásban is) rögzített felvehető maximális gyermeklétszám értendő.

Ahol a melléklet a mennyiségi mutatónál az „iskolánkénti” megjelölést alkalmazza, azon az iskolát kell érteni, függetlenül attól, hogy a székhelyen kívül rendelkezik-e telephellyel, és hogy hány épülete van. Ebben az esetben a helyiség a székhelyen vagy/és a telephelyen (azaz minden feladat ellátási helyen) is kialakítható.

Amennyiben a melléklet a mennyiségi mutatónál az „iskolánként (székhelyen és telephelyen)” megjelölést alkalmazza, úgy valamennyi feladat ellátási helyen kialakítandó a helyiség, biztosítandó a megnevezett eszköz, felszerelés.

Az „osztály” fogalmán a ténylegesen kialakított, a tanórai foglalkozáson együtt résztvevők csoportját, az iskolai osztályközösséget kell érteni.

Ahol a melléklet a mennyiségi mutatónál a „kollégiumonkénti” megjelölést alkalmazza, azon a kollégiumot kell érteni, függetlenül attól, hogy a székhelyen kívül rendelkezik-e telephellyel, és hogy hány épülete van. Ebben az esetben a helyiség a székhelyen vagy/és a telephelyen (azaz minden feladat ellátási helyen) is kialakítható.

BÁRDOS LÁSZLÓ GIMNÁZIUM

ISKOLA

(általános iskola, gimnázium, szakközépiskola, szakiskola)

(a gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai iskolára vonatkozó eltérő követelmények a megjegyzésben külön feltüntetve)

I. HELYSÉGEK

Az egyes helyiségek és az udvar jellemző adatait (alapterület, belmagasság, légköbméter, belső burkolat, megvilágítás stb.) a hatályos építészeti, egészségügyi, munkavédelmi és tűzvédelmi jogszabályok tartalmazzák.

A		B	C
Eszközök, felszerelések		Mennyiségi mutató	Megjegyzés
1.	Tanterem	iskolánként (székhelyen és telephelyen), figyelembe véve az iskola munkarendjét, osztályonként 1	Figyelembe vehető a szaktanterem is. A terem alapterülete nem lehet kevesebb, mint 1,5 m ² /fő.
3.	Csoportterem	legfeljebb nyolc osztállyal működő általános iskolában 4; 16 osztállyal működő általános iskolában 6; 24 osztállyal működő általános iskolában 8 gimnáziumban, szakközépiskolában, szakiskolában osztályonként 0.5 csoportterem	A csoportterem alapterülete nem lehet kevesebb, mint 2 m ² /fő.
4.	szaktanterem a hozzá tartozó szertárral	a II/2. pontban foglaltak szerint iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1-1; a legfeljebb négy osztállyal működő iskolában társadalomtudományi szaktanterem 1 és művészeti nevelés szaktanterem 1	
5.	laboratóriumok a hozzájuk kapcsolódó szertárakkal	iskolánként (székhelyen és telephelyen),	Gimnázium, szakközépiskola, szakiskola intézményekben.
6.	műhelyek a hozzájuk tartozó kiegészítő helyiségekkel	iskolánként (székhelyen és telephelyen),	Szakközépiskola, szakiskola intézményekben.

BÁRDOS LÁSZLÓ GIMNÁZIUM

7.	logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	ha a tanuló a többi tanulóval együtt oktatják iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1, ha a tanuló a többi tanulótól külön oktatják négy osztályonként 1	
8.	iskolapszichológusi szoba	ha az iskolapszichológus alkalmazása kötelező, iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	Általános iskolában, gimnáziumban, továbbá szakközépiskolában, szakiskolában, ha általános műveltséget megalapozó évfolyama van; kizárólag szakképző évfolyammal működő iskola esetén abban az esetben, ha az iskolát legalább százhusz ? tanuló befogadására létesítették.
9.	tornaterem (nemenként biztosított öltözővel, benne kialakított zuhanyzóval, wc-vel)	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	Az Nkt. 27. § (11) bekezdés előírásának teljesülésére tekintettel, további tornaterem létesítése abban az esetben kötelező, ha a tanulók számára aránytalan teher és többletköltség nélkül nem biztosítható más nevelési-oktatási intézménnyel-, illetve sportolásra alkalmas létesítmény üzemeltetőjével kötött megállapodással a még szükséges tornaterem. A tornaterem és az ahhoz szükséges öltöző, valamint vizesblokk a gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai iskolában helyben biztosítható, továbbá, ha gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai iskolában mozgáskorlátozott gyermekeket tanítanak, mindezt akadálymentesen kell létesíteni.

BÁRDOS LÁSZLÓ GIMNÁZIUM

10.	tornaszoba vagy fél tornaterem (nemenként biztosított öltözővel, benne kialakított zuhanyzóval, wc-vel)	iskolánként (székhelyen, telephelyen) harminc mozgáskorlátozott tanulóként 1	Szakközépiskolában, szakiskolában, ha a tornaterem nem kötelező, vagy a tornaterem a székhelyen van és annak igénybevételere nincs lehetőség, továbbá a mozgáskorlátozott tanuló esetén helyben, akadálymentes WC, zuhanyzó kialakításával.
11.	gyógytestnevelési/erőnléti terem	iskolánként (székhelyen, telephelyen) 1	Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai iskolában ott, ahol mozgáskorlátozott gyermekeket tanítanak helyben.
12.	Sportudvar	iskolánként (székhelyen, telephelyen) 1	helyettesíthető a célra alkalmas szabad területtel, szabadtéri létesítménnyel; kiváltható szerződés alapján igénybe vett sportlétesítménnyel
13.	igazgatói iroda	iskola székhelyén és az iskola azon telephelyén, amelyen az igazgatóhelyettes alkalmazása nem kötelező 1	
14.	igazgatóhelyettesi iroda	ha az iskolában az igazgatóhelyettes alkalmazása kötelező, székhelyen és telephelyen 1 ha az iskolában tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettes alkalmazása kötelező székhelyen és telephelyen 1	
15.	tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettesi iroda	iskola székhelyén 1	
16.	iskolaitatói iroda		

BÁRDOS LÁSZLÓ GIMNÁZIUM

17.	könyvtár (adattár, klub)	iskolánként 1	<p>Általános iskolában, gimnáziumban, továbbá a szakközépiskolában, szakiskolában, ha általános műveltséget megalapozó évfolyama van, kivéve, ha a feladatot nyilvános könyvtár látja el.</p> <p>A létesítésre kerülő könyvtár legalább egy olyan a használók által könnyen megközelíthető helyiség kell, hogy legyen, amely alkalmas háromezer könyvtári dokumentum befogadására, az állomány (állományrész) szabadpolcos elhelyezésére és legalább egy iskolai osztály egyidejű foglalkoztatására.</p>
18.	Könyvraktár	iskolánként 1	általános iskolában, gimnáziumban, továbbá a szakközépiskolában, szakiskolában, ha általános műveltséget megalapozó évfolyama van, kivéve, ha a feladatot nyilvános könyvtár látja el.
19.	orvosi szoba, elkülönítővel	iskolánként 1	Az orvosi szoba kialakítása, létesítése nem kötelező, amennyiben az iskola-egészségügyi szolgálat nyilatkozata szerint, a tanulók ellátása – aránytalan teher és többletköltség nélkül - a közelben található egészségügyi intézményben megoldható. Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai iskolában helyben biztosítva.
20.	Kiszolgáló helyiségek		
21.	Sportszertár	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	
22.	általános szertár	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	
23.	karbantartó műhely	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai iskolában.
24.	kereszkész tároló	iskolánként (székhelyen és telephelyen) szintenként 2	Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai iskolában, ahol mozgáskorlátozott gyermekeket tanítanak.

BÁRDOS LÁSZLÓ GIMNÁZIUM

25.	aula (előtér, közösségi tér)	iskolánként (székhelyen vagy telephelyen) 1	Az aula kialakítása nem kötelező, amennyiben a nevelési-oktatási intézményben vagy annak közelében található közösségi térben megoldhatók azok a funkciók, amelyekre az aula szolgál.
26.	Porta	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	Nyolc évfolyammal alapított általános iskolában, gimnáziumban, továbbá szakközépiskolában, szakiskolában, ha általános műveltséget megalapozó évfolyama van.
27.	Ebédlő	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	kivéve, ha az étkeztetést iskolán kívül oldják meg
28.	Főzőkonyha	iskolánként (székhelyen vagy telephelyen) 1	ha helyben főznek
29.	Melegítőkonyha	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	ha helyben étkeznek
30.	tálaló-mosogató	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	ha helyben étkeznek
31.	szárasáru raktár	iskolánként (székhelyen vagy telephelyen) 1	ha helyben főznek
32.	földesáru raktár	iskolánként (székhelyen vagy telephelyen) 1	ha helyben őznek
33.	Éléskamra	iskolánként (székhelyen vagy telephelyen) 1	ha helyben főznek
34.	felöltött étkező	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	kivéve, ha az étkeztetést iskolán kívül oldják meg
35.	Teakonyha	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	
36.	személyzeti öltöző	iskolánként (székhelyen és telephelyen), nemenként 1	
37.	személyzeti mosdó-zuhanyzó	iskolánként (székhelyen és telephelyen), nemenként 1 24 osztállyal működő iskola székhelyén, telephelyén nemenként 2	
38.	személyzeti WC helyiség	iskolánként (székhelyen és telephelyen) nemenként 1	Alkalmazotti létszám figyelembevételével.

BÁRDOS LÁSZLÓ GIMNÁZIUM

39.	tanulói WC helyiség	iskolánként (székhelyen, és telephelyen), szintenként, nemenként 1	A tanulói létszám figyelembevételével.
40.	technikai alkalmazotti mosdó-zuhanyzó, WC helyiség	iskolánként (székhelyen, telephelyen) nemenként 1	
41.	Élelmiszerhulladék-tároló	iskolánként (székhelyen, telephelyen) 1	ha helyben étkeznek
42.	egyéb raktár	iskolánként (székhelyen, telephelyen 1)	
43.	WC helyiség és mosdó mozgáskorlátozottak számára felszerelve	tanulói létszám szerint	

BÁRDOS LÁSZLÓ GIMNÁZIUM

II. HELYSÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAI

Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű eszközzel, felszereléssel

	A	B	C
1.	1. Tanterem		
2.	tanulói asztalok, székek	tanulók létszámának figyelembevételével	Életkornak megfelelő méretben; mozgáskorlátozottak, közép súlyos értelmi fogyatékosok és gyengénlátók esetén állítható magasságú, dönthető lapú, peremes, egyszemélyes asztalok; gyengénlátóknál – szükség szerint – egyéni megvilágítási lehetőséggel; mozgáskorlátozottak székei állítható magasságú ülőkével, lábtartóval.
3.	nevelői asztal, szék	tantermenként 1	
4.	eszköztároló szekrény	tantermenként 1	
5.	Tábla	tantermenként 1	
6.	ruhatároló (fogas)	tanulók létszámának figyelembevételével	
7.	Szeméttároló	helyiségenként 1	
8.	sötétítő függöny	ablakonként	az ablak lefedésére alkalmas méretben
9.	2. Szaktantermek (a tantermi alapfelszereléseken felüli igények)		
10.	a) számítástechnikai terem		
11.	tábla + flipchart	1	
12.	Számítógépasztal	tanulónként 1	
13.	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	tanulónként 1 felszerelés	
14.	Informatikai szoftverek, programok	szükség szerint	a pedagógiai program előírásai szerint
15.	szkenner	1	

BÁRDOS LÁSZLÓ GIMNÁZIUM

b) társadalomtudományi szaktanterem			
	nyelvi labor berendezés	tíz-tizenöt tanuló egyidejű foglalkoztatására	ha az oktatás részben vagy egészben nem magyar nyelven folyik; számítógépes nyelvi oktatással kiváltható
16.			
17.			
18.	Magnetofon	1	
19.	CD író, lejátszó, hangszóró	1	
20.	mikrofon, erősítő, fejhallgató	1	
21.	DVD (lejátszó, felvevő)	1	
22.	írásvetítő vagy projektor	1	
c) természettudományi szaktanterem			
23.			
24.	vegyszerálló tanuló asztalok (víz, gáz csatlakozással)	három tanulónként 1	
25.	Elszívóberendezés	tantermenként 1	
26.	vegyszerálló mosogató	két asztalónként 1	
27.	fali mosogató	tantermenként 1	
28.	Porlító	tantermenként 1	
29.	Elsősegélydoboz	tantermenként 1	
30.	eszköz- és vegyszerszekrény	2	
31.	méregszekrény (zárható)	1	elhelyezése a szertárban
32.	eszközszállító tolokocsi	tantermenként 1	
33.	törpefeszültségű csatlakozások	tanulóasztalónként 1	
d) művészeti nevelés szaktanterem			
34.			
35.	rajzasztal (rajzpad, rajzbak)	tanulók létszámának figyelembevételével 1 hely	
36.	tárgyasztal (állítható)	tantermenként 2	
37.	mobil-lámpa (reflektor)	2	

BÁRDOS LÁSZLÓ GIMNÁZIUM

38.	vízcsap (falikút)	2	
39.	Pianinó	iskolánként 1	
40.	ötvonalas tábla	tantermenként 1	
41.	CD vagy lemezjátszó, magnetofon	tantermenként 1	
42.	Tárolópolcok	tantermenként 1	
43.	e) technikai szaktanterem (életvitel és gyakorlati ismeretek céljait is szolgálhatja)		
44.	tanulói munkaasztal	tizenöt tanuló részére	
45.	állítható magasságú támla nélküli szék	tizenöt tanuló részére	
46.	f) gyakorló tanterem	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	gimnáziumban a munkába állást előkészítő oktatáshoz; szakközépiskolában a szakmai előkészítő ismeretek oktatásához; szakiskolában munkába álláshoz, életkezdéshez szükséges ismeretek átadásához; e feladat megoldható a számítástechnikai, illetve technika szaktanteremben is
47.	3. logopédiai foglalkoztató egyéni fejlesztő szoba (berendezése az óvodában meghatározottak szerint)		
48.	4. tornaszoba		
49.	Kislabda	5	
50.	Labda	5	
51.	Tornaszőnyeg	2	
52.	Tornapad	2	
53.	Zsámoly	2	
54.	Bordásfal	2	
55.	Mászókötél	2	
56.	Gumikötél	5	

BÁRDOS LÁSZLÓ GIMNÁZIUM

57.	Ugrókötél	5	
58.	Medicinlabda	5	
59.	Stopper	1	
60.	kiegészítő tornakészlet	1	
61.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális tornafelszerelések		sajátos nevelési igényű tanulót oktató iskolában; pedagógiai programban foglaltak szerint
62.	5. Iskolapszichológusi szoba		
63.	Asztal	1	
64.	Szék	4	
65.	Zárható irattároló szekrény	1	
66.	Számítógép perifériákkal	1	
67.	ruhatároló (fogas)	1	
68.	Szeméttároló	1	
69.	Telefonkészülék	1	
70.	Szőnyeg	1	
71.	6. Tornaterem (mindazok a felszerelések, amelyek a tornaszobában, továbbá)		
72.	kosárlabda palánk	2	
73.	Gyűrű	1	
74.	Mászórúd	1	
75.	Mászókötél	2	
76.	Bordásfal	10	
77.	7. Sportudvar		
78.	szabadtéri labdajáték felszerelése	1	bármelyik játék kiválasztható
79.	magasugró állvány, lécs	1	
80.	távol-, magasugró gödör	1	homokkal vagy szivaccsal
81.	Futópálya	1	lehetőség szerint kialakítva

BÁRDOS LÁSZLÓ GIMNÁZIUM

82.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális tornafelszerelések	egy iskolai osztály egyidejű foglalkoztatásához szükséges mennyiségben	sajátos nevelési igényű tanulót oktató iskolában; pedagógiai programban foglaltak szerint
83.	8. igazgatói iroda		
84.	Íróasztal	1	
85.	Szék	1	
86.	tárgyalóasztal, székekkel	1	
87.	számítógép internet hozzáféréssel, perifériákkal	1 felszerelés	
88.	számítógépasztal és szék	1-1	
89.	Iratszekrény	1	
90.	digitális adathordók részére szekrény	1	
91.	Fax	1	
92.	Telefon	1	
93.	9. Nevelőtestületi szoba		
94.	fiókos asztal	pedagóguslétszám szerint 1	
95.	Szék	pedagóguslétszám szerint 1	
96.	napló és folyóirattartó	1	
97.	Könyvszekrény	2	
98.	Fénymásoló	1	
99.	számítógép internet hozzáféréssel, perifériákkal	1	
100	számítógépasztal, szék	1-1	
101.	ruhásszekrény vagy fogasok	pedagóguslétszám figyelembevételével	

BÁRDOS LÁSZLÓ GIMNÁZIUM

102	Tükör	1	
103	10. igazgatóhelyettesi, iskolatitkári iroda (a felszerelések feladatellátás szerint helyezhetők el)		
104	asztal	felnett létszám figyelembevételével	
105	Szék	felnett létszám figyelembevételével	
106	Iratszekrény	1	
107	számítógépasztal és szék	1	
108	számítógép internet hozzáféréssel, perifériákkal		
109	Telefon		közös vonallal is működtethető
110	11. Könyvtár		
111.	tanulói asztal, szék	egy iskolai osztály, egyidejű foglalkoztatásához szükséges mennyiségben	életkornak megfelelő méretben; mozgáskorlátozottak és gyengénlátók esetén állítható magasságú, dönthető lapú, peremes, egyszemélyes asztalok; mozgáskorlátozottak székei állítható magasságú ülőkével, lábtartóval
112.	egyedi világítás	olvasóhelyenként 1	
113.	könyvtárosi asztal, szék	1-1	asztal egyedi világítással
114.	szekrény (tároló)	háromezer könyvtári dokumentum elhelyezésére	
115.	tárolók, polcok, szabadpolcok	2	
116.	létra (polcokhoz)	1	

BÁRDOS LÁSZLÓ GIMNÁZIUM

117.	Telefon	1	közös vonallal is működtethető
118.	Fénymásoló	1	
119.	számítógép internet hozzáféréssel, perifériákkal	1-1	
120.	Televízió	1	
121.	CD vagy lemezjátszó	1	
122.	Írásvetítő vagy projektor	1	

BÁRDOS LÁSZLÓ GIMNÁZIUM

III. NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK

A	B	C
1. Taneszközök		
2. tárgyak, eszközök, információhordozók az iskola pedagógiai programjában előírt tananyag feldolgozásához	évfolyamok, tantárgyak alapján oly módon, hogy az iskola munkarendje szerint minden osztály alkalmazhassa	pedagógiai programban foglaltak szerint
3. egyéni fejlesztést szolgáló speciális taneszközök	évfolyamok, tantárgyak alapján oly módon, hogy az iskola munkarendje szerint minden osztály alkalmazhassa	sajátos nevelési igényű tanulót oktató iskolában; pedagógiai programban foglaltak szerint
4. magnetofon	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1, ha legalább négy osztály működik, további 1, beszéd fogyatékos tanulót nevelő iskolában – mikrofonnal – osztályonként 1	szaktanteremnél felsorolton kívül; bárhol szükség szerint elhelyezhető
5. CD vagy lemezjátszó	iskolánként (székhelyen, telephelyen) 1	könyvtárnál felsorolton kívül, bárhol szükség szerint elhelyezhető
6. Televízió	iskolánként (székhelyen, telephelyen) 1	könyvtárnál felsorolton kívül, bárhol szükség szerint elhelyezhető

BÁRDOS LÁSZLÓ GIMNÁZIUM

IV. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSÉNEK, OKTATÁSÁNAK TOVÁBBI ESZKÖZEI

Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű eszközzel, felszereléssel

	A	B	C
1.	Látási fogyatékosok		
2.	Olvasótelevízió	tíz tanulónként 1	alig- és gyengénlátó tanulót oktató iskolában
3.	Nagyítók	tanulói létszám szerint	alig- és gyengénlátó tanulót oktató iskolában, az érintett tanulóknak
4.	kézikamerás olvasókészülék	tíz tanulónként 1	alig- és gyengénlátó tanulót oktató iskolában
5.	speciális könyvtartó eszköz	tanulói létszám szerint 1	alig- és gyengénlátót oktató iskolában
6.	számítógép színes, nagyító programmal	tíz tanulónként 1	alig- és gyengénlátót oktató iskolában
7.	világító színű, erősen kontrasztos, illetve nagyított méretű demonstrációs ábragyűjtemény	osztályonként 1	alig- és gyengénlátót oktató iskolában
8.	Pontírógép	tanulói létszám szerint 1	vakot, aliglátó tanulót oktató iskolában
9.	Pontozó	tanulói létszám szerint 1	
10.	Braille-tábla	tanulói létszám szerint 1	
11.	számítógép beszélő szintetizátorral vagy Braille-kijelzővel	tíz tanulónként 1	
12.	Braille-nyomtató	iskolánként 1	
13.	Optacon	iskolánként 1	
14.	Scanner	iskolánként 1	
15.	speciális rajzeszköz készlet	tanulónként 1	
16.	Abakusz	tanulónként 1	
17.	Hallási fogyatékosok		
18.	vezetékes vagy vezeték nélküli egyéni, illetve csoportos adó-vevő készülék	tanulói létszám szerint 1	
19.	hallásvizsgáló és hallókészülék tesztelő felszerelés	iskolánként 1	

BÁRDOS LÁSZLÓ GIMNÁZIUM

20.	zöld alapon sárga, széles vonalközű tábla	tantermenként 1	alig- és gyengénlátó tanulót oktató iskolában
21.	a különböző nyelvi kommunikációs szinteknek megfelelő kifejezések képi megjelenítésére alkalmas elektronikus információhordozó	iskolánként 1	
22.	a nyelvi kommunikáció vizuális, auditív megjelenítésének ellenőrzésére alkalmas elektronikus eszközök	iskolánként 1	
23.	a nyelvi fejlődésükben akadályozottak kommunikációját segítő nyelvi szemléltetésére alkalmas audiovizuális és/vagy elektronikus eszköz	iskolánként 1	
24.	Testi fogyatékosok, mozgáskorlátozottak		
25.	fogyatékosághoz igazodó egyénre szabott eszközök	tanulói létszám szerint, tantárgyanként szükség szerint	pedagógiai programban foglaltak szerint
26.	állítható magasságú tábla	tantermenként 1	mozgásfogyatékos tanulót oktató iskolában

A kötelező és a választható emelt szintű tanórai foglalkozások helyi tantervei:
http://www.blg.edu.hu/pedagogiai_program

A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztő programja

Általános elvek

A tanulók között fennálló – egyéni adottságokból és igényekből adódó – különbségeket az iskola a pedagógiai programja és a helyi tantervek kialakításakor veszi figyelembe.

A sajátos nevelési igény kifejezi:

- a) a tanuló életkori sajátosságainak fogyatékoság, sajátos nevelési igény által okozott részleges vagy teljes körű módosulását, egyenetlenségeit;
- b) az iskolai tanuláshoz szükséges képességek kialakulásának sajátos útját, fejlődésének eltérő ütemét, esetleg részleges vagy teljes kiesését, egyenetlenségét, lassúbb ütemű és az átlagtól eltérő szintű fejleszthetőségét.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teheti szükségessé.

1. Az egyéb pszichés fejlődési zavar alapján sajátos nevelési igényű tanulók nevelés-oktatásának alapelvei

Az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriába tartozó tanuló iskolai alulteljesítés esetén folyamatos gyógypedagógiai megsegítést igényel, ami komplex fejlesztést szolgáló foglalkozások formájában, a többségi pedagógus bevonásával, az egyéni képességekhez igazodó tevékenységrendszer keretében végezhető. Az iskolai oktatás, a pedagógiai, gyógypedagógiai ellátás, valamint az egészségügyi habilitáció és rehabilitáció a tanulási- vagy figyelem- és magatartásszabályozási zavar jellegétől, súlyosságától, a társuló zavarok meglététől, a háttérben lévő sajátos képességmintázat fejlődési lehetőségeitől, mértékétől, dinamikájától függ. Fejlesztésük az egyéni szükségletek figyelembevételével a szülővel és a tanulóval, valamint a pedagógusokkal történő megbeszélést követően történhet. Kiegészítő szolgáltatás (pl. pszichológiai gondozás, családterápia, tehetségazonosítás) igényelhető a pedagógiai szakszolgálatban, a segítő szakemberek és az intézmény együttműködésével. Beilleszkedésük segítését intézményi pszichológus is támogathatja.

Az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriába tartozó tanuló oktatása integráltan, a kiemelt figyelmet igénylő (különleges bánásmódot igénylő, sajátos nevelési igényű) tanulók személyi és tárgyi feltételeivel is rendelkező többségi általános iskolában vagy intenzív terápiás és oktatási céllal szervezett időszakos különnevelés keretében (pl. beszédfigyétékosággal társulva logopédiai osztályban, tagozaton vagy gyógypedagógiai intézményben) történhet.

A fejlesztés hatékonyságához szükséges, hogy egyéni fejlesztési terv alapján egyrészt komplex fejlesztést szolgáló foglalkozások keretében, másrészt a tanórákon az egyéni képességekhez igazodó tevékenységrendszer keretében történjen.

A tanulás-tanítás folyamatában kiemelt figyelmet követel, valamint a tanulásszervezési módok, a tanulási és értékelési eljárások megválasztása terén sajátos feladatot jelent a tanulási zavarral küzdő, ugyanakkor bármely területen tehetségesnek bizonyuló tanulók felismerése, tehetségük gondozása, ami a pályaorientáció folyamatára is hatással van.

A tanulók fejlesztésében törekedni kell

- a tudatos, tervszerű, egyénre szabott fejlesztési terv kialakítására;
- a komplex megközelítésre és módszerválasztásra;
- a fejlődési dinamika nyomon követésére.

A tanulás-tanítás folyamatában kiemelt jelentőségű

- a tananyag adaptálása;
- tanulásmódszertani elemek beemelése;
- változatos tanulásszervezési módok, differenciált oktatásszervezés, projektmunka biztosítása;
- a tanuló szükségleteihez illesztett tanulási stratégiák megválasztása, a személyre szabott, tanulóközpontú tanulás;
- az értékelési eljárások megválasztása, a fejlesztő értékelés szükségessége;
- a társas beilleszkedés, a szociális kompetenciák fejlődésének kiemelt támogatása az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriába tartozó mindegyik tanulónál, ami lényeges elvi kiindulópontja a gyakorlati munkának;
- az egyéni tanulási utak megismerésének szükségessége, az adekvát pedagógiai támogatás tervezése céljából;
- a kronológiai életkorból adódó sajátosságok kiemelt figyelembevételével;
- az olvasást, írást, számolást megalapozó bázisfunkciók, különösen a nyelvi képességek fejlesztése;
- a környezet illesztése a gyermek szükségleteihez;
- érthető és követhető idői és téri struktúra kialakítása;
- átlátható és érthető szabályok kialakítása.

További fontos tényező a tanulók támogatásában a szülők bevonódásának elősegítése, a partnerségi viszony kialakítása és a pedagógusok (tanórán a pedagógiai asszisztens), a (külső, belső) segítő szakemberek munkájának összehangolása, együttműködése.

1.1. Kiemelt feladatok a nevelés-oktatás során

Az iskolai nevelés-oktatás során kiemelt feladat a tantervi előírásoknak megfelelő sikeres továbbhaladás biztosítása, vagyis a tananyag-feldolgozásnál a pedagógusnak figyelembe kell vennie a tantárgyi tartalmaknak a tanulói sajátosságokhoz való illesztését, az esetleges adaptálás lehetőségeit, tekintetbe véve azon tananyagrészeket, amelyek egyéni vagy kiscsoportos korrepetálással, fokozatos felzárkóztatással, kompetenciafejlesztéssel és az így irányított otthoni gyakorlással az osztályfoknak megfelelő ismeretszerzés és -alkalmazás a tanulónál eredményesnek bizonyul.

A pozitív énkép és önértékelés kialakítása érdekében a tanulóval szemben támasztott elvárások egyértelműek és már a tanulási folyamat elején ismertek legyenek! Ehhez az elváráshoz kell igazodniuk azoknak az alkalmazott mérési és felmérési stratégiáknak, amelyek a várt és a mért mutatók összhangja esetén a sikeres pedagógiai munka eszközei.

Az alapelvek megvalósítása érdekében feladat:

- az optimális és támogató tanulási környezet kialakítása az előzetesen felmért szükségletek alapján;
- előzetes tudás felmérése;
- érdeklődés, motivációs bázis felmérése;
- énhatékonyság erősítése az osztálytermi és egyéni munkán keresztül is;
- módszertani sokrétűség megvalósítása;
- differenciálás megvalósítása:
  - a feladatok megoldásához hosszabb időszavakat, tágabb kereteket kell megjelölni ott, ahol erre szükség van;
  - a feladatok tartalmát, a nevelési-oktatási célt szem előtt tartva, a tanuló egyéni szükségleteihez, képességstruktúrájához és teherbíráshoz szükséges igazítani;
  - az iskolák segítő megkülönböztetéssel, egyénileg is támogassák a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve;
  - ehhez szükséges a személyre szabott értékelés, fejlesztő értékelés;
- a különbözőségeket az iskola az emberi viselkedés komplex környezeti hatások szerint alakuló sokféleségére utaló jellegzetességnek, az agyi érés, fejlődés változatos megnyilvánulásának (neurodiverzitás) tekintse;
- a gyógypedagógus, valamint az adott iskolában különböző tantárgyakat tanító pedagógusok tudásmegosztásra épülő, szakmailag egymást támogató tevékenysége.

E szemlélet gyakorlatban történő alkalmazásához olyan fejlesztési célokat kell kijelölni, amelyek a tanulási környezetet is illesztik a tanuló egyedi jellemzőihez, és az ehhez igazodó, a képességtartományok mindkét határán – tehetség és fejlődési késés, fejlődési zavar, esetleg ezek együttes megléte – kihívást jelentő feladatok megtervezését támogatják.

További feladat a tanulás iránti motiváció, kitartás és a kudarctűrő képesség növelése, a kortársakra és a felnőttközösségre irányuló rendezett társas kapcsolatok kialakítása, a társadalmi együttélés szabályainak követése és az önállóságra nevelés.

A pedagógusoknak olyan tanulási tapasztalatokra, tanítási módszerekre és támogató stratégiákra szükséges támaszkodniuk, amelyek figyelembe veszik

- a tanulók azonosított tanulási szükségleteit,
- érdeklődését,
- tehetségét,
- célkitűzéseit,
- kulturális hátterét.

Az életkori sajátosságoknak megfelelően, valamint a jellemző figyelemkoncentráció eltéréseit is figyelembe vevő tanórai foglalkozásokkal, a tanórán belül 15-20 perces tevékenységek váltakozásával segíthető a tanulás konszolidációja, biztosítható a megfelelő terhelés, valamint a figyelem fenntartása.

2. Az autizmus spektrumzavarral küzdő tanulók nevelésének-oktatásának alapelvei, az aktív tanulás támogatása

- a) Az autizmus-specifikus nevelés-oktatás alapja a tanuló egyéni szükségleteinek megértése, figyelembe vétele.
- b) Az autizmus spektrumán komprehenzív, fejlődési-viselkedéses-oktatási és kognitív-viselkedéses megközelítést alkalmazó módszertanok egyénre szabott alkalmazása szükséges. A minden fejlődési területre kiterjedő komprehenzív megközelítés ötvözi a fejlődési és viselkedéses megközelítést. A fejlődési megközelítés a gyermek által már elért, vagy kialakulóban lévő, elérhető fejlődési szint egyéni felmérését követően a következő fejlődési szintet célozza, míg a viselkedéses megközelítés a korszerű tanuláseméleten alapszik. A viselkedéses megközelítés alapja a viselkedés funkcionális analízise, mely a viselkedést pontosan leírja, részletesen elemzi, és feltárja annak okait, mozgatórugóit. E mellett a viselkedéses megközelítés viselkedéses tanítási technikák, eljárások alkalmazását is jelenti. Néhány példa a viselkedéses tanítási technikákra: láncolás, formázás, a viselkedések megerősítése, modellezés. A kognitív-viselkedéses megközelítésen alapuló módszerek adaptív gondolkodási és viselkedési stratégiákat tanítanak.
- c) A szokatlan viselkedések, tünetek enyhülhetnek vagy felerősödhetnek, a tanulási teljesítmények javulhatnak vagy romolhatnak attól függően, hogy az oktatási környezet egyénre szabott adaptálása milyen minőségben valósul meg.
- d) A tanuló sérülésspecifikus támogatása a rehabilitációs-rehabilitációs órákon és az iskolai élet minden színterén, valamennyi tanórai és tanórán kívüli helyzetben megvalósul, mivel a szociális interakciók, a kommunikáció értését és használatát kívánó helyzetek átszövik az iskolai életet.
- e) Az autizmus spektrumzavarral küzdő tanulót fogadó köznevelési intézmény valamennyi közösségét (munkatársak, szülői közösség, kortárs közösség) informálni kell az autizmussal kapcsolatos alaptényekről és a támogatás alapvető stratégiáiról.
- f) Az iskolai élet minden területére ki kell terjeszteni a támogatás alapvető stratégiáit, módszereit (pl. egyénre szabott motivációs rendszer, strukturált környezet, vizuális környezeti támpontok, zavaró környezeti ingerekkel szembeni védelem, a beszédet kiegészítő vagy helyettesítő augmentatív-alternatív kommunikációs eszközök, pl. írott, képes vagy tárgyi szimbólumok).
- g) Az egyéni fejlesztési terv megvalósítása érdekében a tanuló nevelésében-oktatásában részt vevő valamennyi szakembernek tájékozottnak kell lennie annak tartalmáról. Az egyéni fejlesztési terv megvalósulását az autizmus spektrum pedagógiája szakirányt végzett gyógypedagógus koordinálja a tanuló és a szülők folyamatos bevonásával.
- h) A családdal való folyamatos együttműködés a sikeresség egyik alapfeltétele. Célja a család terheinek csökkentése, a kölcsönös információnyújtás, a módszerek otthoni és intézményi alkalmazása közötti folyamatosság biztosítása, a tanultak általánosításának elősegítése.
- i) Törekedni kell arra, hogy a tanuló pozitív tapasztalatokat szerezzen a közösségben való részvételről. Ennek érdekében alapelv a tanuló teljesítményének, erőfeszítésének értékelése, a rendszeres pozitív visszajelzések biztosítása.
- j) A nem vagy alig beszélő tanulók esetében biztosítani kell az egyénre szabott augmentatív-alternatív kommunikációs rendszer használatát. Az AAK alternatív kifejezés arra utal, hogy a

hangzó beszéddel nem kommunikáló és/vagy kommunikációjában súlyosan akadályozott személy számára a hagyományos kifejezési módok (beszéd, írás) helyett más megoldásokat kell keresni, ami az egyszerű reflexektől a nyelvi szintű alkalmazásig terjedhet. Az augmentatív kommunikáció az érthető beszéd hiánya következtében súlyosan károsodott kommunikációs funkció átmeneti vagy tartós pótlására szolgáló kommunikációs rendszerek csoportja. Lényege, hogy a beszéd helyett a sajátos nevelési igényű tanuló nonverbális úton fejezi ki magát, felhasználva mindazt a lehetőséget, amelyet a hangjelzések, gesztusok, manuális rendszerek és/vagy a betűket, rajzokat, jelképeket, fotókat, tárgyakat stb. tartalmazó kommunikációs eszközök, valamint hangadó gépek (kommunikátorok) biztosítanak. Minden augmentatív kommunikációs rendszer több, egyénre szabott, térben és időben eltérő használhatóságú kommunikációs eszközből áll, amelyek tartalmazzák a kommunikációs hatékonyságot növelő valamennyi üzenethordozót, segédeszközt, stratégiát és technikát. Az augmentatív kommunikáció hatékony használata megteremti a társadalmi integrációt, az önkifejezést, az intellektuális, érzelmi és szociális fejlődés lehetőségeit.

- k) A legáltalánosabb távlati cél az egyéni képességek, fejlettség szintjén elérhető legjobb felnőttkori életminőség, a szociális adaptáció és önállóság feltételeinek megteremtése: ennek alapja a szociális-kommunikációs nehézségek, a viselkedésszervezés és a gondolkodás sérülésének speciális módszerekkel történő kompenzálása és a meglévő készségek fejlesztése.
- l) A tananyag kiválasztásának legfontosabb szempontja a tanultak egész életen át történő megfelelő alkalmazhatósága, különös tekintettel a következő területekre: önkiszolgálás és önellátás, spontán kommunikáció, tanulás, munkavégzés, szabadidő, társas kapcsolatok, közösségi élet, felnőttkorban funkcionális tantárgyi készségek (pl. pénzhatal valódi élethelyzetben, menetrend elolvasása és értelmezése, az írás kommunikációs célú használata).
- m) A tanuló túlterheltségének elkerülése érdekében az információkat szűrni kell, mert a tipikusan fejlődő gyermek által spontán, ösztönösen elsajátított nagy mennyiségű információ és készség az autizmus spektrumzavarral küzdő gyermek számára nehéz tananyagot jelent.
- n) A hiányzó készségeket pótló, helyettesítő kompenzációs-habilitációs kezelés a fejlődési elmaradás, a másodlagos (pl. viselkedés-) problémák leküzdése érdekében. A fogyatékos készségek kompenzálása különös jelentőségű a tanulási, szociális és munkahelyzetekbe való beilleszkedés és viselkedés elsajátításához.
- o) Az iskolai és a mindennapi gyakorlati életre felkészítő tananyag speciális módszerek segítségével történő elsajátítása szükséges.
- p) A jellegzetes gondolkodási nehézségek, rugalmatlanság miatt – a továbblépés előtt – külön kiemelt fejlesztési feladat az elsajátított ismeretek alkalmazásának, általánosításának tanítása, az ismeretek folyamatos használata a fenntartás biztosítására, valamint a változatos problémamegoldási módszerek tanítása.
- q) A fejlesztési célokat a fenti szempontok alapján fontossági sorrendben kell értelmezni, és e szerint kell az egyéni fejlesztési tervekbe illeszteni.
- r) A tanulók fejlesztési céljai hierarchikus rendben helyezkednek el abból a szempontból, hogy mennyire szükségesek a gyermek szociális alkalmazkodása és önszabályozása kialakításához (az egyéni fejlettségének szintjén). A típusos egyenetlen fejlődés azt jelenti, hogy a hiányzó vagy elmaradó készségek spontán fejlődésére nem építhetünk: minden egyes hiányzó

részfunkció, illetve korábbi fejlődési szakaszból hiányzó alapozó funkció fejlesztését be kell illeszteni ebbe a hierarchiába. Pl. a veszélyeztető viselkedések kezelése más, elfogadható viselkedések kialakításával a célok hierarchikus rendjében így alakul:

- az ön- (esetleg köz-)veszélyes viselkedések kezelése,
- a családi életet akadályozó viselkedések kezelése,
- a taníthatóság és a csoportba való beilleszkedés kialakítása,
- az iskolán kívüli környezethez való adaptív viselkedés kialakítása.

2.1. Speciális módszerek az autizmus spektrumzavarral küzdő tanulók fejlesztésében

- a) A nevelés, fejlesztés tervezése a mért szociális alkalmazkodás, fejlettségi kor, illetve a mért intelligenciaszint és a kommunikációs színvonal alapján történik, az egyenetlen képességprofil, valamint a tanulási képességek miatt egyénhez igazodó módon, a fejlődés erre alkalmas eszközzel való folyamatos követésével.
- b) A fejlesztésben, tanításban, a viselkedésproblémák megelőzésében és kezelésében alapvető a viselkedéses megközelítés és a kognitív viselkedésterápia módszereinek autizmusra adaptált alkalmazása. Iskoláskorban a többségi és a speciális oktatásban egyaránt hatékonyak a különböző viselkedéses stratégiák, mint pl. a láncolás, a modellnyújtás, a feladatanalízis módszere, a problémamegoldó stratégiák tanítása, promptolás, azaz megfelelő szintű segítő kulcsinger alkalmazása, szociális történetek, kortárs segítői programok és a videoalapú beavatkozási stratégiák.
- c) Szükség van az egyéni motivációs és jutalmazási rendszer kialakítására.
- d) A strukturált környezet alkalmazása bejósolhatóbbá, kiszámíthatóbbá, érthetőbbé és ezzel érzelmileg biztonságosabbá teszi a környező világot. A struktúra és a vizuális környezeti támpontok (pl. napirendek, vizuális időjelzők, folyamatokat megjelenítő vizuális algoritmusok) elősegítik az autizmussal élő gyermekek, tanulók autonómiáját és önállóságát, csökkentik a tanulók függőségét más személyektől, valamint lehetővé teszik a tevékenységrepertoár bővülését, a rugalmasabb alkalmazkodást, csökkentik a változásokkal szembeni ellenállást és szorongást.
- e) A szociális sérüléssel összefüggő tanítási nehézség miatt keresni kell az információ átadására a gyermek megértési szintjének megfelelő és szociális vonatkozásoktól leginkább független módszereket és médiumokat (pl. írott instrukciók, folyamatábra, számítógépes oktatás stb.).
- f) A tanítási helyzetek szociális vonatkozásainak elfogadása, illetve megértése fontos tanítási cél (pl. a csoportos, illetve „frontális” tanítási helyzetben való tanulás).

